

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU OBRACHUN-
KOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok 2017

(2018/C 350/01)

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	2
ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ	3
ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ	6
SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR	8
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR	17
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR	43
ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2017 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BĚKOU”	44
ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI ZA 2017 R.	51
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE	58
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR	63
SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY	91

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2017 zostało przygotowane zgodnie z tytułem IX rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz zasadami, regułami i metodami rachunkowości przedstawionymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Oświadczam, że zgodnie z art. 20 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ponoszę odpowiedzialność za sporządzenie i przedstawienie rocznego sprawozdania finansowego dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Urzędnik zatwierdzający oraz Europejski Bank Inwestycyjny przekazali mi wszystkie informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdania finansowego prezentującego aktywa i zobowiązania Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz wykonanie budżetu, gwarantując ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałam za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową Europejskiego Funduszu Rozwoju we wszystkich istotnych aspektach.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Księgowy

20 czerwca 2018 r.

ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ

1. KONTEKST

Unia Europejska (dalej zwana UE) współpracuje w zakresie rozwoju z wieloma krajami rozwijającymi się. Głównym celem tych działań jest promowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i w dziedzinie środowiska, a w szczególności ograniczanie i eliminacja ubóstwa w perspektywie długoterminowej przez zapewnianie państwom-beneficjentom pomocy rozwojowej i pomocy technicznej. Aby to osiągnąć, UE sporządza – wspólnie z krajami partnerskimi – strategię współpracy i uruchamia środki finansowe w celu ich realizacji. Wspomniane środki UE przyznawane na cele współpracy na rzecz rozwoju pochodzą z trzech źródeł:

- z budżetu Unii Europejskiej,
- z Europejskiego Funduszu Rozwoju,
- z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Europejski Fundusz Rozwoju (dalej zwany EFR) jest głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy unijnej na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (dalej zwanych AKP) oraz krajów i terytoriów zamorskich (dalej zwanych KTZ).

EFR nie jest finansowany z budżetu Unii Europejskiej. Powołano go na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich zgromadzonych w Radzie; zarządza nim specjalny komitet. Komisja Europejska (dalej zwana Komisją) odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu środków EFR. Natomiast Europejski Bank Inwestycyjny (dalej zwany EBI) zarządza instrumentem inwestycyjnym.

W latach 2014–2020 pomoc geograficzna dla państw AKP i KTZ będzie nadal finansowana w głównej mierze przez EFR. Każda edycja funduszu ustanawiana jest zazwyczaj na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu, które wymaga sporządzenia sprawozdania finansowego dla każdej edycji EFR. W związku z powyższym dla każdego EFR sporządza się odrębne sprawozdanie finansowe w odniesieniu do części, którą zarządza Komisja Europejska. Sprawozdanie to przedstawia się również w postaci skonsolidowanej, aby zapewnić ogólny ogląd sytuacji finansowej w zakresie środków, za które odpowiada Komisja.

Umowa wewnętrzna ustanawiająca 11. EFR została podpisana przez uczestniczące państwa członkowskie, zebrane w Radzie, w czerwcu 2013 r.⁽¹⁾ Weszła ona w życie dnia 1 marca 2015 r. Aby zapewnić ciągłość między 10. EFR a wejściem w życie 11. EFR, Komisja zaproponowała środki przejściowe, tzw. „instrument pomostowy”⁽²⁾. Instrument pomostowy przedstawiany jest w ramach 11. EFR.

Jednocześnie rozporządzenie finansowe dotyczące 10. EFR⁽³⁾ zostało zmienione i przyjęto nowe rozporządzenie finansowe mające zastosowanie do okresu przejściowego⁽⁴⁾. Weszły one w życie w dniu 30 maja 2014 r. Dnia 2 marca 2015 r. Rada przyjęła rozporządzenie finansowe dotyczące 11. EFR⁽⁵⁾ wraz z przepisami wykonawczymi⁽⁶⁾. Weszły one w życie w dniu 6 marca 2015 r.

Na podstawie umowy o partnerstwie AKP-UE ustanowiony został instrument inwestycyjny. Instrument ten jest zarządzany przez EBI i wykorzystywany w celu wspierania rozwoju sektora prywatnego w państwach AKP w drodze finansowania przede wszystkim inwestycji prywatnych, choć nie jest to jedyny obszar finansowania. Instrument został zaprojektowany jako fundusz odnawialny, tak aby spłaty pożyczek mogły być ponownie inwestowane w inne działania. W ten sposób instrument sam się odnawia i jest niezależny finansowo. Ponieważ Komisja nie zarządza instrumentem inwestycyjnym, nie jest on uwzględniony w pierwszej części rocznego sprawozdania finansowego – w sprawozdaniach finansowych EFR ani w związonym z nimi sprawozdaniu z realizacji finansowej. Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego zostało załączone jako odrębna część sprawozdania rocznego (część II), aby przedstawić pełen obraz pomocy rozwojowej udzielonej w ramach EFR⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. L 210 z 6.8.2013, s. 1.

⁽²⁾ Utworzenie instrumentu pomostowego zostało zaproponowane po raz pierwszy jako artykuł rozporządzenia w sprawie realizacji 11. EFR (COM(2013)445). Komisja zaproponowała jednak inne rozwiązanie – utworzenie instrumentu pomostowego w drodze decyzji Rady (wniosek w sprawie decyzji Rady dotyczącej przejściowych środków zarządzania EFR w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia wejścia w życie 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju, COM(2013)663).

⁽³⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 215/2008 z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 10. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 78 z 19.2.2008, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 567/2014 z dnia 26 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 215/2008 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 10. Europejskiego Funduszu Rozwoju w odniesieniu do stosowania okresu przejściowego między 10. Europejskim Funduszem Rozwoju a 11. Europejskim Funduszem Rozwoju do dnia wejścia w życie umowy wewnętrznej 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 157 z 27.5.2014, s. 52).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/323 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 58 z 3.3.2015, s. 17).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/322 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie realizacji 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 58 z 3.3.2015, s. 1).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 567/2014 z dnia 26 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 215/2008 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 10. Europejskiego Funduszu Rozwoju w odniesieniu do stosowania okresu przejściowego między 10. Europejskim Funduszem Rozwoju a 11. Europejskim Funduszem Rozwoju do dnia wejścia w życie umowy wewnętrznej 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 157 z 27.5.2014, art. 43).

2. W JAKI SPOSÓB FINANSOWANY JEST EFR?

Rada Europejska na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2013 r. przyjęła wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020. Postanowiono wówczas nie ujmować współpracy geograficznej z państwami AKP w budżecie UE, ale w dalszym ciągu finansować ją przy pomocy istniejącego międzyrządowego EFR.

Budżet UE ma charakter jednoroczny i zgodnie z budżetową zasadą jednoroczności wydatki i dochody są planowane i zatwierdzane na jeden rok. W przeciwieństwie do budżetu Unii Europejskiej EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. W ramach każdego EFR ustanawia się fundusz ogólny mający na celu wdrażanie współpracy na rzecz rozwoju przez okres wynoszący zwykle pięć lat. Ponieważ zasoby są przydzielane na kilkuletnie okresy, mogą one być wykorzystywane przez cały czas trwania EFR. Fakt, że budżet nie ma charakteru jednorocznego, podkreślany jest w sprawozdawczości budżetowej, w ramach której wykonanie budżetu EFR określa się w odniesieniu do całości środków finansowych.

Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE. Mniej więcej co pięć lat przedstawiciele państw członkowskich zbierają się na szczeblu międzyrządowym, aby ustalić łączną kwotę, jaka zostanie przyznana na rzecz Funduszu, oraz nadzorować jej wykorzystanie. Komisja następnie zarządza Funduszem zgodnie z unijną polityką w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. W związku z tym, że każde państwo członkowskie ma swoją własną politykę rozwoju i pomocy, realizowaną równocześnie z polityką unijną, państwa członkowskie muszą koordynować swoje strategie z polityką UE, aby zapewnić ich komplementarność.

Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub dokonywać dobrowolnych wpłat na rzecz EFR.

3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ NA KONIEC ROKU

3.1. ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Zgodnie z art. 46 rozporządzenia finansowego dotyczącego EFR, sprawozdanie finansowe EFR sporządza się w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na międzynarodowych standardach rachunkowości dla sektora publicznego (IPSAS). Reguły rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji stosowane są we wszystkich instytucjach i organach UE, co pozwala na wprowadzenie jednolitych zasad zapisów księgowych oraz wyceny i prezentacji sprawozdań finansowych w celu harmonizacji procesu sporządzania sprawozdań finansowych i konsolidacji, zgodnie z art. 152 rozporządzenia finansowego UE. Reguły rachunkowości UE stosuje się również do EFR, biorąc pod uwagę szczególnie charakter jego działań.

Sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego EFR należy do obowiązków księgowego Komisji, który jest księgowym EFR. Gwarantuje on, że roczne sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową EFR.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało przedstawione poniżej:

Część I: Środki zarządzane przez Komisję

- (i) Sprawozdanie finansowe i informacja dodatkowa – EFR
- (ii) Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych Unii skonsolidowanych w ramach EFR
- (iii) Skonsolidowane sprawozdania finansowe EFR i funduszy powierniczych Unii
- (iv) Sprawozdanie z realizacji finansowej EFR

Część II: Sprawozdanie roczne z realizacji – fundusze zarządzane przez EBI

- (i) Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego

Część „Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych Unii skonsolidowanych w ramach EFR” obejmuje sprawozdanie finansowe dwóch funduszy powierniczych utworzonych w ramach EFR: unijnego funduszu powierniczego „Békou” (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe unijnego funduszu powierniczego „Békou”) i funduszu powierniczego UE dla Afryki (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki”). Sprawozdania finansowe poszczególnych funduszy powierniczych są przygotowywane pod kierownictwem Księgowego Komisji i są przedmiotem kontroli zewnętrznej przeprowadzanej przez audytora z sektora prywatnego. Dane liczbowe dotyczące funduszy powierniczych zawarte w tych rocznych sprawozdaniach finansowych są ostateczne, tj. po niezbędnych korektach audytorskich, ale sprawozdania finansowe nie zostały jeszcze formalnie zatwierdzone.

Roczne sprawozdanie finansowe musi zostać przyjęte przez Komisję najpóźniej do dnia 31 lipca następnego roku oraz przedłożone Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celu uzyskania absolutorium.

4. BADANIE I ABSOLUTORIUM

4.1. BADANIE

Roczne sprawozdanie finansowe dotyczące EFR i zarządzanie zasobami funduszu podlegają nadzorowi zewnętrznej instytucji kontrolującej – Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (dalej zwanego Trybunałem Obrachunkowym), który sporządza sprawozdanie roczne dla Parlamentu Europejskiego i Rady.

4.2. ABSOLUTORIUM

Ostateczna kontrola ma miejsce w ramach procedury udzielenia absolutorium z realizacji finansowej zasobów EFR za dany rok budżetowy. Organem udzielającym absolutorium z realizacji EFR jest Parlament Europejski. Oznacza to, że po skontrolowaniu i ostatecznym zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego Rada wydaje zalecenie, a następnie Parlament Europejski podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium Komisji w związku z realizacją finansową zasobów EFR za dany rok budżetowy. Decyzja ta oparta jest na ocenie sprawozdania finansowego, sprawozdaniu rocznym Trybunału Obrachunkowego (zawierającym formalne poświadczenie wiarygodności) oraz odpowiedziach Komisji, jak również uwzględnia pytania i prośby o udzielenie dodatkowych informacji skierowane do Komisji.

ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ ⁽⁸⁾

⁽⁸⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR	8
BILANS EFR	9
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR	10
RACHUNEK PRZEPIYÓW PIENIĘŻNYCH EFR	11
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR	12
BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR	13
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR	14
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR	15
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR	17
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR	43
ROZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2017 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	44
INFORMACJE WSTÊPNE DOTYCZĄCE UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	45
BILANS UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	48
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	49
RACHUNEK PRZEPIYÓW PIENIĘŻNYCH UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	49
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	50
ROZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI ZA 2017 R.	51
INFORMACJE WSTÊPNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI	52
BILANS FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI	55
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI	56
RACHUNEK PRZEPIYÓW PIENIĘŻNYCH FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI	56
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI	57
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE	58
SKONSOLIDOWANY BILANS	59
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI	60
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPIYÓW PIENIĘŻNYCH	61
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	62
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR	63

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR ⁽⁹⁾

⁽⁹⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

BILANS EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA TRWAŁE			
Płatności zaliczkowe	2.1	582	409
Wkłady do funduszu powierniczego	2.2	163	98
		745	507
AKTYWA OBROTOWE			
Płatności zaliczkowe	2.1	1 518	1 372
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.3	92	132
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.4	347	680
		1 958	2 184
AKTYWA OGÓŁEM		2 703	2 691
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Rezerwy	2.5	(4)	(4)
Zobowiązania finansowe	2.6	(14)	(6)
		(18)	(10)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	2.7	(563)	(549)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	2.8	(733)	(776)
		(1 296)	(1 324)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		(1 314)	(1 334)
AKTYWA NETTO		1 389	1 357
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	46 173	42 323
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	2 252	2 252
Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR	2.9	—	—
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		(43 219)	(40 146)
Wynik ekonomiczny za rok		(3 818)	(3 073)
AKTYWA NETTO		1 389	1 357

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2017	2016
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1		
Odzyskiwanie środków		61	8
		61	8
Przychody z transakcji wymiany	3.2		
Przychody finansowe		4	3
Pozostałe przychody		22	62
		25	66
Przychody ogółem		87	73
KOSZTY			
Instrumenty pomocy	3.3	(3 700)	(2 970)
Koszty współfinansowania	3.4	(42)	15
Koszty finansowe	3.6	(8)	4
Inne koszty	3.7	(154)	(196)
Koszty ogółem		(3 904)	(3 146)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		(3 818)	(3 073)

RACHUNEK PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2017	2016
Wynik ekonomiczny za rok		(3 818)	(3 073)
Działalność operacyjna			
Podwyższenie kapitału – wkłady (netto)		3 850	3 450
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych		(66)	(64)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych		(319)	(120)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i		40	39
należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany			
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych		8	(4)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań		14	28
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów		(42)	(80)
PRZEPIYWY PIENIĘŻNE NETTO		(333)	177
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(333)	177
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	2.4	680	504
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	2.4	347	680

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)
STAN NA 31.12.2015	73 464	34 590	38 873	(40 146)	2 252	980
Podwyższenie kapitału – wkłady		(3 450)	3 450			3 450
Wynik ekonomiczny za rok			—	(3 073)		(3 073)
STAN NA 31.12.2016	73 464	31 140	42 323	(43 219)	2 252	1 357
Podwyższenie kapitału – wkłady		(4 050)	4 050			4 050
Zwroty dla państw członkowskich	(200)		(200)			(200)
Wynik ekonomiczny za rok			—	(3 818)		(3 818)
STAN NA 31.12.2017	73 264	27 090	46 173	(47 037)	2 252	1 389

BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2017				31.12.2016			
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR
AKTYWA TRWAŁE									
Płatności zaliczkowe	2.1	—	32	221	330	—	32	242	135
Wkłady do funduszu powierniczego	2.2	—	86	—	77	—	—	—	98
		—	118	221	407	—	32	242	232
AKTYWA OBROTOWE									
Płatności zaliczkowe	2.1	1	40	867	610	1	50	909	412
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.3	0	64	17	11	1	71	59	2
Rachunki łącznikowe	2.3	189	88	3 555	—	196	424	3 424	—
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.4	—	—	—	347	—	—	—	680
		190	193	4 439	968	198	544	4 391	1 094
AKTYWA OGÓŁEM (*)		190	311	4 660	1 375	198	577	4 633	1 327
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE									
Rezerwy	2.5	—	—	—	(4)	—	—	—	(4)
Zobowiązania finansowe	2.6	—	—	(7)	(7)	—	—	(6)	—
		—	—	(7)	(11)	—	—	(6)	(4)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE									
Zobowiązania	2.7	(0)	(13)	(133)	(417)	(0)	(12)	(438)	(99)
Rachunki łącznikowe	2.3	—	—	—	(3 833)	—	—	—	(4 043)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	2.8	(0)	(76)	(517)	(140)	(1)	(93)	(567)	(115)
		(0)	(89)	(650)	(4 389)	(1)	(104)	(1 005)	(4 257)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM (*)		(0)	(89)	(657)	(4 401)	(1)	(104)	(1 011)	(4 261)
AKTYWA NETTO (*)		190	222	4 003	(3 025)	197	472	3 622	(2 934)
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE									
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	12 164	10 773	20 960	2 277	12 164	10 973	19 187	—
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	627	1 625	—	—	627	1 625	—	—
Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR	2.9	(2 503)	2 177	120	206	(2 496)	2 214	247	35
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		(10 098)	(14 339)	(15 812)	(2 969)	(10 100)	(14 248)	(14 415)	(1 382)
Wynik ekonomiczny za rok		0	(13)	(1 266)	(2 539)	2	(91)	(1 397)	(1 587)
AKTYWA NETTO		190	222	4 003	(3 025)	197	472	3 622	(2 934)

(*) Od aktywów ogółem, zobowiązań ogółem i aktywów netto należy odjąć rachunki łącznikowe w celu uzgodnienia ich z sumami bilansowymi w bilansie EFR

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2017				2016			
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR
PRZYCHODY									
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1								
<i>Odzyskiwanie środków</i>		0	5	49	7	1	5	(2)	4
		0	5	49	7	1	5	(2)	4
Przychody z transakcji wymiany	3.2								
<i>Przychody finansowe</i>		(0)	(1)	4	(0)	(0)	2	2	(1)
<i>Pozostałe przychody</i>		1	5	13	4	2	17	40	3
		1	4	17	4	2	19	43	2
Przychody ogółem		1	9	66	11	3	23	41	7
KOSZTY									
<i>Instrumenty pomocy</i>	3.3	(0)	(14)	(1 251)	(2 435)	2	(95)	(1 411)	(1 465)
<i>Koszty współfinansowania</i>	3.4	—	—	(42)	(1)	—	—	15	—
<i>Koszty finansowe</i>	3.6	1	1	(10)	(0)	(0)	(0)	4	(0)
<i>Inne koszty</i>	3.7	(2)	(9)	(29)	(114)	(3)	(19)	(46)	(129)
Koszty ogółem		(1)	(22)	(1 332)	(2 549)	(1)	(114)	(1 437)	(1 594)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		0	(13)	(1 266)	(2 539)	2	(91)	(1 397)	(1 587)

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

8. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2015	12 164	—	12 164	(10 100)	627	(2 476)	214
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(20)	(20)
<i>Przesunięcia do/z 11. EFR</i>			—			—	—
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>			—	2			2
STAN NA 31.12.2016	12 164	—	12 164	(10 098)	627	(2 496)	197
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(7)	(7)
<i>Przesunięcia do/z 11. EFR</i>			—			—	—
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>			—	0		—	0
STAN NA 31.12.2017	12 164	—	12 164	(10 098)	627	(2 503)	190

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2015	10 973	—	10 973	(14 249)	1 625	2 376	726
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(163)	(163)
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>			—	(91)			(91)
STAN NA 31.12.2016	10 973	—	10 973	(14 339)	1 625	2 214	472
<i>Zwroty dla państw członkowskich</i>	(200)		(200)				(200)
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(37)	(37)
<i>Przesunięcia do/z 11. EFR</i>			—			—	—
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>			—	(13)		—	(13)
STAN NA 31.12.2017	10 773	—	10 773	(14 352)	1 625	2 177	222

(mln EUR)

10. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał nie- wniesiony (wo- bec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wnie- siony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezer- wowe (D)	Kapitał wnie- siony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przenie- siony na kolej- ne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wnie- sionego (zgod- nie z wezwa- niem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2015	20 960	5 223	15 737	(14 415)	—	35	1 357
Podwyższenie kapitału – wkłady		(3 450)	3 450				3 450
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			—			182	182
Przesunięcia do/z 11. EFR			—			30	30
Wynik ekonomiczny za rok			—	(1 397)			(1 397)
STAN NA 31.12.2016	20 960	1 773	19 187	(15 812)	—	247	3 622
Podwyższenie kapitału – wkłady		(1 773)	1 773			—	1 773
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			—			44	44
Przesunięcia do/z 11. EFR			—			(171)	(171)
Wynik ekonomiczny za rok			—	(1 266)		—	(1 266)
STAN NA 31.12.2017	20 960	—	20 960	(17 078)	—	120	4 003

(mln EUR)

11. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał nie- wniesiony (wo- bec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wnie- siony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezer- wowe (D)	Kapitał wnie- siony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przenie- siony na kolej- ne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wnie- sionego (zgod- nie z wezwa- niem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2015	29 367	29 367	—	(1 382)	—	65	(1 317)
Przesunięcia do/z 8., 9. i 10. EFR			—			(30)	(30)
Wynik ekonomiczny za rok			—	(1 587)		—	(1 587)
STAN NA 31.12.2016	29 367	29 367	—	(2 969)	—	35	(2 934)
Podwyższenie kapitału – wkłady		(2 277)	2 277			171	2 448
Przesunięcia do/z 8., 9. i 10. EFR			—			—	—
Wynik ekonomiczny za rok			—	(2 539)		—	(2 539)
STAN NA 31.12.2017	29 367	27 090	2 277	(5 508)	—	206	(3 025)

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR ⁽¹⁰⁾

⁽¹⁰⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

1. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1.1. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu odbiorców informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danego podmiotu.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 („sprawozdania finansowe”) i identyczne z zasadami opisanymi w IPSAS nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji. Jakościowy charakter sprawozdawczości finansowej polega na tym, że informacje są właściwe, rzetelne (wiarygodne), zrozumiałe, aktualne, porównywalne i weryfikowalne.

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.2.1. Okres sprawozdawczy

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w ujęciu rocznym. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia, a kończy dnia 31 grudnia.

1.2.2. Waluta i zasady przeliczania

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w mln euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą EFR. Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Dodatkowo i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2017	31.12.2016	Waluta	31.12.2017	31.12.2016
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,177	4,4103
CZK	25,5350	27,0210	RON	4,6585	4,5390
DKK	7,4449	7,4344	SEK	9,8438	9,5525
GBP	0,8872	0,8562	CHF	1,1702	1,0739
HRK	7,4400	7,5597	JPY	135,01	123,4000
HUF	310,3300	309,8300	USD	1,1993	1,0541

1.2.3. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z IPSAS i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów, rezerw, ryzyka finansowego związanego z należnościami, aktywów i zobowiązań warunkowych oraz stopnia utraty wartości w przypadku aktywów. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z szacunkami.

Racjonalne oszacowanie stanowi istotną część przygotowania sprawozdań finansowych i nie podważa ich wiarygodności. Dana wartość szacunkowa może zostać zweryfikowana, jeśli zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia. Weryfikacja wartości szacunkowych z założenia nie odnosi się do poprzednich okresów, jak też nie stanowi korekty błędu. Skutek zmiany danej wartości szacunkowej ujmuje się w nadwyżce lub deficycie w okresach, w których zmiana staje się znana.

1.3. BILANS

1.3.1. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt; pożyczki i należności; inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności; oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia i podlega ponownej wycenie na każdy dzień bilansowy.

(i) *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt*

Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli został nabyty zasadniczo w celu sprzedaży w perspektywie krótkoterminowej lub jeżeli został do niej zaklasyfikowany przez jednostkę. W kategorii tej ujmuje się również instrumenty pochodne. Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli ich zbycie przewidziane jest w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. W ciągu ostatniego roku budżetowego jednostka nie utrzymywała żadnych inwestycji zaliczających się do tej kategorii.

(ii) *Pożyczki i należności*

Pożyczki i należności to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, ze stałymi lub ustalonymi płatnościami, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają one, gdy jednostka przekazuje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi i nie ma zamiaru wprowadzać należności do obrotu. Wykazuje się je w aktywach trwałych, z wyjątkiem składników, których termin zapadalności przypada w terminie 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności obejmują depozyty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności powyżej trzech miesięcy.

(iii) *Inwestycje utrzymywane do upływu terminu zapadalności*

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, ze stałymi lub ustalonymi płatnościami i stałymi terminami zapadalności, które jednostka ma zamiar i może utrzymywać do terminu zapadalności. W ciągu ostatniego roku budżetowego jednostka nie utrzymywała żadnych inwestycji zaliczających się do tej kategorii.

(iv) *Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to aktywa niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały przypisane do niniejszej kategorii lub które nie zaliczają się do żadnej z pozostałych kategorii. Klasyfikuje się je jako aktywa obrotowe lub trwałe, w zależności od okresu, przez który jednostka planuje je posiadać i który zwykle odpowiada terminowi zapadalności.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup i sprzedaż aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, ujmuje się na dzień transakcji, czyli dzień, w którym jednostka zobowiązała się kupić lub sprzedać składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych, pożyczki i depozyty terminowe ujmuje się na dzień rozliczenia. Instrumenty finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu.

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji oraz w przypadku, gdy jednostka przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z prawem własności na inny podmiot.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt są następnie wykazywane w wartości godziwej, a zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności ujmuje się po zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wykazuje się następnie w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmuje się w rezerwie odzwierciedlającej wartość godziwą. Odsetki od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obliczone w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Na każdy dzień bilansowy jednostka ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych i czy odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należy ująć w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.2. Kwoty płatności zaliczkowych

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie płynności. Może być ono rozbite na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji, porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie lub podlega zwrotowi. Beneficjent, który nie poniesie kosztów kwalifikowalnych, zobowiązany jest do zwrotu jednostce przyznanej zaliczki. Kwota płatności zaliczkowych może zostać zmniejszona (całkowicie lub częściowo) o zatwierdzone koszty kwalifikowalne (które ujmuje się jako koszty).

W kolejne dni bilansowe zaliczkowanie jest wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

1.3.3. Należności

Ponieważ zgodnie z wymogami reguł rachunkowości UE konieczna jest odrębna prezentacja transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany, na potrzeby sporządzenia sprawozdania finansowego należności dzieli się na należności wynikające z transakcji wymiany oraz na należności wynikające z transakcji innych niż transakcje wymiany (kiedy jednostka otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej).

Należności z tytułu transakcji wymiany spełniają kryteria definicji instrumentów finansowych i w związku z tym klasyfikuje się je jako pożyczki i należności, i odpowiednio wycenia (zob. 1.3.1 wyżej).

Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany wykazuje się w kwocie początkowej (skorygowanej o odsetki i kary) pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu z tytułu utraty wartości dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody wskazujące na to, że jednostka nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty to instrumenty finansowe, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie i w krótkim terminie oraz inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.3.5. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się, gdy jednostka związana jest prawnym lub zwyczajowo oczekiwanym zobowiązaniem wobec osób trzecich w wyniku przeszłych zdarzeń, gdy wzrasta prawdopodobieństwo, że w celu realizacji zobowiązania konieczne będzie zmniejszenie stanu środków, oraz gdy kwotę można rzetelnie oszacować. Nie ujmuje się rezerw na przyszłe straty operacyjne. Kwotę rezerwy ustala się przez najlepsze możliwe oszacowanie spodziewanych wydatków, które będą konieczne w celu realizacji obecnego obowiązku na dzień sprawozdawczy. W przypadkach, w których rezerwa odnosi się do zbioru wielu pozycji, przy szacunkowym określaniu kwoty zobowiązania uwzględnia się wszystkie możliwe wyniki oraz odpowiadające im prawdopodobieństwa (metoda „oczekiwanej wartości”).

1.3.6. Zobowiązania

Zobowiązania obejmują zarówno kwoty związane z transakcjami wymiany takimi jak zakup towarów i usług, jak i z transakcjami innymi niż transakcje wymiany np. z zestawieniami poniesionych wydatków od beneficjentów, dotacjami lub innymi formami finansowania przez UE.

Jeżeli beneficjentom udziela się dotacji lub innego finansowania, zestawienia poniesionych wydatków ujmowane są jako zobowiązania w kwocie rozszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości zatwierdzonej i kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości kwoty początkowej, a powiązane koszty ujmowane są w momencie realizacji dostaw i usług i ich akceptacji przez jednostkę.

1.3.7. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez jednostkę, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. przez odniesienie do umowy), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez księgowego szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi, które mają zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli płatność została dokonana z góry za usługi, których jeszcze nie uzyskano, lub towary, których jeszcze nie otrzymano, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.4. SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

1.4.1. Przychody

Przychody stanowią wpływy brutto korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy, które już uzyskano lub które mają zostać uzyskane przez jednostkę, skutkujące przyrostem aktywów netto innym niż przyrost wynikający z wkładów właścicieli.

W zależności od charakteru operacji leżących u podstaw rozliczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności rozróżnia się:

(i) *Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany*

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany to podatki i transfery, ponieważ jednostka przekazująca zapewnia środki organowi będącemu odbiorcą, który w zamian nie zapewnia bezpośrednio zbliżonej wartości.

Transfery to wpływy przyszłych korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy z transakcji innych niż transakcje wymiany, inne niż podatki. W przypadku transferów jednostka wykazuje składnik aktywów, jeżeli w wyniku przeszłego zdarzenia (transfer) kontroluje zasoby i spodziewa się uzyskać z tych zasobów przyszłe korzyści ekonomiczne lub potencjał usługowy, oraz jeżeli można w sposób rzetelny dokonać pomiaru wartości godziwej. Wpływ zasobów z transakcji innych niż transakcje wymiany ujmowany jako składnik aktywów (tj. środki pieniężne) ujmuje się także jako przychody, chyba że jednostka ma obecny obowiązek w odniesieniu do tego transferu (warunek), który trzeba wypełnić, zanim transfer będzie można ująć jako przychody. Do czasu wypełnienia warunku przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje jako zobowiązanie (płatności zaliczkowe otrzymane)

(ii) *Przychody z transakcji wymiany*

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się przez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

1.4.2. Koszty

Koszty to zmniejszenie korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego w okresie sprawozdawczym w postaci wpływów lub zużycia aktywów lub też zaciągnięcia zobowiązań, które prowadzi do zmniejszenia aktywów netto/kapitału własnego. Obejmują one zarówno koszty związane z transakcjami wymiany, jak i koszty związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany.

Koszty związane z transakcjami wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji dostaw i ich akceptacji przez jednostkę. Wycenia się je po koszcie wytworzenia określonym na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy rodzaje: wierzytelności, transfery na mocy umów oraz dotacje, wkłady i darowizny uznaniowe. Transfery ujmuje się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy rozporządzenia finansowego dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca taki transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

1.5. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

1.5.1. Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego jest prawdopodobny.

1.5.2. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, które może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki; lub obecne zobowiązanie, które powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowane w sprawozdaniu, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wpływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub potencjał usługowy lub, w rzadkich przypadkach, gdy kwoty zobowiązania nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

1.6. WSPÓLFINANSOWANIE

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany, pod warunkiem że są przedstawiane jako zobowiązania wobec państw członkowskich, państw niebędących członkami UE i innych państw. EFR ma obowiązek wykorzystania wkładów w celu świadczenia usług na rzecz osób trzecich lub zwrócenia aktywów (otrzymanych wkładów). Pozostające do spłaty zobowiązania z tytułu umów o współfinansowanie są równe kwocie otrzymanego wkładu z tytułu współfinansowania pomniejszonej o wydatki poniesione w związku z projektem. Nie wpływają one na stan aktywów netto.

Wydatki związane ze współfinansowaniem projektów są uznawane w miarę ponoszenia. Odpowiadająca im kwota wkładu jest uznawana za przychody operacyjne i wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zerowy.

2. INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU

AKTYWA

2.1. PŁATNOŚCI ZALICZKOWE

Wiele umów przewiduje wypłatę zaliczek przed rozpoczęciem prac, realizacją dostaw lub świadczeniem usług. W niektórych przypadkach określone w umowach harmonogramy płatności przewidują płatności na podstawie sprawozdań z postępów prac. Zaliczki są zazwyczaj wypłacane w walucie kraju lub terytorium, gdzie realizowany jest projekt.

Okres ściągalności lub wykorzystania zaliczkowania decyduje o tym, czy wykazywane jest ono w aktywach jako zaliczkowanie krótkoterminowe czy długoterminowe. Wykorzystanie jest określane w umowie dotyczącej danego projektu. Wszystkie spłaty lub wykorzystanie zapadalne w terminie krótszym niż dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego wykazuje się jako zaliczkowanie krótkoterminowe. Ponieważ wiele z projektów EFR ma charakter długoterminowy, powiązane z nimi zaliczki powinny być dostępne przez okres dłuższy niż jeden rok. Tym samym takie kwoty zaliczek wykazuje się jako aktywa długoterminowe.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Zaliczkowanie długoterminowe	2.1.1	—	32	221	330	582	409
Zaliczkowanie krótkoterminowe	2.1.2	1	40	867	610	1 518	1 372
Ogółem		1	72	1 088	939	2 100	1 781

Wzrost ogólnych płatności zaliczkowych wynika z bardzo wysokich poziomów płatności w 2017 r. Ogólny poziom płatności netto w 2017 r. wzrósł o 24 % w porównaniu z 2016 r. (zob. tabela 2.1 w sprawozdaniu z realizacji finansowej EFR). Poziom płatności „brutto”, tj. płatności bez wpływów z nakazów odzyskania środków, wzrósł w 2017 r. o 25 %.

Wzrost ten jest zgodny z cyklem działania EFR. 11. EFR rozpoczął funkcjonowanie w 2015 r., tym samym rok 2017 był trzecim rokiem jego istnienia. 11. EFR osiągnął dojrzałość i szczytową fazę jeśli chodzi o realizację przyjętych działań. Liczba otwartych umów w 11. EFR wzrosła z 1 300 w 2016 r. do 1 600 w 2017 r. W 2017 r. wartość średniej kwoty, na którą podpisano umowę, wzrosła o 51 % w porównaniu z 2016 r. Dlatego poziom płatności netto w 11. EFR w 2017 r. wzrósł o 52 % w porównaniu z 2016 r. (zob. tabela 2.1 w sprawozdaniu z realizacji finansowej EFR). Ponieważ stosunek między płatnościami wynikającymi z faktur a płatnościami zaliczkowymi utrzymuje się na stałym poziomie (42 %–44 %), wzrost w płatnościach spowodował wyższy poziom zaliczkowania.

Wzrost ogólnych płatności zaliczkowych jest zgodny ze spadkiem środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (zob. informacja dodatkowa 2.4).

2.1.1. Zaliczkowanie długoterminowe

(mln EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
Zarządzanie bezpośrednie	159	71
Wprowadzający w życie:		
Komisja	105	39
Agencje wykonawcze UE	6	4
Delegatury UE	48	29
Zarządzanie pośrednie	423	338
Wprowadzający w życie:		
EBI i EFI	166	180
Organizacje międzynarodowe	189	87
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	11	25
Podmioty prawa publicznego	37	13
Państwa trzecie	20	34
Ogółem	582	409

2.1.2. Zaliczkowanie krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Płatności zaliczkowe (brutto)	2	158	2 722	2 406	5 288	4 745
Rozliczone w procedurze zakończenia księgowania na koniec roku	(1)	(118)	(1 855)	(1 796)	(3 770)	(3 373)
Ogółem	1	40	867	610	1 518	1 372

(mln EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
Zarządzanie bezpośrednie	256	246
Wprowadzający w życie:		
Komisja	86	115
Agencje wykonawcze UE	10	10
Delegatury UE	161	122
Zarządzanie pośrednie	1 262	1 125
Wprowadzający w życie:		
EBI i EFI	345	372
Organizacje międzynarodowe	563	432
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	59	121
Podmioty prawa publicznego	108	53
Państwa trzecie	186	148
Ogółem	1 518	1 372

2.1.3. Zabezpieczenia otrzymane w związku z zaliczkowaniem

Utrzymuje się gwarancje, które mają na celu zabezpieczenie zaliczkowania oraz które są zwalniane po zapłacie ostatniego roszczenia w ramach projektu. Na dzień 31 grudnia 2017 r. kwota gwarancji otrzymanych przez EFR w związku z zaliczkowaniem wynosiła 54 mln EUR (w 2016 r. było to 53 mln EUR).

Większość zaliczek wypłacana jest w ramach zarządzania pośredniego. W tej sytuacji beneficjentem gwarancji nie jest EFR, tylko instytucja zamawiająca. Chociaż EFR nie jest beneficjentem, gwarancje te zabezpieczają jego aktywa. W 2017 r. kwota tych gwarancji wyniosła 577 mln EUR.

2.2. WKŁADY DO FUNDUSZY POWIERNICZYCH

Pozycja ta przedstawia kwoty wpłacone jako wkłady do unijnego funduszu powierniczego „Békou” i funduszu powierniczego UE dla Afryki. Wkłady nie obejmują kosztów, które zostały poniesione przez fundusze powiernicze i które można przypisać EFR.

Wkłady do funduszu powierniczego wykorzystywane są przez EFR przy użyciu metody zarządzania bezpośredniego.

(mln EUR)

Fundusze powiernicze	Wkład netto na 31.12.2016	Wkłady wniesione w 2017	Alokacja kosztów netto funduszy powierniczych – 2017	Wkład netto na 31.12.2017
Afryka	72	180	(104)	148
Békou	26	—	(10)	16
Ogółem	98	180	(114)	163

W 2017 r. nastąpił wzrost działań funduszu powierniczego UE dla Afryki po rozpoczęciu działalności w 2016 r. Jego koszty w 2017 r. wzrosły blisko pięciokrotnie w porównaniu z 2016 r. Kwota płatności podwoiła się w porównaniu z ubiegłym rokiem.

2.3. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCI INNYCH NIŻ TRANSAKcje WYMIANY I NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCI WYMIANY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2017	31.12.2016
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.3.1	19	62
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.3.2	73	70
Ogółem		92	132

2.3.1. Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Państwa członkowskie	—	—	—	7	7	40
Klienci	2	7	9	1	19	18
Podmioty publiczne	—	10	8	2	20	23
Państwa trzecie	0	1	4	0	6	4
Odpis aktualizujący wartość	(2)	(16)	(15)	(1)	(34)	(25)
Rachunki łącznikowe z instytucjami UE	—	—	—	2	2	2
Ogółem	0	2	6	11	19	62

Ogólne zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany wynika głównie ze zmniejszenia należności od państw członkowskich. Na dzień 31 grudnia 2016 r. należności te obejmowały wkłady zwykłe i kwoty do otrzymania w wyniku korekt dotyczących instrumentu pomostowego, które zostały zbilansowane poprzez wkłady państw członkowskich w 2017 r.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. należności od państw członkowskich obejmują zaległe dostosowanie finansowe zastosowane wobec pierwszej raty kapitału do wniesienia zgodnie z wezwaniem w 2018 r. (zob. informacja dodatkowa 2.9.1).

(mln EUR)

Państwa członkowskie	31.12.2017
Republika Czeska	2
Rumunia	1
Węgry	1
Irlandia	1
Grecja	1
Inne	1
Ogółem	7

2.3.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Naliczone przychody	—	63	11	—	74	70
Rachunki łącznikowe pomiędzy poszczególnymi EFR	189	88	3 555	(3 833)	(0)	(0)
Ogółem	189	151	3 566	(3 833)	73	70

Naliczone przychody obejmują głównie kwoty narosłych odsetek od płatności zaliczkowych związanych z projektami (63 mln EUR) oraz od płatności zaliczkowych związanych z funduszem powierniczym UE dla Afryki (11 mln EUR).

W celu zapewnienia efektywności do 11. EFR przyporządkowano ogólną pulę środków finansowych obejmującą wszystkie EFR ⁽¹¹⁾. W związku z tym operacje realizowane pomiędzy poszczególnymi EFR są rozliczane na rachunkach łącznikowych pomiędzy bilansami poszczególnych EFR.

Rachunki łącznikowe są przedstawiane wyłącznie w poszczególnych EFR. Całkowita suma rachunków łącznikowych wynosi zero.

2.4. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY ⁽¹²⁾

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Rachunki specjalne:						
Instytucje finansowe państw członkowskich	—	—	—	105	105	292
Rachunki bieżące:						
Banki komercyjne	—	—	—	242	242	389
Ogółem	—	—	—	347	347	680

⁽¹¹⁾ Zgodnie z art. 59 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju środki pieniężne zostały ujęte w bilansie 11. EFR.

⁽¹²⁾ Zgodnie z art. 59 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju środki pieniężne zostały ujęte w bilansie 11. EFR. Charakter różnych rachunków bankowych został opisany w rozdziale 5 – Zarządzanie ryzykiem finansowym.

Ogólne zmniejszenie stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wynika przede wszystkim z wyjątkowo wysokiego poziomu płatności w 2017 r. Ogólny poziom płatności netto w 2017 r. wzrósł o 24 % w porównaniu z 2016 r. (zob. tabela 2.1 w sprawozdaniu z realizacji finansowej EFR). Poziom płatności „brutto”, tj. płatności bez wpływów z nakazów odzyskania środków, wzrósł w 2017 r. o 25 %.

To zwiększenie płatności jest zgodne z cyklem działania EFR. 11. EFR rozpoczął funkcjonowanie w 2015 r., tym samym rok 2017 był trzecim rokiem jego istnienia. 11. EFR osiągnął dojrzałość i szczytową fazę w realizacji przyjętych działań. Liczba otwartych umów w 11. EFR wzrosła z 1 300 w 2016 r. do 1 600 w 2017 r. Poziom płatności netto w 11. EFR w 2017 r. wzrósł o 52 % w porównaniu z 2016 r. (zob. tabela 2.1 w sprawozdaniu z realizacji finansowej EFR).

W celu poprawy prezentacji w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2017 r. dokonano przeglądu klasyfikacji instytucji finansowych i banków. Dane porównawcze za 2016 r. wykazano odpowiednio.

ZOBOWIĄZANIA

2.5. REZERWY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwy	—	—	—	4	4	4
Ogółem	—	—	—	4	4	4

Kwota rezerwy wynika z najlepszego oszacowania kwoty, jaką EFR prawdopodobnie będzie musiał wypłacić, aby sfinansować zorganizowane zamknięcie Centrum Rozwoju Przedsiębiorstw (CRP), w sprawie którego decyzję podjął Komitet Ambasadorów AKP-UE (decyzja nr 4/2014 z dnia 23 października 2014 r.).

Kwota obejmuje roszczenia w postępowaniach sądowych (1,2 mln EUR) wytoczonych CRP oraz pozostałe oczekiwane koszty działań na etapie biernym (np. finalne zadania administracyjne, pozostałe spory, archiwizacja itp.), który rozpoczął się dnia 31 grudnia 2016 r. (zob. informacja dodatkowa 4.2.2). Dotąd nie poniesiono żadnych kosztów związanych z etapem biernym.

2.6. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	—	—	7	7	14	6
Ogółem	—	—	7	7	14	6

Objaśnienia na temat zmiany stanu zobowiązań z tytułu współfinansowania ogółem znajdują się w informacji dodatkowej 2.7.2.1.

2.7. ZOBOWIĄZANIA

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania krótkoterminowe	2.7.1	0	13	114	235	361	222
Zobowiązania różne	2.7.2	—	(0)	20	182	202	327
Ogółem		0	13	133	417	563	549

2.7.1. Zobowiązania krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Dostawcy	0	9	85	40	133	98
Państwa członkowskie	—	—	0	12	12	0
Państwa trzecie	0	(0)	15	131	146	91
Podmioty publiczne	—	3	10	70	83	32
Inne zobowiązania krótkoterminowe	0	1	4	(18)	(13)	1
Ogółem	0	13	114	235	361	222

Zobowiązania odnoszą się m.in. do zestawień wydatków otrzymanych przez EFR w ramach działań związanych z dotacjami. Są one ujmowane w kwocie roszczenia od momentu otrzymania wniosku. Ta sama procedura obowiązuje w odniesieniu do faktur i not kredytowych dotyczących działań związanych z zamówieniami. Zestawienia poniesionych wydatków są uwzględniane przy procedurach zamknięcia księgowania na koniec roku. Po zakończeniu procedur zamknięcia księgowania szacunkowe kwoty kwalifikowalne zostały ujęte w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Kwoty niekwalifikowalne zostały wykazane jako inne zobowiązania krótkoterminowe.

Zobowiązania państw członkowskich stanowią zaległe dostosowanie finansowe, które należy odjąć od pierwszej raty kapitału do wniesienia zgodnie z wezwaniem w 2018 r. (zob. informacja dodatkowa 2.9.1). Pozycja ta zawiera kwoty należne Francji (10 mln EUR), Niderlandom (1 mln EUR) oraz Austrii (1 mln EUR).

2.7.2. Zobowiązania różne

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	2.7.2.1	—	—	22	6	28	64
Wpłaty na poczet kapitału przyszłych okresów	2.7.2.2	—	—	—	173	173	261
Inne zobowiązania różne		—	—	—	1	1	2
Ogółem		—	—	22	179	202	327

2.7.2.1. Zobowiązania z tytułu współfinansowania

Zestawienie długoterminowych i krótkoterminowych zobowiązań z tytułu współfinansowania w podziale na państwa członkowskie przedstawiono w tabeli poniżej:

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Współfinansowanie długoterminowe						
Belgia	—	—	0	1	2	2
Dania	—	—	—	0	0	0
Francja	—	—	4	—	4	—
Niemcy	—	—	—	—	—	0
Szwecja	—	—	1	2	3	2
Zjednoczone Królestwo	—	—	1	—	1	1

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Kanada	—	—	—	—	—	0
Australia	—	—	0	—	0	—
Agencja Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID)	—	—	—	4	4	—
	—	—	7	7	14	6
Współfinansowanie krótkoterminowe						
Belgia	—	—	4	(1)	3	4
Dania	—	—	(1)	1	(0)	1
Francja	—	—	12	—	12	37
Niemcy	—	—	0	—	0	1
Niderlandy	—	—	0	—	0	1
Hiszpania	—	—	1	—	1	3
Szwecja	—	—	5	0	5	7
Zjednoczone Królestwo	—	—	1	3	4	11
Kanada	—	—	0	—	0	0
Agencja Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID)	—	—	—	2	2	—
	—	—	22	6	28	64
Ogółem	—	—	29	13	42	70

Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania z tytułu współfinansowania ogółem zmniejszyły się o 28 mln EUR w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

W 2017 r. nowe wkłady tytułem współfinansowania wpłaciły: USAID (7 mln EUR), Zjednoczone Królestwo (5 mln EUR) i Szwecja (2 mln EUR).

Zobowiązania z tytułu współfinansowania ogółem zmniejszono o kwotę 42 mln EUR w celu uwzględnienia przychodów i kosztów związanych ze współfinansowanymi projektami (zob. informacja dodatkowa 3.1.1 i 3.4).

2.7.2.2. Wpłaty na poczet kapitału przyszłych okresów

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Zjednoczone Królestwo	—	—	—	170	170	252
Litwa	—	—	—	2	2	—
Węgry	—	—	—	—	—	9
Ogółem	—	—	—	173	173	261

Niniejsza pozycja dotyczy wyłącznie wkładów wniesionych przez poszczególne państwa członkowskie z wyprzedzeniem w 2018 r.

2.8. BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW I PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	0	76	517	137	730	770
Inne bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	—	—	—	3	3	6
Ogółem	0	76	517	140	733	776

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obejmują szacunkowe koszty operacyjne w związku z istniejącymi i zakończonymi umowami bez zatwierdzonych zestawień poniesionych wydatków, przy czym koszty kwalifikowalne za 2017 r. poniesione przez beneficjentów EFR oszacowano na podstawie najlepszych dostępnych informacji na temat istniejących umów. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa 2.1).

AKTYWA NETTO

2.9. KAPITAŁ

2.9.1. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Kapitał	12 164	10 973	20 960	29 367	73 464
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	—	—	(1 773)	(29 367)	(31 140)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2016	12 164	10 973	19 187	—	42 323
Kapitał	12 164	10 773	20 960	29 367	73 264
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	—	—	—	(27 090)	(27 090)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2017	12 164	10 773	20 960	2 277	46 173

Kapitał to całkowita kwota wkładów państw członkowskich na rzecz danego EFR zgodnie z poszczególnymi umowami wewnętrznymi. Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) stanowi wstępny przydział niebędący jeszcze należnością od państw członkowskich.

Kapitałem wniesionym (zgodnie z wezwaniem) jest kwota wstępnego przydziału, której dotyczy wezwanie do przekazania środków na rachunki zasobów finansowych przez państwa członkowskie (zob. informacja dodatkowa 2.9.2 poniżej).

Na mocy decyzji Rady (UE) 2017/1206⁽¹³⁾ wkłady państw członkowskich określone w umowach wewnętrznych dotyczących ósmego i dziewiątego EFR zmniejsza się odpowiednio o kwotę 200 mln EUR ze środków umorzonych w ramach ósmego i dziewiątego EFR. Ponieważ środki umorzone w ramach ósmego EFR zostały już prawie w całości przesunięte do innych EFR, kwota 200 mln EUR została odjęta od kapitału dziewiątego EFR.

Zwroty wynikające z tego zmniejszenia zostały zbilansowane poprzez dodatkowe wezwania do wniesienia kapitału w ramach 11. EFR. Doprowadziło to do dostosowania finansowego. Dostosowanie finansowe może zostać zrealizowane wobec trzeciej raty za 2017 r. lub pierwszej raty w 2018 r. Zaległe dostosowanie finansowe zostało wykazane albo jako należności albo jako zobowiązania państw członkowskich (zob. informacje dodatkowe 2.3.1 oraz 2.7.1).

⁽¹³⁾ Dz.U. L 173 z 6.7.2017, s. 15.

2.9.2. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) i kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) w podziale na państwa członkowskie

(mln EUR)

Wkłady w ramach 10. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2016	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2017 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2017
Austria	2,41	43	(43)	—
Belgia	3,53	63	(63)	—
Bułgaria	0,14	2	(2)	—
Cypr	0,09	2	(2)	—
Republika Czeska	0,51	9	(9)	—
Dania	2,00	35	(35)	—
Estonia	0,05	1	(1)	—
Finlandia	1,47	26	(26)	—
Francja	19,55	347	(347)	—
Niemcy	20,50	364	(364)	—
Grecja	1,47	26	(26)	—
Węgry	0,55	10	(10)	—
Irlandia	0,91	16	(16)	—
Włochy	12,86	228	(228)	—
Łotwa	0,07	1	(1)	—
Litwa	0,12	2	(2)	—
Luksemburg	0,27	5	(5)	—
Malta	0,03	1	(1)	—
Niderlandy	4,85	86	(86)	—
Polska	1,30	23	(23)	—
Portugalia	1,15	20	(20)	—
Rumunia	0,37	7	(7)	—
Słowacja	0,21	4	(4)	—
Słowenia	0,18	3	(3)	—
Hiszpania	7,85	139	(139)	—
Szwecja	2,74	49	(49)	—
Zjednoczone Królestwo	14,82	263	(263)	—
Ogółem	100,00	1 773	(1 773)	—

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2016	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2017 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2017
Austria	2,40	704	(55)	650
Belgia	3,25	954	(74)	880
Bułgaria	0,22	64	(5)	59
Chorwacja	0,23	66	(5)	61
Cypr	0,11	33	(3)	30

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2016	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2017 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2017
Republika Czeska	0,80	234	(18)	216
Dania	1,98	582	(45)	537
Estonia	0,09	25	(2)	23
Finlandia	1,51	443	(34)	409
Francja	17,81	5 231	(406)	4 826
Niemcy	20,58	6 044	(469)	5 575
Grecja	1,51	443	(34)	408
Węgry	0,61	180	(14)	166
Irlandia	0,94	276	(21)	255
Włochy	12,53	3 680	(285)	3 394
Łotwa	0,12	34	(3)	31
Litwa	0,18	53	(4)	49
Luksemburg	0,26	75	(6)	69
Malta	0,04	11	(1)	10
Niderlandy	4,78	1 403	(109)	1 294
Polska	2,01	589	(46)	544
Portugalia	1,20	351	(27)	324
Rumunia	0,72	211	(16)	195
Słowacja	0,38	110	(9)	102
Słowenia	0,22	66	(5)	61
Hiszpania	7,93	2 330	(181)	2 149
Szwecja	2,94	863	(67)	796
Zjednoczone Królestwo	14,68	4 311	(334)	3 976
Ogółem	100,00	29 367	(2 277)	27 090

W 2017 r. wezwano do opłacenia 1 773 mln EUR z 10. EFR i 2 277 mln EUR z 11. EFR. Na dzień 31 grudnia 2017 r. wezwano do opłacenia kapitału 8., 9. i 10. EFR i został on wniesiony w całości.

2.9.3. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał przeniesiony z zamkniętych EFR	627	1 625	—	—	2 252	2 252

Pozycja ta obejmuje środki przeniesione z zamkniętych EFR do 8. i 9. EFR.

2.9.4. Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Stan na 31.12.2015	(2 476)	2 376	35	65	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	(20)	(163)	182	—	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11. EFR	—	—	(356)	356	—
Przesunięcie z rezerwy na wykonanie 11. EFR do Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce (10. EFR)	—	—	386	(386)	—
Stan na 31.12.2016	(2 496)	2 214	247	35	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	(7)	(37)	44	—	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11. EFR	—	—	(171)	171	—
Stan na 31.12.2017	(2 503)	2 177	120	206	—

Pozycja ta obejmuje środki przesunięte między aktywnymi EFR.

Po wejściu w życie umowy z Kotonu wszystkie środki niewykorzystane w ramach wcześniejszych aktywnych EFR po umorzeniu przesuwa się do ostatnio uruchomionego EFR. Środki przesunięte z innych EFR zwiększają środki funduszu docelowego, a zmniejszają środki funduszu pochodzenia. Środki przesunięte do rezerwy na wykonanie 10. i 11. EFR mogą zostać zaangażowane tylko na szczególnych warunkach określonych w umowie wewnętrznej.

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI PRZYCHODY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2017	2016
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1	61	8
Przychody z transakcji wymiany	3.2	25	66
Ogółem		87	73

3.1. PRZYCHODY Z TRANSAKCI INNYCH NIŻ TRANSAKcje WYMIANY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2017	2016
Odzyskanie wydatków		0	5	7	7	19	23
Odzyskanie środków STABEX		—	—	—	0	0	1
Przychody w związku ze współfinansowaniem	3.1.1	—	—	42	1	42	(15)
Ogółem		0	5	49	7	61	8

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany można przedstawić następująco w rozbiu na sposoby zarządzania:

(mln EUR)

	2017	2016
Zarządzanie bezpośrednie	5	6
Wprowadzający w życie:		
Komisja	1	1
Delegatury UE	4	5
Zarządzanie pośrednie	56	2
Wprowadzający w życie:		
Państwa trzecie	55	(0)
Organizacje międzynarodowe	2	2
Podmioty prawa publicznego	0	0
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	(1)	0
Ogółem	61	8

3.1.1. Przychody w związku ze współfinansowaniem

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i jako takie nie powinny mieć wpływu na sprawozdanie z finansowych wyników działalności. Otrzymane wkłady zalicza się do zobowiązań (zob. informacja dodatkowa 2.7.2.1), dopóki nie zostaną spełnione warunki związane z przekazaniem środków pieniężnymi, tj. dopóki nie zostaną poniesione koszty kwalifikowalne (zob. informacja dodatkowa 3.4). Odpowiednią kwotę ujmuje się następnie jako przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany w związku ze współfinansowaniem. Wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zatem zerowy.

3.2. PRZYCHODY Z TRANSAKCI WYMIANY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2017	2016
Przychody finansowe	(0)	(1)	4	(0)	4	3
Pozostałe przychody	1	5	13	4	22	62
Ogółem	1	4	17	4	25	66

Przychody finansowe obejmują odsetki z funduszu powierniczego oraz odsetki od płatności zaliczkowych.

Pozostałe przychody odnoszą się wyłącznie do zrealizowanych i niezrealizowanych zysków z tytułu różnic kursowych.

KOSZTY**3.3. INSTRUMENTY POMOCY**

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2017	2016
Pomoc programowana	1	3	805	1 341	2 150	1 751
Wsparcie makroekonomiczne	—	21	—	—	21	39
Polityka sektorowa	(0)	(9)	—	—	(9)	18
Projekty w ramach AKP	—	0	417	694	1 112	693
Dotacje na spłatę odsetek	—	—	—	—	—	(3)
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych	—	(1)	26	264	289	398
Inne programy pomocy związane z poprzednimi EFR	—	(1)	—	—	(1)	1
Wsparcie instytucjonalne	—	—	3	21	23	38
Wyrównanie zmniejszonych przychodów z wywozu	(0)	(1)	—	—	(1)	0
Wkłady do funduszy powierniczych	—	—	—	114	114	35
Ogółem	0	14	1 251	2 435	3 700	2 970

Koszty operacyjne EFR obejmują różne instrumenty pomocy i przyjmują różne formy w zależności od sposobu wypłacania środków i zarządzania nimi.

Wzrost kosztów instrumentów pomocy ogółem jest zgodny z cyklem działania EFR. 11. EFR rozpoczął funkcjonowanie w 2015 r., tym samym rok 2017 był trzecim rokiem jego istnienia. 11. EFR osiągnął dojrzałość i szczytową fazę jeśli chodzi o realizację przyjętych działań. Liczba otwartych umów w 11. EFR wzrosła z 1 300 w 2016 r. do 1 600 w 2017 r. W 2017 r. wartość średniej kwoty, na którą podpisano umowę, wzrosła o 51 % w porównaniu z 2016 r.

Koszty polityki sektorowej w 2017 r. miały wartość ujemną ze względu na odwrócenie faktury, która została błędnie ujęta w 2016 r.

3.4. KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2017	2016
Współfinansowanie	—	—	42	1	42	(15)

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku ze współfinansowanymi projektami w 2017 r. Należy zwrócić uwagę, że poniesione koszty obejmują szacunkowe kwoty związane z zakończeniem księgowości (i w związku z tym odwróceniem zapisów dotyczących szacunkowych kwot odnoszących się do roku poprzedniego). Ponieważ koszty szacunkowe za 2015 r. po odwróceniu (50 mln EUR) były wyższe niż koszty poniesione w 2016 r. (35 mln EUR), koszty współfinansowania za 2016 r. miały wartość ujemną.

W sprawozdaniu z finansowych wyników działalności ujęto odpowiadające im przychody (zob. informacja dodatkowa 3.1.1).

3.5. INSTRUMENTY POMOCY I KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA WEDŁUG RODZAJU ZARZĄDZANIA

(mln EUR)

	2017	2016
Zarządzanie bezpośrednie	1 447	1 173
Wprowadzający w życie:		
Komisja	122	140
Agencje wykonawcze UE	26	10

(mln EUR)

	2017	2016
Fundusze powiernicze	89	36
Delegatury UE	1 209	987
Zarządzanie pośrednie	2 295	1 781
Wprowadzający w życie:		
EBI i EFI	48	5
Organizacje międzynarodowe	1 171	821
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	(20)	143
Podmioty prawa publicznego	356	57
Państwa trzecie	739	756
Podmioty prawa prywatnego realizujące partnerstwo publiczno-prywatne	0	(1)
Ogółem	3 742	2 954

3.6. KOSZTY FINANSOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2017	2016
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należności	(1)	(1)	10	1	9	(4)
Inne koszty finansowe	—	—	—	(1)	(1)	0
Ogółem	(1)	(1)	10	0	8	(4)

Pozycja „Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należności” obejmuje kwotę kosztów z tytułu należności nieściągalnych oszacowaną na dzień zamknięcia rozliczeń. Szacowane koszty w 2017 r. odzwierciedlają zwiększenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości należności ogółem z 25 mln EUR do 34 mln EUR (zob. informacja dodatkowa 2.3.1). Ponieważ szacunkowe kwoty obejmują również oszacowanie z zeszłego roku po odwróceniu, koszty ogółem miały w 2016 r. wartość ujemną (z 29 mln EUR w 2015 r. do 25 mln EUR w 2016 r.).

3.7. INNE KOSZTY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2017	2016
Koszty administracyjne i informatyczne	(0)	0	1	106	107	129
Rezerwa na ryzyko i obciążenia	—	—	—	—	—	—
Poniesione straty z należności z tytułu dostaw i usług	1	1	1	—	3	0
Ujemne różnice kursowe	1	7	28	8	44	66
Ogółem	2	9	29	114	154	196

Pozycja ta obejmuje wydatki pomocnicze, tj. koszty administracyjne związane z programowaniem i wykonaniem poszczególnych EFR. Zawierają się w tym wydatki na przygotowanie, działania następcze, monitorowanie i ocenę projektów, a także wydatki na sieci komputerowe, pomoc techniczną itp.

4. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ INNE ISTOTNE POZYCJE

4.1. AKTYWA WARUNKOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Gwarancje wykonania	—	4	6	0	10	9
Gwarancje kwot zatrzymanych	—	4	4	—	8	7
Ogółem	—	8	10	0	18	16

Gwarancji wykonania wymaga się w celu zapewnienia, aby beneficjenci finansowania w ramach EFR wywiązali się ze swych zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych z EFR.

Gwarancje kwot zatrzymanych odnoszą się wyłącznie do umów na roboty budowlane. Zazwyczaj zatrzymuje się 10 % płatności okresowych na rzecz beneficjentów, aby zapewnić wypełnienie zobowiązań przez wykonawców. Kwoty zatrzymane wykazuje się jako zobowiązania. Z zastrzeżeniem akceptacji instytucji zamawiającej wykonawca może zamiast tego dostarczyć gwarancję kwot zatrzymanych, która zastępuje zatrzymane kwoty płatności okresowych. Otrzymane gwarancje wykazuje się jako składnik aktywów warunkowych.

W przypadku umów zarządzanych metodą pośrednią gwarancje należą do instytucji zamawiających innych niż EFR i nie są w związku z tym ujmowane przez EFR. W 2017 r. kwota gwarancji wyniosła 644 mln EUR.

4.2. INNE ISTOTNE POZYCJE

4.2.1. Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty

Poniższa kwota stanowi budżetowe RAL (zobowiązania pozostające do spłaty) pomniejszone o powiązane kwoty, które ujęto w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalna konsekwencja istnienia programów wieloletnich.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	0	88	1 659	6 760	8 508	6 746
Ogółem	0	88	1 659	6 760	8 508	6 746

Na dzień 31 grudnia 2017 r. zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty wynosiły ogółem 9 745 mln EUR (w 2016 r. było to 7 665 mln EUR).

4.2.2. Centrum Rozwoju Przedsiębiorstw

W czerwcu 2014 r. Rada Ministrów AKP-UE podjęła decyzję o rozpoczęciu zorganizowanego zamknięcia CRP, przy jednoczesnym zadbaniu o to, aby projekty wsparcia sektora prywatnego wdrażane przez CRP w krajach i regionach AKP zostały całkowicie zrealizowane. W tym celu Rada Ministrów AKP-UE nadała Komitetowi Ambasadorów AKP-UE uprawnienia do dalszego zajęcia się tą kwestią w celu przyjęcia niezbędnych decyzji.

Komitet Ambasadorów AKP-UE, decyzją nr 4/2014 z 23.10.2014 r. upoważnił Zarząd CRP do podjęcia ze skutkiem natychmiastowym wszelkich odpowiednich środków w celu przygotowania zamknięcia CRP. Zgodnie z art. 2 tej decyzji, Zarząd otrzymał instrukcję, aby zatrudnić kuratora w celu przygotowania i wprowadzenia w życie planu zamknięcia.

Pod koniec czerwca 2015 r. kurator przedłożył Zarządowi CRP ostateczny plan strategiczny wraz z budżetem i harmonogramem, który odzwierciedlał wyniki dialogu społecznego. Zatwierdzony przez Zarząd CRP budżet ostatecznego planu strategicznego stanowił podstawę wniosku Komisji dotyczącego decyzji w sprawie finansowania, która została przyjęta przez KE w 2015 r. i opiewa na łączną kwotę 18,2 mln EUR. Po przyjęciu wyżej wspomnianej decyzji w sprawie finansowania, w grudniu 2015 r. Komisja Europejska oraz CRP zawarły umowę o udzielenie dotacji, która zapewnia finansowanie niezbędne do likwidacji aktywów CRP i spłaty jego zobowiązań. Umowa o udzielenie dotacji obowiązywała od dnia 1 stycznia 2016 r. i wygasła dnia 31 grudnia 2017 r.

4.2.3. Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej

Kontekst

W referendum w sprawie członkostwa w Unii Europejskiej z 23 czerwca 2016 r. większość obywateli Zjednoczonego Królestwa biorących udział w głosowaniu opowiedziała się za wystąpieniem z UE. Zjednoczone Królestwo oficjalnie powiadomiło Radę Europejską 29 marca 2017 r. o zamiarze wystąpienia z UE i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom).

W odniesieniu do EFR

Dnia 19 marca 2018 r. Komisja opublikowała projekt umowy o wystąpieniu, w którym przedstawiono postępy osiągnięte w negocjacjach ze Zjednoczonym Królestwem.

Projekt umowy o wystąpieniu przewiduje, że Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do momentu zamknięcia 11. EFR i wszystkich wcześniejszych niezamkniętych EFR oraz w tym względzie wypełnia te same obowiązki co państwa członkowskie w ramach umowy wewnętrznej, która go ustanowiła, jak również obowiązki wynikające z poprzednich EFR do momentu ich zamknięcia. Może również uczestniczyć jako obserwator bez prawa głosu w Komitecie EFR.

Projekt umowy o wystąpieniu przewiduje również, że w przypadku gdy nie zaciągnięto zobowiązań na kwoty z projektów w ramach 10. EFR lub poprzednich EFR albo kwoty te zostały umorzone w dniu wejścia w życie przedmiotowej umowy, wkład Zjednoczonego Królestwa w te kwoty nie będzie ponownie wykorzystany. To samo dotyczy wkładu Zjednoczonego Królestwa w środki, na które nie zaciągnięto zobowiązań lub które zostały umorzone w ramach 11. EFR po dniu 31 grudnia 2020 r.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. nie ma wpływu finansowego do wykazania w sprawozdaniu finansowym EFR. Negocjacje dotyczące wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej nadal się toczą, dlatego w chwili obecnej nie ma potwierzonego ostatecznego brzmienia umowy.

5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Poniższe pozycje dotyczące zarządzania ryzykiem finansowym EFR odnoszą się do operacji skarbcowych przeprowadzanych przez Komisję w imieniu EFR w celu wykorzystania jego zasobów.

5.1. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIECZAJĄCA

Zasady zarządzania operacjami skarbcowymi zostały określone w rozporządzeniu finansowym mającym zastosowanie do 11. EFR oraz w umowie wewnętrznej.

Na mocy wspomnianego rozporządzenia obowiązują następujące zasady główne:

- swoje wkłady na EFR państwa członkowskie wpłacają na specjalne rachunki bankowe otwarte w banku centralnym każdego państwa członkowskiego lub wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Wkłady pozostają na tych rachunkach specjalnych do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności przez EFR,
- wkłady na EFR są wpłacane przez państwa członkowskie w euro, natomiast płatności EFR są denominowane w euro i w innych walutach, również tych mniej znanych,
- nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych przez Komisję w imieniu EFR.

Oprócz rachunków specjalnych Komisja otwiera w imieniu EFR inne rachunki w instytucjach finansowych (bankach centralnych i bankach komercyjnych) w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż wkłady państw członkowskich do budżetu.

Operacje finansowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi regulują pisemne wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań, a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

5.2. RYZYKO WALUTOWE

Ekspozycja EFR na ryzyko walutowe na koniec roku – pozycja netto

(mln EUR)

	31.12.2017							31.12.2016						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Inne	Ogółem	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Inne	Ogółem
Aktywa finansowe														
Należności	64	—	—	—	26	2	92	0	—	—	—	129	3	132
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4	0	—	—	344	—	347	2	0	—	—	678	—	680
Ogółem	68	0	—	—	370	2	439	2	0	—	—	807	3	812
Zobowiązania finansowe														
Długoterminowe zobowiązania finansowe	—	—	—	—	(14)	—	(14)	—	—	—	—	(6)	—	(6)
Zobowiązania	(0)	—	—	—	(533)	(30)	(563)	0	—	—	—	(495)	(54)	(549)
Ogółem	(0)	—	—	—	(547)	(30)	(577)	0	—	—	—	(501)	(54)	(555)
Ogółem	68	0	—	—	(177)	(28)	(138)	2	0	—	—	306	(51)	257

Wszystkie wkłady są deponowane w euro; inne waluty kupuje się jedynie wówczas, gdy są konieczne w celu realizacji płatności. W związku z tym operacje skarbcowe EFR nie są narażone na ryzyko walutowe.

5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

EFR nie zaciąga pożyczek pieniężnych, w związku z czym nie jest narażony na ryzyko stopy procentowej.

Uzyskuje jednak odsetki od kwot zdeponowanych na różnych rachunkach bankowych. Komisja w imieniu EFR wprowadziła więc środki mające na celu zagwarantowanie, że uzyskiwane regularnie odsetki będą odzwierciedlały rynkowe stopy procentowe oraz ich ewentualne wahania.

Wkłady do budżetu EFR są przekazywane przez każde państwo członkowskie na specjalny rachunek otwarty w wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Ze względu na to, że odsetki generowane na niektórych z tych rachunków mogą mieć obecnie wartość ujemną, stosowane są odpowiednie procedury zarządzania środkami pieniężnymi w celu zminimalizowania salda na tych rachunkach. Ponadto, zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2016/888 koszty ujemnych odsetek na tych rachunkach ponosi dane państwo członkowskie.

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych generują codziennie dochody z tytułu odsetek. Oprocentowanie kwot na takich rachunkach opiera się na zmiennych stopach rynkowych, do których zastosowanie ma marża umowna (dodatnia lub ujemna). W przypadku większości rachunków obliczanie odsetek jest powiązane z rynkową referencyjną stopą procentową i obliczenie to jest korygowane o wszelkie wahania tej stopy. W związku z tym nie zachodzi ryzyko, że odsetki od sald EFR będą naliczane według stopy niższej niż stopy rynkowe.

5.4. RYZYKO KREDYTOWE (RYZYKO KONTRAHENTA)

Aktywa finansowe, które nie są przeterminowane ani nie nastąpiła w ich przypadku utrata wartości

(mln EUR)

	Ogółem	Nieprzeterminowane i które nie utraciły wartości	Przeterminowane, ale które nie utraciły wartości		
			< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	92	92	0	—	—
Ogółem na dzień 31.12.2017 r.	92	92	0	—	—
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	132	93	36	4	—
Ogółem na 31.12.2016	132	93	36	4	—

Aktywa finansowe według kategorii ryzyka:

(mln EUR)

	31.12.2017			31.12.2016		
	Należności	Środki pieniężne	Ogółem	Należności	Środki pieniężne	Ogółem
Kontrahenci posiadający zewnętrzny rating kredytowy						
Najwyższy i wysoki	3	103	106	34	284	318
Średniowysoki	0	240	240	3	371	374
Średni	3	4	7	2	16	18
Niski	1	0	2	1	9	10
Ogółem	7	347	354	40	680	720
Kontrahenci nieposiadający zewnętrznego ratingu kredytowego						
Grupa 1 (dłużnicy, którzy dotychczas zawsze wywiązywali się z zobowiązań)	86	0	86	92	0	92
Grupa 2 (dłużnicy, którzy w przeszłości nie wywiązali się z zobowiązań)	—	—	—	—	—	—
Ogółem	86	0	86	92	0	92
Ogółem	92	347	440	132	680	812

Środki w kategoriach niski rating i średni rating odnoszą się głównie do wkładów państw członkowskich do EFR wpłaconych na specjalne rachunki otwarte przez państwa członkowskie zgodnie z art. 22 ust. 3 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do EFR. Zgodnie z tym rozporządzeniem wkłady te pozostają na tych specjalnych rachunkach do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności.

Większa część zasobów finansowych EFR jest przechowywana, zgodnie z rozporządzeniem finansowym mającym zastosowanie do EFR, na „rachunkach specjalnych” otwartych przez państwa członkowskie w celu wpłacania wkładów. Większość tego rodzaju rachunków to rachunki prowadzone przez administracje finansowe państw członkowskich lub w narodowych bankach centralnych. Z tymi instytucjami wiąże się najniższe ryzyko kontrahenta z perspektywy EFR (ekspozycja na ryzyko przechodzi na państwa członkowskie).

Jeżeli chodzi o część zasobów finansowych EFR przechowywanych w bankach komercyjnych, aby możliwe było dokonywanie płatności, środki na tych rachunkach są uzupełniane dopiero wtedy, kiedy jest to niezbędne, i podlegają automatycznemu zarządzaniu przez system zarządzania środkami pieniężnymi Komisji. Na każdym rachunku utrzymywany jest minimalny stan środków pieniężnych, proporcjonalny do średniej wartości dokonywanych z niego dziennie płatności. W rezultacie kwoty przetrzymywane na tych rachunkach przez noc są zawsze bardzo niskie, dzięki czemu ekspozycja EFR na ryzyko jest ograniczona.

Dodatkowo przy wyborze banków komercyjnych zastosowanie mają szczegółowe wytyczne w celu dalszego zminimalizowania ryzyka kontrahenta, na które narażony jest EFR.

Wszystkie banki komercyjne są wybierane w drodze zaproszenia do składania ofert. Aby zostać dopuszczonym do udziału w procedurach przetargowych, wymagane jest posiadanie minimalnego krótkoterminowego ratingu kredytowego na poziomie P-1, przyznanego przez agencję ratingową Moody's, lub na poziomie równoważnym (S&P A-1 lub Fitch F1). W szczególnych i należycie uzasadnionych okolicznościach może być wymagany niższy poziom ratingu.

5.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Analiza zobowiązań finansowych stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu wymagalności

(mln EUR)				
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe	563	13	1	577
Ogółem na dzień 31.12.2017 r.	563	13	1	577
Zobowiązania finansowe	549	6	—	555
Ogółem na 31.12.2016	549	6	—	555

Dzięki zasadom budżetowym stosowanym w odniesieniu do EFR stan ogółu środków pieniężnych w okresie budżetowym jest zawsze wystarczający w celu realizacji wszystkich powiązanych płatności. Wkład państw członkowskich ogółem jest bowiem równy łącznej kwocie środków na płatności na dany okres budżetowy.

Wkłady państw członkowskich do EFR są jednak wnoszone w trzech ratach rocznie, podczas gdy płatności charakteryzuje pewna sezonowość.

Aby zagwarantować stan zasobów finansowych zawsze wystarczający na zrealizowanie płatności, których należy dokonać w danym miesiącu, między działem Komisji odpowiedzialnym za zarządzanie zasobami finansowymi a odnośnymi departamentami odpowiedzialnymi za wydatki ma miejsce regularna wymiana informacji dotyczących sytuacji w zakresie zasobów finansowych, tak aby płatności dokonane w danym okresie nie przekraczały stanu dostępnych zasobów.

Ponadto w zakresie codziennych operacji finansowych EFR zautomatyzowane narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi zapewniają każdego dnia odpowiednią płynność na każdym z rachunków bankowych EFR.

6. UJAWNIECIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

Podmioty powiązane z EFR to fundusz powierniczy Békou, fundusz powierniczy UE dla Afryki i Komisja Europejska. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji EFR i jako takie – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

Ponieważ Komisja zarządza EFR, nie ma on osobnego kierownictwa. Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej UE najwyższego szczebla, w tym Komisji, wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym Unii Europejskiej w pozycji 7.2 „Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej najwyższego szczebla”.

7. ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy EFR nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w niniejszej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie powyżej.

8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

Wynik ekonomiczny za dany rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej. Wynik budżetu oblicza się natomiast zgodnie z metodą kasową. Ponieważ oba wspomniane wyniki bazują na tych samych operacjach leżących u podstaw rozliczeń, ich uzgodnienie stanowi przydatny rodzaj kontroli. W poniższej tabeli przedstawiono to uzgodnienie, z wyróżnieniem istotnych dla uzgodnienia kwot w podziale na pozycje przychodów i kosztów.

	(mln EUR)	
	2017	2016
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	(3 818)	(3 073)
Przychody		
Należności niemające wpływu na wynik budżetu	(7)	(2)
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	(3)	(7)
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	29	16
Wynik netto zaliczkowania	57	41
Naliczone przychody (netto)	(62)	8
Inne	(2)	(5)
Koszty		
Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący	19	22
Koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym	(60)	(88)
Wynik netto zaliczkowania	(685)	(459)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	373	256
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	(4 158)	(3 291)

8.1. POZYCJE UZGADNIANE – PRZYCHODY

Faktyczne przychody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają przychodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom otrzymanym z tytułu należności ustalonych w latach ubiegłych.

Należności niemające wpływu na wynik budżetu są ujmowane w wyniku ekonomicznym, ale z perspektywy budżetowej nie mogą one być traktowane jako przychody, gdyż zainkasowana kwota jest przenoszona do rezerw i nie może zostać ponownie przydzielona bez decyzji Rady.

Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze nie pobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią przychodów budżetowych. Z kolei należności ustalone w latach ubiegłych i pobrane w roku bieżącym dolicza się na użytek uzgodnienia do wyniku ekonomicznego.

Wynik netto zaliczkowania stanowi rozliczenie odzyskanych kwot zaliczkowania. Są to wpływy gotówkowe, które pozostają bez wpływu na wynik ekonomiczny.

Naliczone przychody netto składają się głównie z rozliczeń międzyokresowych dokonanych na potrzeby zamknięcia księgowania na koniec danego roku. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływy z tytułu naliczonych przychodów za poprzedni rok.

8.2. POZYCJE UZGADNIANE – KOSZTY

Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący należy zsumować do celów uzgodnienia, jako że są one częścią wyniku ekonomicznego, ale nie należą do kosztów budżetowych. Natomiast **koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym** muszą zostać odjęte od wyniku ekonomicznego do celów uzgodnienia, ponieważ są one częścią kosztów budżetowych z bieżącego roku, ale albo nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, albo wiążą się ze zmniejszeniem kosztów w przypadku korekt.

Wpływy gotówkowe z tytułu **anulowanych płatności** nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, ale mają wpływ na wynik budżetu.

Wynik netto zaliczkowania obejmuje nowe kwoty zaliczkowania wypłacone w roku bieżącym (ujęte jako koszty budżetowe tego roku) i rozliczenie płatności zaliczkowych wypłaconych w bieżącym roku lub we wcześniejszych latach przez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako koszt budżetowy w momencie jej dokonania.

Na **biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów netto** składają się głównie rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek zamknięcia księgowania na koniec danego roku, tj. koszty kwalifikowalne, które zostały poniesione przez beneficjentów środków EFR i jeszcze nie zostały zgłoszone EFR. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH
EFR**

**ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2017 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO
„BÊKOU”⁽¹⁴⁾**

⁽¹⁴⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”**Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii**

Fundusz powierniczy jest rozwiązaniem prawnym o szczególnej strukturze finansowej, które pozwala łączyć środki pieniężne pochodzące od kilku darczyńców, aby umożliwić wspólne finansowanie działań na podstawie wspólnie uzgodnionych celów i wzorów sprawozdawczości.

Zgodnie z art. 187 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE) i art. 42 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju Komisja jest upoważniona do tworzenia na potrzeby działań zewnętrznych funduszy powierniczych Unii. Fundusze powiernicze Unii tworzy się na podstawie umowy zawartej z innymi darczyńcami (przynajmniej jeden darczyńca zewnętrzny), aby podejmować działania w sytuacjach nadzwyczajnych lub w następstwie takich sytuacji lub działania tematyczne. Konieczność ustanowienia funduszu powierniczego Unii musi być uzasadniona w szczególności europejską wartością dodaną (jego cele można lepiej osiągnąć na poziomie UE niż na poziomie krajowym) oraz komplementarnością (fundusz powierniczy nie powinien powielać już istniejących lub podobnych instrumentów).

Komisja przedkłada projekt decyzji w sprawie ustanowienia funduszu powierniczego UE właściwemu komitetowi określone w akcie podstawowym regulującym działanie instrumentu, który zapewnia wkład finansowy UE w ten fundusz powierniczy. Konsultacja z komitetem zapewnia odpowiednie zaangażowanie Rady w ustanowienie każdego funduszu powierniczego UE. We wniosku dotyczącym zmiany rozporządzenia finansowego uregulowano kwestię większego zaangażowania Parlamentu Europejskiego w tworzenie funduszy powierniczych UE (art. 227 ust. 1) oraz sprawozdawczości na temat ich działań (art. 244).

Po przyjęciu decyzji w sprawie ustanowienia i finansowania, akt założycielski funduszu powierniczego UE zostaje podpisany przez Komisję Europejską i darczyńców. W akcie założycielskim przedstawione są szczegółowo główne cechy funduszu powierniczego UE, takie jak jego konkretne cele, przepisy dotyczące składu i regulaminu wewnętrznego zarządu, a także czasu jego funkcjonowania. Fundusze powiernicze Unii tworzy się na czas określony, który – wraz z celami funduszu – ustala się w akcie ustanawiającym każdy fundusz powierniczy. Zgodnie z art. 187 rozporządzenia finansowego UE do funduszy powierniczych Unii zastosowanie mają specyficzne zasady zarządzania, a wkłady na ich rzecz nie są przekazywane do budżetu UE.

Korzystanie z funduszy powierniczych UE ma kilka zalet. Są to instrumenty, którymi zarządza UE, co pozwala na lepszą koordynację działań z działaniami państw członkowskich UE oraz lepszą kontrolę ze strony Unii i innych darczyńców, a także zapewnia lepsze eksponowanie działań UE. Zaletą funduszy powierniczych jest szybki proces decyzyjny oraz zdolność łączenia większych kwot z różnych źródeł przez co są one elastycznym narzędziem, które można stosować proaktywnie i łatwo jest dostosować do szczególnych sytuacji.

Funduszami powierniczymi Unii zarządza Komisja pod kierownictwem delegowanego urzędnika zatwierdzającego, który wydaje Komisji oraz darczyńcom zewnętrznym poświadczenie dotyczące wykorzystania środków pieniężnych. Osobą zarządzającą funduszem powierniczym Unii jest subdelegowany urzędnik zatwierdzający. Tak jak ma to miejsce w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju księgowym funduszu powierniczego Unii jest księgowy Komisji, który odpowiada za ustanowienie praktyk księgowych oraz planu kont wspólnych dla wszystkich funduszy powierniczych Unii.

Parlament Europejski lub Rada mogą zwrócić się do Komisji o zaprzestanie przekazywania środków do danego funduszu powierniczego lub o zmianę aktu założycielskiego w celu jego likwidacji.

Istniejące fundusze powiernicze UE

Dotychczas Komisja utworzyła cztery fundusze powiernicze UE:

- **fundusz powierniczy „Bêkou”**, którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.,
- **fundusz powierniczy UE „Madad”**, regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.,
- **fundusz powierniczy UE dla Afryki**; kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieregulowanej i wysiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.,
- **fundusz powierniczy UE dla Kolumbii**; którego celem jest wsparcie wdrażania porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Dalsze informacje dostępne są na stronach internetowych poszczególnych funduszy powierniczych UE:

Bêkou — http://ec.europa.eu/europeaid/bekou-trust-fund-introduction_en

Madad — http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad/index_en.htm

Afryka — http://ec.europa.eu/europeaid/regions/africa/eu-emergency-trust-fund-africa_en

Kolumbia — http://ec.europa.eu/europeaid/eu-trust-fund-colombia_en

Fundusz powierniczy „Békou”

Pierwszy fundusz powierniczy Unii gromadzący wielu darczyńców, nazwany „Békou”, co znaczy „nadzieja” w języku sango, został utworzony w dniu 15 lipca 2014 r. przez Komisję (reprezentowaną przez DG DEVCO i DG ECHO oraz ESDZ) oraz trzy państwa członkowskie UE (Niemcy, Francję i Niderlandy) w celu wspierania stabilizacji i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej. Fundusz ten został ustanowiony na okres maksymalnie 60 miesięcy. Fundusz powierniczy zarządzany jest z Brukseli.

Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego UE „Békou” składają się z przedstawicieli darczyńców, Komisji oraz obserwatorów.

Zarząd przyjmuje i dokonuje przeglądu strategii funduszu powierniczego UE. Posiedzenia zarządu odbywają się co najmniej raz w roku.

Komitet operacyjny kontroluje, zatwierdza i nadzoruje wdrażanie działań finansowanych przez fundusz. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego „Békou”

Zgodnie z art. 8 umowy ustanawiającej fundusz powierniczy Unii na rzecz Republiki Środkowoafrykańskiej, „unijny fundusz powierniczy »Békou«”, oraz art. 11.2.1 umowy założycielskiej roczne sprawozdanie finansowe składa się z dwóch części: (1) rocznego sprawozdania finansowego sporządzonego przez zarządzającego funduszem powierniczym Unii oraz (2) rocznego sprawozdania finansowego sporządzonego przez księgowego Komisji, który, na podstawie tego samego artykułu, jest także księgowym funduszu powierniczego.

Zgodnie z art. 8 umowy założycielskiej sprawozdanie finansowe sporządza się zgodnie z przyjętymi przez księgowego Komisji regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) bazującymi na międzynarodowych standardach rachunkowości dla sektora publicznego (IPSAS).

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego, a ostateczne roczne sprawozdanie finansowe jest przedkładane przez zarządzającego funduszem powierniczym UE oraz księgowego komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia (art. 8.3.4 lit. c)).

Najważniejsze informacje

Unia uruchomiła swój pierwszy w historii fundusz powierniczy pod nazwą „Békou” w lipcu 2014 r., aby pomóc Republice Środkowoafrykańskiej i jej mieszkańcom w przezwyciężeniu skutków kryzysu poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług, stymulowanie ożywienia gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprzez wspieranie pojednania.

W 2017 r. przyjęto strategię operacyjną funduszu powierniczego „Békou” na lata 2017–2019, która skupia się na: (i) rozwoju obszarów wiejskich; (ii) wsparciu dla sektora opieki zdrowotnej; (iii) przywróceniu usług użyteczności publicznej oraz (iv) pojednaniu. Priorytety zostały dostosowane do „Narodowego planu odbudowy i budowania pokoju” oraz krajowego programu orientacyjnego dla Republiki Środkowoafrykańskiej (podpisanego w czerwcu 2017 r.); wzmocniono także poczucie samoopowiedzialności we władzach krajowych. W 2017 r. fundusz powierniczy „Békou” przyjął działania na łączną kwotę w wysokości 52,3 mln EUR w sektorach odporności obszarów wiejskich oraz tworzenia miejsc pracy, zdrowia, wsparcia dla powrotów osób wewnętrznie przesiedlonych i uchodźców, lekkiej infrastruktury, wody i infrastruktury sanitarnej. Wskazana kwota obejmuje nowo przyjęte programy, jak również kilka zmian działań już przyjętych.

Fundusz powierniczy „Békou” obejmuje od momentu swojego utworzenia 15 programów. Jeśli chodzi o umowy, fundusz powierniczy „Békou” podpisał w 2017 r. 15 nowych umów na łączną kwotę prawie 20 mln EUR, które przyczyniają się do wdrażania jego programów w sektorach zdrowia, bezpieczeństwa żywności, równouprawnienia płci i ochrony dzikiej flory i fauny. Ponadto wzrosły kwoty przeznaczone na niektóre obszary wydatkowania w celu wdrożenia przyjętych zmian programów; np. nastąpiło zwiększenie o 12 mln EUR w obszarze wydatkowania „Podstawowa opieka zdrowotna”.

Łączne deklaracje stron wnoszących wkład do funduszu wyniosły ponad 236 mln EUR do końca 2017 r. Stanowi to wzrost o 63 mln EUR w porównaniu z rokiem 2016. Jednak z przedmiotowych 236 mln EUR kwota 56 mln EUR musi nadal zostać poświadczona.

Ponadto płatności zwiększyły się o ponad 18 mln EUR w porównaniu z płatnościami dokonanyymi w ubiegłych latach; łączne wypłaty od czasu utworzenia funduszu powierniczego „Békou” osiągnęły kwotę ponad 61 mln EUR.

W sprawozdaniu finansowym najważniejsze zmiany obejmują:

- płatności zaliczkowe: zmniejszenie o 7 912 tys. EUR, ponieważ mniej umów ma otwarte kwoty płatności zaliczkowych,
- koszty operacyjne: Zwiększenie o 12 486 tys. EUR, wskazujące na dojrzałość funduszu powierniczego i zwiększenie działań w obszarach rozwoju obszarów miejskich i podstawowej opieki zdrowotnej.

BILANS UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”

(w tys. EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA TRWAŁE		
Płatności zaliczkowe	686	3 604
	686	3 604
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	7 465	12 458
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	877	1 455
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	39 943	43 036
	48 285	56 949
AKTYWA OGÓŁEM	48 971	60 554
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	(44 720)	(59 339)
	(44 720)	(59 339)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	(716)	(0)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	(3 536)	(1 215)
	(4 252)	(1 215)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	(48 971)	(60 554)
AKTYWA NETTO	—	—
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Skumulowana nadwyżka	—	—
Wynik ekonomiczny za rok	—	—
AKTYWA NETTO	—	—

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”

(w tys. EUR)

	2017	2016
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Przychody z darowizn	29 620	17 232
	29 620	17 232
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	1	48
	1	48
Przychody ogółem	29 621	17 280
KOSZTY		
Koszty operacyjne	(28 918)	(16 432)
Inne koszty	(703)	(848)
Koszty ogółem	(29 621)	(17 280)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	—	—

RACHUNEK PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”

(w tys. EUR)

	2017	2016
Wynik ekonomiczny za rok	—	—
Działalność operacyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	7 912	(6 569)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	578	(91)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	(14 620)	(3 786)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	716	0
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	2 321	1 021
PRZEPIYWY PIENIĘŻNE NETTO	(3 092)	(9 425)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(3 092)	(9 425)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	43 036	52 461
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	39 943	43 036

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”

(w tys. EUR)

	Skumulowana nadwyżka/ (deficyt)	Wynik ekonomiczny za rok	Aktywa netto
STAN NA 31.12.2016	—	—	—
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>	—	—	—
STAN NA 31.12.2017	—	—	—

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI ZA 2017 R.⁽¹⁵⁾

⁽¹⁵⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI**Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii**

Fundusz powierniczy jest rozwiązaniem prawnym o szczególnej strukturze finansowej, które pozwala łączyć środki pieniężne pochodzące od kilku darczyńców, aby umożliwić wspólne finansowanie działań na podstawie wspólnie uzgodnionych celów i wzorów sprawozdawczości.

Zgodnie z art. 187 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE) i art. 42 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju Komisja jest upoważniona do tworzenia na potrzeby działań zewnętrznych funduszy powierniczych Unii. Fundusze powiernicze Unii tworzy się na podstawie umowy zawartej z innymi darczyńcami (przynajmniej jeden darczyńca zewnętrzny), aby podejmować działania w sytuacjach nadzwyczajnych lub w następstwie takich sytuacji lub działania tematyczne. Konieczność ustanowienia funduszu powierniczego Unii musi być uzasadniona w szczególności europejską wartością dodaną (jego cele można lepiej osiągnąć na poziomie UE niż na poziomie krajowym) oraz komplementarnością (fundusz powierniczy nie powinien powielać już istniejących lub podobnych instrumentów).

Komisja przedkłada projekt decyzji w sprawie ustanowienia funduszu powierniczego UE właściwemu komitetowi określone w akcie podstawowym regulującym działanie instrumentu, który zapewnia wkład finansowy UE w ten fundusz powierniczy. Konsultacja z komitetem zapewnia odpowiednie zaangażowanie Rady w ustanowienie każdego funduszu powierniczego UE. We wniosku dotyczącym zmiany rozporządzenia finansowego uregulowano kwestię większego zaangażowania Parlamentu Europejskiego w tworzenie funduszy powierniczych UE (art. 227 ust. 1) oraz sprawozdawczości na temat ich działań (art. 244).

Po przyjęciu decyzji w sprawie ustanowienia i finansowania, akt założycielski funduszu powierniczego UE zostaje podpisany przez Komisję Europejską i darczyńców. W akcie założycielskim przedstawione są szczegółowo główne cechy funduszu powierniczego UE, takie jak jego konkretne cele, przepisy dotyczące składu i regulaminu wewnętrznego zarządu, a także okresu jego funkcjonowania. Fundusze powiernicze Unii tworzy się na czas określony, który – wraz z celami funduszu – ustala się w akcie ustanawiającym każdy fundusz powierniczy. Zgodnie z art. 187 rozporządzenia finansowego UE do funduszy powierniczych Unii zastosowanie mają specyficzne zasady zarządzania, a wkłady na ich rzecz nie są przekazywane do budżetu UE.

Korzystanie z funduszy powierniczych UE ma kilka zalet. Są to instrumenty, którymi zarządza UE, co pozwala na lepszą koordynację działań z działaniami państw członkowskich UE oraz lepszą kontrolę ze strony Unii i innych darczyńców, a także zapewnia lepsze eksponowanie działań UE. Zaletą funduszy powierniczych jest szybki proces decyzyjny oraz zdolność łączenia większych kwot z różnych źródeł przez co są one elastycznym narzędziem, które można stosować proaktywnie i łatwo jest dostosować do szczególnych sytuacji.

Funduszami powierniczymi Unii zarządza Komisja pod kierownictwem delegowanego urzędnika zatwierdzającego, który wydaje Komisji oraz darczyńcom zewnętrznym poświadczenie dotyczące wykorzystania środków pieniężnych. Osobą zarządzającą funduszem powierniczym Unii jest subdelegowany urzędnik zatwierdzający. Tak jak ma to miejsce w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju księgowym funduszu powierniczego Unii jest księgowy Komisji, który odpowiada za ustanowienie praktyk księgowych oraz planu kont wspólnych dla wszystkich funduszy powierniczych Unii.

Parlament Europejski lub Rada mogą zwrócić się do Komisji o zaprzestanie przekazywania środków do danego funduszu powierniczego lub o zmianę aktu założycielskiego w celu jego likwidacji.

Istniejące fundusze powiernicze UE

Dotychczas Komisja utworzyła cztery fundusze powiernicze UE:

- **fundusz powierniczy „Bêkou”**, którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.,
- **fundusz powierniczy UE „Madad”**, regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.,
- **fundusz powierniczy UE dla Afryki**; kryzysowy fundusz powierniczy na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieregulowanej i wysiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.,
- **fundusz powierniczy UE dla Kolumbii**; którego celem jest wsparcie wdrażania porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Dalsze informacje dostępne są na stronach internetowych poszczególnych funduszy powierniczych UE:

Bêkou – http://ec.europa.eu/europeaid/bekou-trust-fund-introduction_en

Madad – http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad/index_en.htm

Afryka – http://ec.europa.eu/europeaid/regions/africa/eu-emergency-trust-fund-africa_en

Kolumbia – http://ec.europa.eu/europeaid/eu-trust-fund-colombia_en

Fundusz powierniczy UE dla Afryki

Kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce („fundusz powierniczy UE dla Afryki”) utworzono dnia 12 listopada 2015 r. podczas szczytu w Valletcie poświęconego migracji. Głównym celem tego funduszu powierniczego jest wspieranie wszelkich aspektów stabilności i przyczynianie się do lepszego zarządzania migracją, a także eliminowania przyczyn destabilizacji, przymusowych wysiedleń i migracji nieuregulowanej, m.in. przez wspieranie odporności, możliwości gospodarczych, równości szans, bezpieczeństwa i rozwoju oraz zwalczanie naruszeń praw człowieka.

Fundusz powierniczy działa w trzech głównych obszarach geograficznych, tj. w regionie Sahelu i regionie Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryce Północnej, ale beneficjentami projektów realizowanych w ramach funduszu mogą być w indywidualnych przypadkach również kraje sąsiadujące z kwalifikującymi się krajami. Fundusz powierniczy został ustanowiony na określony czas, do dnia 31 grudnia 2020 r., aby można było podejmować krótko- i średnioterminowe działania w odpowiedzi na wyzwania w tych regionach. Fundusz powierniczy zarządzany jest z Brukseli.

Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki składają się z przedstawicieli darczyńców oraz Komisji, jak również z przedstawicieli państw członkowskich UE niewnoszących wkładu, władz kwalifikujących się państw oraz organizacji regionalnych w charakterze obserwatorów.

Zarząd ustanawia strategię funduszu powierniczego UE oraz dokonuje jej przeglądów. Posiedzenia zarządu odbywają się co najmniej raz w roku.

Komitet operacyjny kontroluje, zatwierdza i nadzoruje wdrażanie działań finansowanych przez fundusz. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki

Zgodnie z art. 7 umowy ustanawiającej kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce oraz jego wewnętrzne zasady („umowa założycielska”) roczne sprawozdanie finansowe składa się z dwóch części: (1) rocznego sprawozdania finansowego sporządzonego przez zarządzającego funduszem powierniczym Unii oraz (2) rocznego sprawozdania finansowego sporządzonego przez księgowego Komisji, który, na podstawie tego samego artykułu, jest także księgowym funduszu powierniczego.

Zgodnie z art. 8 umowy założycielskiej sprawozdanie finansowe sporządza się zgodnie z przyjętymi przez księgowego Komisji regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) bazującymi na międzynarodowych standardach rachunkowości dla sektora publicznego (IPSAS).

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego, a ostateczne roczne sprawozdanie finansowe jest przedkładane przez zarządzającego funduszem powierniczym UE oraz księgowego komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia (art. 8.3.4 lit. c)).

Najważniejsze informacje

Na dzień 31 grudnia 2017 r. zasoby przyznane na fundusz powierniczy UE dla Afryki wynoszą ok. 3 330 mln EUR: ponad 2 900 mln EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) i instrumentów finansowych UE obejmujących Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju, Europejski Instrument Sąsiedztwa, finansowanie DG HOME i ECHO, a także 378,8 mln EUR od państw członkowskich UE i innych darczyńców (Szwajcarii i Norwegii), z czego 340,9 mln EUR zostało wpłaconych na dzień 31 grudnia 2017 r.

W ciągu 2017 r. zasoby z EFR i budżetu UE wzrosły o ok. 525 mln EUR (245 mln EUR z EFR, 230 mln EUR z Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju oraz 50 mln EUR z finansowania DG HOME), co stanowi wzrost o prawie 22 %. Jednak przede wszystkim w wyniku stanowczych apeli Komisji i Rady Europejskiej o dodatkowe finansowanie, zasoby zadeklarowane przez państwa członkowskie UE oraz innych darczyńców wzrosły znacząco w 2017 r. o 226,4 mln EUR (148,5 %), zwiększając się z 152,4 mln EUR na koniec grudnia 2016 r. do 378,8 mln EUR na koniec 2017 r. To wyraźne zwiększenie wkładów państw członkowskich UE koncentrowało się szczególnie na regionie Afryki Północnej.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. zatwierdzono łącznie 143 projekty na kwotę 2 388 mln EUR dla regionów Sahelu/Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryki Północnej. W ramach łącznej zatwierdzonej kwoty podpisano z wdrażającymi partnerami 210 umów na kwotę ponad 1 502 mln EUR (63 % zatwierdzonego finansowania). W 2017 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki skupiał się na uruchomieniu działań na szczeblu krajowym i regionalnym w celu zaspokojenia istotnych potrzeb partnerskich krajów afrykańskich, a równocześnie dalszego przełożenia priorytetów strategicznych funduszu powierniczego na konkretne działania. W ciągu tego roku zatwierdzono 40 nowych programów w trzech regionach, dzięki czemu łączna liczba zatwierdzonych programów pod koniec 2017 r. wynosiła 143. Trzy z tych programów realizowane są na obszarze kilku regionów. Tempo wdrażania funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki znacząco wzrosło w 2017 r. – zawarto umowy na kwotę 900 mln EUR. Od momentu utworzenia funduszu powierniczego podpisano umowy z partnerami wdrażającymi na łączną kwotę 1,5 mld EUR. Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki zintensyfikował wysiłki na rzecz stworzenia możliwości gospodarczych i większych szans zatrudnienia, zwłaszcza w krajach pochodzenia, a także tworzenia możliwości zrównoważonego rozwoju w krajach tranzytowych, aby zachęcać ich mieszkańców do porzucenia działalności powiązanej z nielegalną migracją. Oczekuje się, że łącznie ponad pół miliona osób zyska zatrudnienie, odbędzie szkolenie zawodowe albo otrzyma pomoc w rozwijaniu działalności gospodarczej dzięki wsparciu funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki. W 2017 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki zapewnił ochronę i pomoc ponad 13 tys. migrantów oraz wzmocnił zdolności 1 500 podmiotów rządowych w celu zwalczania przemytu migrantów i handlu ludźmi.

W sprawozdaniu finansowym wpływ tej zwiększonej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- płatności zaliczkowe: zwiększenie o 1 34 662 tys. EUR (+ 117 %). Jest to porównywalne z kwotami podpisanych umów, które wzrosły z 600 mln EUR w 2016 r. do 1 502 mln EUR w 2017 r.,
- środki pieniężne i ich ekwiwalenty: zwiększenie o 147 691 tys. EUR ze względu na otrzymane nowe środki.

Koszty: zwiększenie o 226 956 tys. EUR odzwierciedlające wzrost działalności funduszu powierniczego po rozruchowym roku 2016.

BILANS FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI

(w tys. EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA TRWAŁE		
Płatności zaliczkowe	52 990	44 854
	52 990	44 854
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	197 258	70 731
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	3 020	9 476
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	162 571	14 879
	362 849	95 086
AKTYWA OGÓŁEM	415 838	139 941
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	(396 713)	(138 502)
	(396 713)	(138 502)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	(526)	(702)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	(18 600)	(736)
	(19 126)	(1 439)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	(415 838)	(139 941)
AKTYWA NETTO	—	—
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Skumulowana nadwyżka	—	—
Wynik ekonomiczny za rok	—	—
AKTYWA NETTO	—	—

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI

(w tys. EUR)

	2017	2016
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Przychody z darowizn	279 027	52 246
	279 027	52 246
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	2	54
Pozostałe przychody	270	43
	271	97
Przychody ogółem	279 299	52 343
KOSZTY		
Koszty operacyjne	(271 669)	(49 042)
Inne koszty	(7 630)	(3 301)
Koszty ogółem	(279 299)	(52 343)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	—	—

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI

(w tys. EUR)

	2017	2016
Wynik ekonomiczny za rok	—	—
Działalność operacyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	(134 662)	(115 585)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	6 456	(9 476)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	258 211	105 860
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	(177)	702
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	17 864	736
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	147 691	(17 763)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	147 691	(17 763)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	14 879	32 642
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	162 571	14 879

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI

(w tys. EUR)

	Skumulowana nadwyżka/ (deficyt)	Wynik ekonomiczny za rok	Aktywa netto
STAN NA 31.12.2016	—	—	—
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>	—	—	—
STAN NA 31.12.2017	—	—	—

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE ⁽¹⁶⁾

⁽¹⁶⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

SKONSOLIDOWANY BILANS

(mln EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA TRWAŁE		
Płatności zaliczkowe	636	457
	636	457
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	1 723	1 455
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	96	143
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	550	738
	2 369	2 336
AKTYWA OGÓŁEM	3 005	2 794
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Rezerwy	(4)	(4)
Zobowiązania finansowe	(292)	(106)
	(296)	(110)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	(564)	(549)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	(755)	(778)
	(1 319)	(1 327)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	(1 615)	(1 436)
AKTYWA NETTO	1 389	1 357
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	46 173	42 323
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2 252	2 252
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat	(43 219)	(40 146)
Wynik ekonomiczny za rok	(3 818)	(3 073)
AKTYWA NETTO	1 389	1 357

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

(mln EUR)

	2017	2016
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Odzyskiwanie środków	61	8
Przychody z darowizn na rzecz funduszy powierniczych	194	35
	255	43
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	4	4
Pozostałe przychody	22	62
	26	66
Przychody ogółem	281	108
KOSZTY		
Instrumenty pomocy	(3 585)	(2 935)
Koszty poniesione przez fundusze powiernicze	(301)	(65)
Koszty współfinansowania	(42)	15
Koszty finansowe	(8)	4
Inne koszty	(162)	(200)
Koszty ogółem	(4 099)	(3 181)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	(3 818)	(3 073)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

(mln EUR)

	2017	2016
Wynik ekonomiczny za rok	(3 818)	(3 073)
Działalność operacyjna		
Podwyższenie kapitału – wkłady	3 850	3 450
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych	—	(0)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	(446)	(242)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	47	29
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	186	34
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	15	29
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	(22)	(78)
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO	(188)	149
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(188)	149
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	738	589
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	550	738

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)
STAN NA 31.12.2015	73 464	34 590	38 873	(40 146)	2 252	980
Podwyższenie kapitału – wkłady		(3 450)	3 450	—	—	3 450
Wynik ekonomiczny za rok	—	—	—	(3 073)	—	(3 073)
STAN NA 31.12.2016	73 464	31 140	42 323	(43 219)	2 252	1 357
Podwyższenie kapitału – wkłady		(4 050)	4 050			4 050
Zwroty dla państw członkowskich	(200)		(200)			(200)
Wynik ekonomiczny za rok			—	(3 818)		(3 818)
STAN NA 31.12.2017	73 264	27 090	46 173	(47 037)	2 252	1 389

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR

1. NOTA WPROWADZAJĄCA

1.1. Zamknięte EFR

- Ponieważ 6. EFR został zamknięty w 2006 r., a 7. EFR – w 2008 r., roczne sprawozdanie finansowe nie zawiera już tabeli dotyczących wykonania tych EFR. Dane dotyczące wykonania przesuniętych kwot ujmowane są natomiast w ramach 9. EFR.
- Podobnie jak w poprzednich latach w celu zapewnienia przejrzystości w sposobie prezentacji sprawozdania za 2017 r. w tabelach w wyraźny sposób określono dla 8. EFR część wykorzystaną w oparciu o programowanie przewidziane w konwencjach z Lomé oraz część wykorzystaną w oparciu o programowanie przewidziane w umowie z Kotonu.
- Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. b) umowy wewnętrznej dotyczącej 9. EFR salda środków i kwoty umorzone z poprzednich EFR przesunięto do 9. EFR, a w czasie trwania 9. EFR wykorzystano je jako środki 9. EFR.

2. 10. EFR

Umowa o partnerstwie AKP-WE, podpisana dnia 23 czerwca 2000 r. w Kotonu przez państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej i przez państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP), weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2003 r. Umowę z Kotonu zmieniono dwukrotnie: najpierw umową podpisaną w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r., a następnie umową podpisaną w Wagadugu w dniu 22 czerwca 2010 r.

Decyzja w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską (2001/822/WE), przyjęta dnia 27 listopada 2001 r. przez Radę Unii Europejskiej, weszła w życie w dniu 2 grudnia 2001 r. Decyzja ta została zmieniona w dniu 19 marca 2007 r. (decyzja 2007/249/WE).

Umowa wewnętrzna w sprawie finansowania pomocy wspólnotowej na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2008–2013 zgodnie ze zmienioną umową z Kotonu, przyjęta przez przedstawicieli rządów państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej w dniu 17 lipca 2006 r., weszła w życie w dniu 1 lipca 2008 r.

Zgodnie z umową z Kotonu pomoc wspólnotowa na rzecz państw AKP i KTZ w drugim okresie (2008–2013) jest finansowana z 10. EFR, przy czym całkowita kwota przeznaczona na ten cel wynosi 22 682 mln EUR, w tym:

- 21 966 mln EUR przydzielono państwom AKP zgodnie z wieloletnimi ramami finansowymi przedstawionymi w załączniku Ib do zmienionej umowy z Kotonu, z czego kwotą 20 466 mln EUR zarządza Komisja Europejska,
- 286 mln EUR przydzielono KTZ zgodnie z załącznikiem II Aa do zmienionej decyzji Rady w sprawie stowarzyszenia KTZ ze Wspólnotą Europejską, z czego kwotą 256 mln EUR zarządza Komisja Europejska,
- 430 mln EUR przypada Komisji na pokrycie kosztów wynikających z programowania i wykorzystania środków 10. EFR zgodnie z art. 6 umowy wewnętrznej.

Faktycznie dostępne środki (zob. tabela 1.3) różnią się od powyższych kwot ze względu na: umorzenia z poprzednich EFR, odsetki oraz współfinansowanie.

Zgodnie z „**klauzulą wygaśnięcia**” 10. EFR (art. 1 ust. 4 i 5 umowy wewnętrznej dotyczącej 10. EFR) ostateczny termin przydziału środków upłynął 31 grudnia 2013 r. Środki niewykorzystane przeniesiono do rezerwy na wykonanie 11. EFR.

3. 11. EFR

Umowa wewnętrzna w sprawie finansowania pomocy unijnej na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 zgodnie ze zmienioną umową z Kotonu, przyjęta przez przedstawicieli rządów państw członkowskich Unii Europejskiej w sierpniu 2013 r., weszła w życie w marcu 2015 r.

Zgodnie z umową z Kotonu pomoc unijna na rzecz państw AKP i KTZ w trzecim okresie (2014–2020) jest finansowana z 11. EFR, przy czym całkowita kwota przeznaczona na ten cel wynosi 30 506 mln EUR, w tym:

- 29 089 mln EUR przydzielono państwom AKP zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 2 lit. d) umowy wewnętrznej, z czego kwotą 27 955 mln EUR zarządza Komisja Europejska,
- 364,5 mln EUR przydzielono państwom KTZ zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 3 ust. 1 umowy wewnętrznej, z czego kwotą 359,5 mln EUR zarządza Komisja Europejska,
- 1 052,5 mln EUR przypada Komisji na pokrycie kosztów wynikających z programowania i wykorzystania środków 11. EFR zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) umowy wewnętrznej.

Faktycznie dostępne środki (zob. tabela 1.4) różnią się od powyższych kwot z tych samych względów co wymienione w odniesieniu do 10. EFR powyżej.

Środki pozostałe w niepodlegających uruchomieniu rezerwach na wykonanie na 31 grudnia 2017 r.

Kwoty umorzone z projektów w ramach 9. EFR i poprzednich edycji funduszu są przesuwane do rezerwy na wykonanie 10. EFR, przy czym nie dotyczy to środków Stabex.

Środki umorzone z projektów w ramach 10. EFR są przesuwane do rezerwy na wykonanie 11. EFR.

W trakcie 2017 r. wszystkie środki umorzone z poprzednich EFR zostały przesunięte do odpowiednich rezerw.

Zgodnie z art. 1 ust. 4 umowy wewnętrznej dotyczącej 11. EFR oraz decyzją Rady z dnia 2 sierpnia 2016 r. (2016/1337), środki umorzone w ramach 10. EFR przesunięto w celu uzupełnienia środków Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce na lata 2016–2018 do kwoty maksymalnej wynoszącej 491 mln EUR oraz do kwoty 16 mln EUR na zasilenie środków na wydatki na działania wspierające.

Zgodnie z art. 1 ust. 4 umowy wewnętrznej dotyczącej 11. EFR oraz decyzją Rady z dnia 4 lipca 2017 r. (2017/1206), udziały państw członkowskich we wkładzie ustalone w art. 1 ust. 2 lit. a) umów wewnętrznych dotyczących ósmego i dziewiątego EFR zmniejsza się odpowiednio o kwotę 200 mln EUR ze środków umorzonych w ramach ósmego i dziewiątego EFR.

	<i>(mln EUR)</i>
Ogółem dostępne z niepodlegających uruchomieniu rezerw na wykonanie na 31.12.2017	
Niepodlegająca uruchomieniu rezerwa ze środków umorzonych w ramach 8. i 9. EFR na 31.12.2017	309,1
Niepodlegająca uruchomieniu rezerwa ze środków umorzonych w ramach 10. EFR na 31.12.2017	206,0
Ogółem dostępne z niepodlegających uruchomieniu rezerw na wykonanie na 31.12.2017	515,1

Współfinansowanie w ramach EFR

W ramach 10. i 11. EFR podpisano umowy w sprawie przekazania środków z tytułu współfinansowania pochodzących od państw członkowskich i uruchomiono środki na zobowiązania na łączną kwotę 228,5 mln EUR, natomiast środki na płatności uruchomiono wyłącznie w odniesieniu do zainkasowanej kwoty 211,2 mln EUR.

Stan środków na współfinansowanie na 31.12.2017 przedstawiono w poniższej tabeli:

(mln EUR)

	Środki na zobowiązania	Środki na płatności
Współfinansowanie – pula środków A	208,8	191,9
Współfinansowanie – w ramach AKP	13,4	13,4
Współfinansowanie – koszty administracyjne	6,3	5,9
	228,5	211,2

W poniższych tabelach, dotyczących kwot zatwierdzonych, zakontraktowanych i zapłaconych, przedstawiono wartości netto. W załączniku znajdują się tabele obrazujące sytuację w odniesieniu do poszczególnych instrumentów.

Tabela 1.1

8. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2017 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
AKP					
Konwencja z Lomé					
Regularne wkłady państw członkowskich	12 967	(3 272)	(6)		9 689
Pomoc dla uchodźców	120	(20)			100
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych (Konwencja z Lomé)	140	(4)			136
Głęboko zadłużone kraje ubogie (Konwencja z Lomé)	0	1 060			1 060
Dotacje na spłatę odsetek	370	(298)	(3)	(¹)	69
Kapitał podwyższonego ryzyka	1 000	15			1 015
Stabex	1 800	(1 077)			723
Korekta strukturalna	1 400	97			1 497
Sysmin	575	(474)			101
Programy orientacyjne ogółem	7 562	(2 605)	(3)	(¹)	4 954
Wykorzystanie dochodów z tytułu odsetek	0	35			35
Umowa z Kotonu					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	650	(0)		650
Pula środków A – przydziały krajowe	0	417	(0)	(¹)	417
Pula środków B – przydziały krajowe	0	233	(0)	(¹)	233
Odsetki i inne przychody	0	0			0
AKP SUMA CZĄSTKOWA	12 967	(2 621)	(6)		10 339
KTZ					
Konwencja z Lomé					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	46	(1)		46
Dotacje na spłatę odsetek	0	1			1
Kapitał podwyższonego ryzyka	0	6			6
Stabex	0	1			1
Sysmin	0	2			2
Programy orientacyjne ogółem	0	36	(1)	(¹)	35
KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	46	(1)		46
8. EFR OGÓŁEM	12 967	(2 575)	(7)		10 385

(¹) Wszystkie zmniejszenia dotyczą środków umorzonych i przesuniętych do niepodlegającej uruchomieniu rezerwy na wykonanie 10. EFR.

Tabela 1.2

9. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2017 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZA- SOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
AKP					
Konwencja z Lomé					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	672	(2)		669
Przesunięcia z 6. EFR – Konwencja z Lomé	0	20	(0)	(¹)	20
Przesunięcia z 7. EFR – Konwencja z Lomé	0	651	(2)	(¹)	649
Umowa z Kotonu					
Regularne wkłady państw członkowskich	8 919	5 583	(34)		14 468
Pula środków A – przydziały krajowe	5 318	3 319	(13)	(¹)	8 624
Pula środków B – przydziały krajowe	2 108	(896)	(2)	(¹)	1 210
CRP, CTA i Zgromadzenie Parlamentarne	164	(10)			154
Koszty realizacji	125	52			177
Odsetki i inne przychody	0	63			63
Pozostałe przydziały wewnątrz AKP	300	2 314	(13)	(¹)	2 602
Instrument na rzecz Pokoju	0	354			354
Przydziały regionalne	904	(134)	(5)	(¹)	765
Przydział specjalny – Demokr. Rep. Konga	0	105			105
Przydział specjalny – Sudan Południowy	0	267		(³)	267
Przydział specjalny – Sudan	0	110		(²)	110
Dobrowolna składka na Instrument na rzecz Pokoju	0	39			39
AKP SUMA CZĄSTKOWA	8 919	6 255	(36)		15 138
KTZ					
Konwencja z Lomé					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	3			3
Przesunięcia z 6. EFR – Konwencja z Lomé	0	0			0
Przesunięcia z 7. EFR – Konwencja z Lomé	0	3			3
Umowa z Kotonu					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	290	(1)		289
Pula środków A – przydziały krajowe	0	237	(0)	(¹)	237

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZA- SOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
Pula środków B – przydziały krajowe	0	4			4
Przydziały regionalne	0	48	(1)	(¹)	47
Analizy/Pomoc techniczna w ramach KTZ	0	1			1
KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	293	(1)		292
9. EFR OGÓŁEM	8 919	6 548	(37)		15 430

- (¹) Wszystkie zmniejszenia dotyczą środków umorzonych i przesuniętych do niepodlegającej uruchomieniu rezerwy na wykonanie 10. EFR.
- (²) Zgodnie z decyzją Rady 2010/406/UE na rzecz Sudanu przeznaczono dodatkową kwotę 150 mln EUR (147 mln na przydział specjalny dla Sudanu i 3 mln tytułem kosztów realizacji) z niepodlegającej uruchomieniu rezerwy na wykonanie 10. EFR.
- (³) Zgodnie z decyzją Rady 2011/315/UE na rzecz Sudanu przeznaczono dodatkową kwotę 200 mln EUR (194 mln na przydział specjalny dla Sudanu Południowego i 6 mln tytułem kosztów realizacji) z niepodlegającej uruchomieniu rezerwy na wykonanie 10. EFR.

Tabela 1.3

10. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2017 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZA- SOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
AKP					
Regularne wkłady państw członkowskich	20 896	233	(120)		21 009
Pula środków A – przydziały krajowe	0	13 244	(144)	(²)	13 100
Pula środków A – rezerwa	13 500	(13 500)			0
Pula środków B – przydziały krajowe	0	2 015	(11)	(²)	2 004
Pula środków B – rezerwa	1 800	(1 800)			0
Koszty realizacji	430	15	(0)	(²)	445
Koszty instytucjonalne i koszty wsparcia	0	232	(0)	(²)	232
Odsetki i inne przychody	0	84	2	(²)	85
Rezerwa w ramach AKP	2 700	(2 700)			0
Rezerwa na przydziały krajowe – pula środków A Stabex	0	0			0
Rezerwa na krajowe i regionalne programy orientacyjne	683	(683)			0
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu	0	243	43	(²)	286
Pozostałe przydziały wewnątrz AKP	0	1 889	(3)	(²)	1 886
Instrument na rzecz Pokoju	0	1 014			1 014
Przydziały regionalne	0	1 962	(5)	(²)	1 956
Rezerwa na przydziały regionalne	1 783	(1 783)			0
Współfinansowanie	0	204	0		204
Pula środków A – przydziały krajowe	0	187		(³)	187
Koszty realizacji	0	5		(³)	5
Pozostałe przydziały wewnątrz AKP	0	12		(³)	12
Instrument na rzecz Pokoju	0	1		(³)	1
AKP SUMA CZĄSTKOWA	20 896	437	(120)		21 213
KTZ					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	275	0		275
Pula środków A – przydziały krajowe	0	193	(1)	(²)	192
Pula środków A – rezerwa	0	0			0
Pula środków B – przydziały krajowe	0	15	(0)	(²)	15
Pula środków B – rezerwa	0	0			0
Rezerwa na przydziały krajowe – pula środków A Stabex	0	0			0
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu	0	21	2	(²)	23
Przydziały regionalne	0	40			40

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZA- SOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
Rezerwa na przydziały regionalne	0	0			0
Analizy/Pomoc techniczna w ramach KTZ	0	5	(0)	(²)	5
KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	275	0		275
10. EFR OGÓŁEM	20 896	712	(120)		21 488

(¹) Przesunięcie środków umorzonych z projektów w ramach 9. i wcześniejszych EFR do niepodlegającej uruchomieniu rezerwy na wykonanie w wysokości 377 mln EUR minus przesunięcie z rezerw kwoty 200 mln EUR na rzecz Sudanu Południowego (9. EFR). Od początku roku do danego dnia rezerwa niepodlegająca uruchomieniu na AKP wynosi łącznie 807 mln EUR, z czego wykorzystano 350 mln EUR (150 mln EUR na rzecz Sudanu, 200 mln EUR na rzecz Sudanu Południowego, przy czym obie kwoty przesunięto na rzecz 9. EFR).

(²) Przesunięcia do i z rezerw 10. EFR.

(³) Jeśli chodzi o współfinansowanie, w tabeli przedstawione są tylko środki na zobowiązania.

Tabela 1.4

11. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2017 r.
ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZA- SOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
AKP					
Regularne wkłady państw członkowskich	29 008	54	170		29 232
Pula środków A – przydziały krajowe	0	15 115	425		15 540
Pula środków B – przydziały krajowe	0	648	67		715
Pula środków B – rezerwa	0	0			0
Koszty realizacji	1 053	0			1 053
Koszty instytucjonalne i koszty wsparcia	0	246			246
Odsetki i inne przychody	0	16	0		16
Rezerwa w ramach AKP	3 590	(3 387)	(110)		93
Rezerwa na przydziały krajowe – pula środków A Stabex	0	0	0		0
Rezerwa na krajowe i regionalne programy orientacyjne	24 365	(20 937)	(1 077)		2 351
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu	0	31	170	(¹)	201
Pozostałe przydziały wewnątrz AKP	0	2 241	10		2 251
Instrument na rzecz Pokoju	0	900	100		1 000
Przydziały regionalne	0	5 181	585		5 766
Współfinansowanie	0	5	20		24
Pula środków A – przydziały krajowe	0	3	19		22
Koszty realizacji	0	0	1		1
Instrument na rzecz Pokoju	0	1			1
Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	0	1	0		1
Pula środków A – przydziały krajowe	0	1	0		1
AKP SUMA CZĄSTKOWA	29 008	60	190		29 257
KTZ					
Regularne wkłady państw członkowskich	0	363	(5)		358
Pula środków A – przydziały krajowe	0	41	142		183
Rezerwa na krajowe i regionalne programy orientacyjne	0	316	(151)		165
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu	0	3	1	(¹)	5

(mln EUR)

INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZA- SOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUD- NIA 2016 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZE- NIE ZASOBÓW W 2017 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
Przydziały regionalne	0	0	1		1
Analizy/Pomoc techniczna w ramach KTZ	0	3	2		5
Współfinansowanie	0	0	0		0
Pula środków A – przydziały krajowe	0	0	0		0
Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	0	0	0		0
Pula środków A – przydziały krajowe	0	0	0		0
KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	363	(5)		358
Regularne wkłady państw członkowskich	0	0	6		6
Pula środków A – przydziały krajowe	0	0	6		6
SUMA CZĄSTKOWA	0	0	6		6
11. EFR OGÓŁEM	29 008	423	191		29 621

(¹) Decyzja Rady nr 2013/759/UE (3) określa przejściowe środki zarządzania Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR) („instrument pomostowy”) w celu zapewnienia dostępności środków finansowych na potrzeby współpracy z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz z krajami i terytoriami zamorskimi (KTZ), a także na wydatki na działania wspierające, w okresie od 1 stycznia 2014 r. do dnia wejścia w życie umowy wewnętrznej dotyczącej 11. EFR.

Tabela 2.1

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.
SPRAWOZDANIE Z POSTĘPU PRAC

(mln EUR)

	PRZYDZIAŁ	EFR				
		8	9	10	11	OGÓŁEM
Lomé	Dochody różne	35				35
	Programy orientacyjne ogółem	4 989				4 989
	Pomoc nieobjęta programowaniem ogółem	4 711				4 711
	Przesunięcia z innych funduszy		672			672
	SUMA CZĄSTKOWA: REGULARNE WKŁADY PAŃSTW CZŁONKOWSKICH	9 735	672			10 407
Kotonu	Pula środków A – przydziały krajowe	417	8 861	13 292	15 729	38 299
	Pula środków B – przydziały krajowe	233	1 215	2 019	715	4 181
	Instrument pomostowy				(0)	(0)
	CRP, CTA i Zgromadzenie Parlamentarne		154			154
	Rezerwa krajowa			0	0	0
	Koszty realizacji i przychody z tytułu odsetek	0	240	536	1 073	1 849
	Przydziały w ramach AKP		2 955	3 132	3 497	9 584
	Rezerwa w ramach AKP			0	93	93
	Rezerwa na przydziały krajowe – pula środków A Stabex			0	0	0
	Rezerwa na krajowe i regionalne programy orientacyjne			0	2 515	2 515
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu			309	206	515
	Przydziały regionalne		812	1 996	5 767	8 575
	Rezerwa na przydziały regionalne			0		0
	Przydział specjalny – Demokratyczna Republika Konga		105			105
	Przydział specjalny – Sudan Południowy		267			267
	Przydział specjalny – Sudan		110			110
	Dobrowolna składka na Instrument na rzecz Pokoju		39			39
	SUMA CZĄSTKOWA: REGULARNE WKŁADY PAŃSTW CZŁONKOWSKICH	650	14 758	21 284	29 596	66 287
	Pula środków A – przydziały krajowe				1	1
	SUMA CZĄSTKOWA: WEWNĘTRZNA UMOWA KE O GWARANTOWANYM POZIOMIE USŁUG				1	1
	Pula środków A – przydziały krajowe			187	22	209
Koszty realizacji i przychody z tytułu odsetek			5	1	6	
Przydziały w ramach AKP			12	1	13	
SUMA CZĄSTKOWA: WSPÓŁFINANSOWANIE			204	24	229	
OGÓŁEM		10 385	15 430	21 488	29 621	76 924

	EFR	Suma całkowita		Dane zbiorcze	Roczne dane liczbowe								
		Na 31.12.2017	% przydziału		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Decyzje													
	8	10 382	100 %	10 786	(42)	(45)	(60)	(64)	(98)	(63)	(12)	(13)	(9)
	9	15 391	100 %	16 633	(54)	(116)	(9)	(297)	(72)	(381)	(170)	(104)	(38)
	10	21 052	98 %	4 766	3 501	2 349	3 118	3 524	4 131	(95)	(156)	(80)	(5)
	11	19 027	64 %							1 160	5 372	6 688	5 807
Ogółem		65 852		32 185	3 405	2 187	3 049	3 163	3 961	621	5 034	6 491	5 754
Przyznane środki													
	8	10 376	100 %	10 541	(42)	8	(13)	(46)	(11)	(37)	(16)	(6)	(3)
	9	15 289	99 %	14 209	997	476	9	(187)	(96)	(1)	(52)	(46)	(20)
	10	20 125	94 %	130	3 184	2 820	2 514	3 460	3 457	2 687	783	541	550
	11	13 453	45 %							731	3 293	3 745	5 684
Ogółem		59 242		24 881	4 140	3 304	2 509	3 226	3 350	3 380	4 008	4 234	6 211
Płatności													
	8	10 375	100 %	9 930	152	158	90	15	18	16	(3)	(0)	(1)
	9	15 164	98 %	10 011	1 806	1 304	906	539	231	145	43	68	111
	10	17 753	83 %	90	1 111	1 772	1 879	2 655	2 718	2 760	2 024	1 466	1 277
	11	6 206	21 %							595	1 024	1 816	2 770
Ogółem		49 497		20 031	3 069	3 233	2 874	3 209	2 967	3 516	3 088	3 350	4 158

* Wartości ujemne oznaczają umorzenie.

Tabela 2.2

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.

(mln EUR)

		EFR									
		8	%	9	%	10	%	11	%	OGÓŁEM	%
			(¹)		(¹)		(¹)		(¹)		(¹)
Lomé	Dochody różne										
	Środki	35							35		
	Decyzje	35	100						35	100	
	Przyznane środki	35	100						35	100	
	Płatności	35	100						35	100	
	Programy orientacyjne ogółem										
	Środki	4 989							4 989		
	Decyzje	4 987	100						4 987	100	
	Przyznane środki	4 986	100						4 986	100	
	Płatności	4 985	100						4 985	100	
	Pomoc nieobjęta programowaniem ogółem										
	Środki	4 711							4 711		
	Decyzje	4 710	100						4 710	100	
	Przyznane środki	4 706	100						4 706	100	
	Płatności	4 706	100						4 706	100	
	Przesunięcia z innych funduszy										
	Środki			672						672	
	Decyzje			671	100					671	100
	Przyznane środki			671	100					671	100
	Płatności			670	100					670	100
Regularne wkłady państw członkowskich											
Kotonu	Pula środków A – przydziały krajowe										
	Środki	417		8 861		13 292		15 729		38 299	
	Decyzje	417	100	8 852	100	13 212	99	10 987	70	33 468	87
	Przyznane środki	417	100	8 834	100	12 641	95	6 944	44	28 836	75
	Płatności	417	100	8 800	99	11 113	84	2 960	19	23 290	61
	Pula środków B – przydziały krajowe										
	Środki	233		1 215		2 019		715		4 181	
	Decyzje	233	100	1 213	100	2 017	100	699	98	4 161	100
	Przyznane środki	232	99	1 209	100	1 994	99	687	96	4 122	99
	Płatności	231	99	1 203	99	1 918	95	472	66	3 823	91

(mln EUR)

		EFR									
		8	%	9	%	10	%	11	%	OGÓŁEM	%
			(¹)		(¹)		(¹)		(¹)		(¹)
Kotonu	Instrument pomostowy										
	Środki							(0)	(0)		
	Decyzje										
	Przyznane środki										
	Płatności										
	CRP, CTA i Zgromadzenie Parlamentarne										
	Środki			154						154	
	Decyzje			154	100					154	100
	Przyznane środki			154	100					154	100
	Płatności			154	100					154	100
	Koszty realizacji i przychody z tytułu odsetek										
	Środki	0		240		536		1 073		1 849	
	Decyzje			240	100	506	94	552	51	1 299	70
	Przyznane środki			240	100	503	94	499	47	1 243	67
	Płatności			240	100	501	93	464	43	1 204	65
	Przydziały w ramach AKP										
	Środki			2 955		3 132		3 497		9 584	
	Decyzje			2 949	100	3 128	100	2 344	67	8 421	88
	Przyznane środki			2 937	99	2 930	94	1 786	51	7 654	80
	Płatności			2 921	99	2 636	84	1 365	39	6 922	72
	Przydziały regionalne										
	Środki			812		1 996		5 767		8 575	
	Decyzje			808	100	1 989	100	4 422	77	7 219	84
	Przyznane środki			792	98	1 864	93	3 514	61	6 170	72
Płatności			774	95	1 442	72	943	16	3 160	37	
Przydział specjalny – Demokratyczna Republika Konga											
Środki			105						105		
Decyzje			105	100					105	100	
Przyznane środki			105	100					105	100	
Płatności			105	100					105	100	
Przydział specjalny – Sudan Południowy											
Środki			267						267		
Decyzje			266	100					266	100	
Przyznane środki			218	82					218	82	
Płatności			184	69					184	69	

(mln EUR)

		EFR									
		8	%	9	%	10	%	11	%	OGÓŁEM	%
			(¹)		(¹)		(¹)		(¹)		(¹)
Kotonu	Pula środków A – przydziały krajowe										
	Środki						1		1		
	Decyzje						1	71	1	71	
	Przyznane środki						1	71	1	71	
	Płatności						1	52	1	52	
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług										

Środki		8	%	9	%	10	%	11	%	OGÓŁEM	%
			(¹)		(¹)		(¹)		(¹)		(¹)
		Kotonu									
	Rezerwa krajowa					0		0		0	
	Rezerwa w ramach AKP					0		93		93	
	Rezerwa na przydziały krajowe – pula środków A Stabex					(0)		0		0	
	Rezerwa na krajowe i regionalne programy orientacyjne					0		2 515		2 515	
	Rezerwa na przydziały regionalne					0				0	
	Rezerwy podlegające uruchomieniu										
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu					309		206		515	
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
		8	%	9	%	10	%	11	%	OGÓŁEM	%
			(¹)		(¹)		(¹)		(¹)		(¹)
	Środki	10 385		15 430		21 488		29 621		76 924	
	Decyzje	10 382	100	15 391	100	21 052	98	19 027	64	65 852	86
	Przyznane środki	10 376	100	15 289	99	20 125	94	13 453	45	59 242	77
	Płatności	10 375	100	15 164	98	17 753	83	6 206	21	49 497	64
	OGÓŁEM: WSZYSTKIE PRZYDZIAŁY										

⁽¹⁾ % środków

Tabela 2.3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 8. EFR

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNE	%	ZBIORCZO	ROCZNE	%	ZBIORCZO	ROCZNE	%
		(2)		(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)
AKP										
Regularne wkłady państw członkowskich	35	35	100	35	35	100	35	35	100	100
Wykorzystanie dochodów z tytułu odsetek										
SUMA CZĄSTKOWA: DOCHODY RÓŻNE	35	35	100	35	35	100	35	35	100	100
Programy orientacyjne ogółem	4 954	4 951	100	4 950	4 950	100	4 950	4 950	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PROGRAMY ORIENTACYJNE OGÓŁEM	4 954	4 951	100	4 950	4 950	100	4 950	4 950	100	100
Pomoc dla uchodźców	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych (Konwencja z Lomé)	136	136	100	136	136	100	136	136	100	100
Głęboko zadłużone kraje ubogie (konwencja z Lomé)	1 060	1 060	100	1 060	1 060	100	1 060	1 060	100	100
Dotacje na spłatę odsetek	69	69	100	68	68	100	68	68	100	100
Kapitał podwyższonego ryzyka	1 015	1 015	100	1 012	1 012	100	1 012	1 012	100	100
Stabex	723	723	100	722	722	100	722	722	100	100
Korekta strukturalna	1 497	1 497	100	1 497	1 497	100	1 497	1 497	100	100
Sysmin	101	101	100	101	101	100	101	101	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: POMOC NIEOBJĘTA PROGRAMOWANIEM OGÓŁEM	4 700	4 699	100	4 695	4 695	100	4 695	4 695	100	100

Lomé

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(2)	(0)	(2):(1)	(3)	(0)	(3):(2)	(4)	(1)	(4):(3)
AKP										
Regularne wkłady państw członkowskich										
Pula środków A – przydziały krajowe	417	417	100	417	417	100	417	417	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	417	417	100	417	417	100	417	417	100	100
Pula środków B – przydziały krajowe	233	233	(0)	232	232	(0)	231	231	99	100
Wyrównanie zmniejszonych dochodów z wozu										
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	233	233	(0)	232	232	(0)	231	231	99	100
Odstetki i inne przychody	0									
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	0									
OGÓŁEM AKP (A)	10 339	10 336	(9)	10 330	10 330	(3)	10 329	10 329	100	100
KTZ										
Regularne wkłady państw członkowskich										
Programy orientacyjne ogółem	35	35	(1)	35	35		35	35	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PROGRAMY ORIENTACYJNE OGÓŁEM	35	35	(1)	35	35		35	35	100	100
Dotacje na spłatę odsetek	1	1	100	1	1	100	1	1	100	100
Kapitał podwyższonego ryzyka	6	6	100	6	6	100	6	6	100	100
Stabex	1	1	100	1	1	100	1	1	100	100
Sysmin	2	2	100	2	2	100	2	2	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: POMOC NIEOBJĘTA PROGRAMOWANIEM OGÓŁEM	10	10	100	10	10	100	10	10	100	100
KTZ OGÓŁEM	46	46	(1)	46	46		46	46	100	100
OGÓŁEM: AKP+KTZ (A+B)	10 385	10 382	(9)	10 376	10 376	(3)	10 375	10 375	100	100

Kotouu

Lome

Tabela 2.4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.

RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 9. EFR

	ŚRODKI	DECYZJE			PRYZYCNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)	(2):(1)	(3)	(3)	(3):(2)	(4)	(4):(3)	
AKP										
Regularne wkłady państw członkowskich	20	20	100	20	(0)	100	20	20	100	100
Przesunięcia z 6. EFR – Konwencja z Lomé					(0)					
Przesunięcia z 7. EFR – Konwencja z Lomé	649	648	100	647	(3)	100	647	(0)	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PRZESUNIĘCIA Z INNYCH FUNDUSZY	669	668	100	668	(3)	100	667	(0)	100	100
AKP										
Regularne wkłady państw członkowskich	8 624	8 615	100	8 599	(16)	100	8 566	(3)	100	100
Pula środków A – przydziały krajowe										
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	8 624	8 615	100	8 599	(16)	100	8 566	(3)	100	100
Pula środków B – przydziały krajowe	1 210	148		148	(1)	100	148	(1)	100	100
Wyrównanie zmniejszonych dochodów z wywozu										
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych		1 050		1 045	(1)	100	1 040	(0)	99	99
Głęboko zadłużone kraje ubogie		11		11		100	11		100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1 210	1 208	100	1 204	(2)	100	1 198	(1)	100	100

(mln EUR)

	ŚRODKI	DECYZJE			PRYZYCNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(2)		(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)
CRP, CTA i Zgromadzenie Parlamentarne	154	154	100	154	154	100	154	154	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: CRP, CTA i ZGROMADZENIE PARLAMENTARNE	154	154	100	154	154	100	154	154	100	100
Koszty realizacji	177	177	100	177	0	100	177	177	1	100
Odsetki i inne przychody	63	63	100	63	63	100	63	63	100	100
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	240	240	100	240	0	100	240	239	1	100
Pozostałe przydziały wewnątrz AKP	2 602	2 595	100	2 584	(6)	100	2 567	(3)	99	99
Instrument na rzecz Pokoju	354	354	100	353		100	353		100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	2 955	2 949	100	2 937	(6)	100	2 921	(3)	99	99
Przydziały regionalne	765	763	100	747	(5)	98	729	3	98	98
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	765	763	100	747	(5)	98	729	3	98	98
Przydział specjalny – Demokratyczna Republika Konga	105	105	100	105		100	105		100	100
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁ SPECJALNY – DEMOKR. REP. KONGA	105	105	100	105		100	105		100	100
Przydział specjalny – Sudan Południowy	267	266	100	218	1	82	184	107	84	84
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁ SPECJALNY – SUDAN POŁUDNIOWY	267	266	100	218	1	82	184	107	84	84
Przydział specjalny – Sudan	110	109	98	105	0	97	90	9	85	85
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁ SPECJALNY – SUDAN	110	109	98	105	0	97	90	9	85	85
Dobrowolna składka na Instrument na rzecz Pokoju	39	24	62	24		100	24		100	100
SUMA CZĄSTKOWA: DOBROWOLNA SKŁADKA NA INSTRUMENT NA RZECZ POKOJU	39	24	62	24		100	24		100	100
OGÓLEM: AKP (A)	15 138	15 101	100	15 001	(17)	99	14 876	112	99	99

Kotom

(mln EUR)

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(2)		(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)
Lomé	KTZ									
	Regularne wkłady państw członkowskich									
	Przesunięcia z 6. EFR – Konwencja z Lomé	0	0	100	0	0	100	0	0	100
	Przesunięcia z 7. EFR – Konwencja z Lomé	3	3	100	3	3	100	3	3	100
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZESUNIĘCIA Z INNYCH FUNDUSZY	3	3	100	3	3	100	3	3	100
Kotonu	KTZ									
	Regularne wkłady państw członkowskich									
	Pula środków A – przydziały krajowe	237	237	100	235	235	99	235	235	100
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	237	237	100	235	235	99	235	235	100
	Pula środków B – przydziały krajowe	4	4		4	4	100	4	4	100
	Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych									
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	4	4	100	4	4	100	4	4	100
	Analizy/Pomoc techniczna w ramach KTZ	1	1	100	1	1	100	1	1	100
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	1	1	100	1	1	100	1	1	100
	Przydziały regionalne	47	45	96	45	45	100	45	45	99
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	47	45	96	45	45	100	45	45	99	
OGÓLEM: KTZ	292	290	99	288	288	99	288	288	100	
OGÓLEM: AKP+KTZ (A+B)	15 430	15 391	100	15 289	15 164	99	15 164	111	99	

Tabela 2.5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 10. EFR

	ŚRODKI		DECYZJE			PRYZYMANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI			(mln EUR)
	(1)	(2)	ZBIORCZO	ROCZNI	%	ZBIORCZO	ROCZNI	%	ZBIORCZO	ROCZNI	%	
AKP												
Regularne wkłady państw członkowskich												
Przydziały												
Pula środków A – przydziały krajowe	13 100	13 021	(200)	99	(2):(1)	12 477	176	96	10 983	739	88	
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRYZDZIAŁY KRAJOWE	13 100	13 021	(200)	99		12 477	176	96	10 983	739	88	
Pula środków B – przydziały krajowe	2 004											
Wyrównanie zmniejszonych dochodów z wywozu		204	(0)			199	6	97	183	4	92	
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych		844	(6)			836	5	99	791	24	95	
Głęboko zadłużone kraje ubogie		49				49	0	100	49	0	100	
Inne wydarzenia mające wpływ na budżet		905	(0)			897	1	99	882	10	98	
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRYZDZIAŁY KRAJOWE	2 004	2 002	(6)	100		1 980	12	99	1 904	38	96	
Koszty realizacji	445	433	1	97		431	2	100	429	2	100	
Odsetki i inne przychody	85	68	(1)	80		67	(0)	98	67	0	100	
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	530	501	1	94		498	2	99	496	2	100	
Koszty instytucjonalne i koszty wsparcia	232	232	(0)	100		230	(1)	99	211	(0)	91	
Pozostałe przydziały wewnętrzne AKP	1 886	1 882	(7)	100		1 828	4	97	1 611	119	88	

	ŚRODKI		DECYZJE			PRYZYGNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
	(1)	(2)	ZBIORCZO	ROCZNI	%	ZBIORCZO	ROCZNI	%	ZBIORCZO	ROCZNI	%
Pula środków A – przydziały krajowe	192	191		(2)	99	164	29	86	131	7	79
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	192	191		(2)	99	164	29	86	131	7	79
Pula środków B – przydziały krajowe	15										
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych		9		(0)		8	2	95	7	0	84
Inne wydarzenia mające wpływ na budżet		6				6		100	6		100
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	15	15		(0)	100	14	2	97	13	0	91
Analizy/Pomoc techniczna w ramach KTZ	5	5		(0)	100	5	(0)	99	5	0	98
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5		(0)	100	5	(0)	99	5	0	98
Przydziały regionalne	40	40		0	100	38	3	97	32	12	84
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	40	40		0	100	38	3	97	32	12	84
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu											
Rezerwy											
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu	23										
SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU	23										
OGÓŁEM: AKP+KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	21 488	21 052		(5)	98	20 125	550	96	17 753	1 277	88

Tabela 2.6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 11. EFR

	(mln EUR)											
	ŚRODKI			DECYZJE			PRYZYMANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)	(2):(1)	(3)	(3)	(3):(2)	(4)	(4)	(4):(3)			
AKP												
Regularne wkłady państw członkowskich												
Przydziały												
Pula środków A – przydziały krajowe	15 540	10 890	70	6 856	3 106	63	2 931	1 414	43			
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	15 540	10 890	70	6 856	3 106	63	2 931	1 414	43			
Pula środków B – przydziały krajowe	715											
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych		590	91	578	247	98	443	205	77			
Inne wydarzenia mające wpływ na budżet		109	0	109	100	100	29	24	26			
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	715	699	98	687	347	98	472	229	69			
Instrument pomostowy	0											
SUMA CZĄSTKOWA: INSTRUMENT POMOSTOWY	0											
Koszty realizacji	1 053	538	51	490	161	91	456	153	93			
Odsetki i inne przychody	16	10	62	6	0	63	6	0	93			
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	1 068	548	51	496	161	91	461	153	93			
Koszty instytucjonalne i koszty wsparcia	246	106	43	91	14	86	70	10	76			
Pozostałe przydziały wewnątrz AKP	2 251	1 245	55	810	560	65	490	284	61			
Instrument na rzecz Pokoju	1 000	994	99	885	7	89	805	74	91			
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	3 497	2 344	67	1 786	580	76	1 365	368	76			

	ŚRODKI (1)	DECYZJE			PRYZYGNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(2)	(2)	(2):(1)	(3)	(3)	(3):(2)	(4)	(4)	(4):(3)
Analizy/Pomoc techniczna w ramach KTZ	5	5	2	94	4	1	75	2	1	66
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5	2	94	4	1	75	2	1	66
Przydziały regionalne	1	0	0	0						
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	1	0	0	0						
Rezerwy podlegające uruchomieniu										
Rezerwy	165									
Rezerwa na krajowe i regionalne programy orientacyjne										
SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NA KRAJOWE I REGIONALNE PROGRAMY ORIENTACYJNE	165									
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
Rezerwy	5									
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu	5									
SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU	5									
OGÓLEM: AKP+KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	29 621	19 027	5 807	64	13 453	5 684	71	6 206	2 770	46

**SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK
INWESTYCYJNY**

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

CA/511/18

15 marca 2018 r.

Dokument 18/099

RADA DYREKTORÓW

Instrument inwestycyjny

Sprawozdanie finansowe

Na dzień 31 grudnia 2017 r.

- Sprawozdanie z sytuacji finansowej
- Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów
- Zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład
- Rachunek przepływów pieniężnych
- Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego
- Sprawozdanie niezależnego audytora

**SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R.**

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5	549 101	360 817
Należności od stron wnoszących wkład	9/16	150 000	86 395
Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności	10	144 382	169 398
Pochodne instrumenty finansowe	6	12 521	6 920
Pożyczki i należności	7	1 666 725	1 729 380
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	8	497 539	516 884
Pozostałe aktywa	11	4 385	345
Aktywa ogółem		3 024 653	2 870 139
ZOBOWIĄZANIA I ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
ZOBOWIĄZANIA			
Pochodne instrumenty finansowe	6	1 153	25 189
Przychody przyszłych okresów	12	25 802	26 283
Rezerwy na wystawione gwarancje	13	484	625
Zobowiązania wobec osób trzecich	14	157 285	116 114
Pozostałe zobowiązania	15	2 462	2 546
Zobowiązania ogółem		187 186	170 757
ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
Wkład państw członkowskich wniesiony zgodnie z wezwaniem	16	2 517 000	2 377 000
Kapitał z aktualizacji wyceny		125 816	142 884
Zyski zatrzymane		194 651	179 498
Zasoby stron wnoszących wkład ogółem		2 837 467	2 699 382
Zobowiązania i zasoby stron wnoszących wkład ogółem		3 024 653	2 870 139

**SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 R.**

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Odsetki i podobne przychody	18	101 406	106 698
Odsetki i podobne koszty	18	- 2 671	- 2 307
Odsetki i podobne przychody netto		98 735	104 391
Przychody z tytułu opłat i prowizji	19	210	699
Koszty z tytułu opłat i prowizji	19	- 60	- 48
Przychody z tytułu opłat i prowizji netto		150	651
Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych		29 637	- 10 361
Zrealizowane zyski netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	20	2 711	6 504
Ujemne różnice kursowe netto		- 38 165	- 14 995
Operacje finansowe – wynik netto		- 5 817	- 18 852
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i należności, bez odwrócenia	7	- 10 721	44 365
Zmiana stanu rezerw na wystawione gwarancje	13	- 65	- 242
Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	8	- 22 024	- 2 493
Ogólne koszty administracyjne	21	- 45 105	- 43 483
Zysk/strata za rok		15 153	84 337
Inne całkowite dochody:			
<i>Pozycje, które są lub mogą zostać przeklasyfikowane jako zysk lub strata:</i>			
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – Kapitał z aktualizacji wyceny	8		
1. Zmiana netto wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		- 31 034	- 14 624
2. Kwota netto przeniesiona jako zysk lub strata		13 966	- 6 485
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ogółem		- 17 068	- 21 109
Inne całkowite dochody ogółem		- 17 068	- 21 109
Całkowite dochody ogółem za rok		- 1 915	63 228

**ZESTAWIENIE ZMIAN W ZASOBACH STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 R.**

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na 1 stycznia 2017		2 377 000	142 884	179 498	2 699 382
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	16	140 000	—	—	140 000
Zysk za rok 2017		—	—	15 153	15 153
Inne całkowite dochody ogółem za rok		—	- 17 068	—	- 17 068
Zmiana w zasobach stron wnoszących wkład		140 000	- 17 068	15 153	138 085
Na 31 grudnia 2017		2 517 000	125 816	194 651	2 837 467
Na 1 stycznia 2016		2 157 000	163 993	95 161	2 416 154
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	16	220 000	—	—	220 000
Zysk za rok 2016		—	—	84 337	84 337
Inne całkowite dochody ogółem za rok		—	- 21 109	—	- 21 109
Zmiana w zasobach stron wnoszących wkład		220 000	- 21 109	84 337	283 228
Na 31 grudnia 2016		2 377 000	142 884	179 498	2 699 382

RACHUNEK PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 R.

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk za rok budżetowy		15 153	84 337
Korekty:			
Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	8	22 024	2 493
Zmiana netto w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i należności	7	10 721	- 44 365
Odsetki skapitalizowane od pożyczek i należności	7	—	- 7 183

(w tys. EUR)			
	Informacja dodatkowa	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów pożyczek i należności	7	- 1 198	- 5 843
Zmiana netto stanu rezerw na wystawione gwarancje	13	- 141	625
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów aktywów finansowych utrzymywanych do upływu terminu zapadalności	10	- 398	- 1 126
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		- 481	- 3 042
Wpływ zmian kursu wymiany na pożyczki	7	168 304	- 35 025
Wpływ zmian kursu wymiany na aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		- 1 655	- 5 125
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne		- 6 473	- 1 106
Strata na działalności operacyjnej przed zmianami stanu aktywów i zobowiązań operacyjnych		205 856	- 15 360
Wpłaty pożyczek	7	- 368 662	- 528 376
Spląty pożyczek	7	253 486	351 468
Zmiana stanu naliczonych odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	5	63	2
Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych		- 29 637	10 361
(Zmniejszenie) stanu aktywów finansowych utrzymywanych do upływu terminu zapadalności	10	- 1 084 149	- 1 159 704
Zapadalność aktywów finansowych utrzymywanych do upływu terminu zapadalności	10	1 109 563	1 219 953
(Zmniejszenie) stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	8	- 62 660	- 153 986
Splata/zbycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	8	44 568	37 978
(Wzrost) wartości pozostałych aktywów		- 4 040	- 318
(Zmniejszenie)/zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań		- 84	182
Zwiększenie stanu zobowiązań wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego		2 202	423
Przepływy pieniężne netto z/w działalności operacyjnej		66 506	- 237 377

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wkład otrzymany od państw członkowskich	16	76 395	133 605
Kwoty otrzymane od państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		60 000	30 000
Kwoty wypłacone w imieniu państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		- 21 026	- 15 510
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		115 369	148 095
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		181 875	- 89 282
Zbiorczy rachunek przepływów pieniężnych:			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku budżetowego		360 821	448 998
Środki pieniężne netto:			
Działalność operacyjna		66 506	- 237 377
Działalność finansowa		115 369	148 095
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne i ich ekwiwalenty		6 473	1 106
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku budżetowego		549 169	360 822
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:			
Środki pieniężne w kasie		166 445	51 462
Lokaty terminowe (z wyłączeniem naliczonych odsetek)		367 721	259 342
Komercyjne papiery dłużne		15 003	50 018
		549 169	360 822

Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2017 r.

1. Informacje ogólne

Instrument Inwestycyjny („instrument”) został ustanowiony w ramach Umowy z Kotonu („umowy”) o współpracy i pomocy na rzecz rozwoju pomiędzy grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku („państw AKP”) a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z dnia 23 czerwca 2000 r., zmienionej w dniu 25 czerwca 2005 r. oraz 22 czerwca 2010 r.

Instrument nie jest odrębnym podmiotem prawnym, a Europejski Bank Inwestycyjny („EBI” lub „Bank”) zarządza wkładami w imieniu państw członkowskich („darczyńców”) zgodnie z warunkami umowy oraz pełni funkcję administratora instrumentu.

Finansowanie na podstawie umowy pochodzi z budżetów państw członkowskich UE. Państwa członkowskie UE wnoszą kwoty przewidziane na finansowanie instrumentu oraz dotacji na finansowanie dopłat do oprocentowania, jak przewidziano w wieloletnich ramach finansowych (pierwszy protokół finansowy obejmujący lata 2000–2007, zwany 9. Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR), drugi protokół finansowy obejmujący lata 2008–2013, zwany 10. EFR, oraz trzeci protokół finansowy obejmujący lata 2014–2020, zwany 11. EFR). EBI powierzono zarządzanie:

- instrumentem – obciążonym ryzykiem funduszem odnawialnym o wartości 3 685,5 mln EUR przeznaczonym na wsparcie inwestycji sektora prywatnego w państwach AKP; przy czym kwota 48,5 mln EUR przydzielona jest krajom i terytoriom zamorskim („KTZ”),
- dotacjami na finansowanie dopłat do oprocentowania o wartości maksymalnie 1 220,85 mln EUR dla państw AKP i maksymalnie 8,5 mln EUR dla KTZ. Maksymalnie 15 % tych dopłat może zostać wykorzystane na pomoc techniczną związaną z projektami.

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Na wniosek Komitetu Zarządzającego EBI Rada Dyrektorów EBI przyjęła sprawozdanie finansowe w dniu 15 marca 2018 r. i zezwoliła na jego przedłożenie Radzie Gubernatorów do zatwierdzenia do dnia 27 kwietnia 2018 r.

2. Istotne zasady rachunkowości

2.1. Podstawa przygotowania – Stwierdzenie zgodności

Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską.

2.2. Istotne osądy i szacunki księgowe

Przygotowanie sprawozdania finansowego wymaga wykorzystania wartości szacunkowych. Wymaga to również od kierownictwa Europejskiego Banku Inwestycyjnego stosowania własnego osądu przy stosowaniu zasad księgowych obowiązujących w przypadku Instrumentu Inwestycyjnego. Poniżej wymieniono obszary wymagające kierowania się w znacznym stopniu osądem lub cechujące się złożonością lub obszary, w których założenia i szacunki są istotne dla sprawozdania finansowego.

Stosowanie osądów i szacunków ma największe znaczenie w następujących kwestiach:

— Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, które są przedmiotem obrotu na aktywnych rynkach, ustala się w oparciu o kwotowane ceny rynkowe lub kwotowania cen przez maklerów. Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym z modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wyceny są podzielone na różne kategorie w hierarchii wartości godziwej na podstawie danych wejściowych wykorzystanych w technikach wyceny zgodnie z opisem w informacjach dodatkowych 2.4.3 i 4.

Techniki wyceny mogą obejmować wartość bieżącą netto i metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych, porównanie z podobnymi instrumentami, dla których można zaobserwować ceny rynkowe, model Blacka-Scholesa i wielomianowe modele wyceny opcji oraz inne modele wyceny. Założenia i dane wejściowe wykorzystywane w technikach wyceny obejmują stopy procentowe wolne od ryzyka, referencyjne stopy procentowe, spready kredytowe wykorzystywane do oszacowania stóp dyskontowych, ceny obligacji i akcji, kursy wymiany walut, wysokość cen akcji i indeksu akcyjnego oraz oczekiwane wahania i korelacje cen.

Celem technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej odzwierciedlającej cenę, która zostałaby uzyskana ze sprzedaży składnika aktywów lub zapłacona za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku w dniu wyceny.

W ramach instrumentu wykorzystuje się powszechnie przyjęte modele wyceny w celu ustalenia wartości godziwej powszechnych i mniej złożonych instrumentów finansowych, na przykład swapów stóp procentowych i swapów walutowych, w przypadku których wykorzystuje się tylko możliwe do zaobserwowania dane rynkowe i które wymagają od zarządzających osądu i dokonania szacunków w ograniczonym zakresie. Dające się zaobserwować ceny i dane wejściowe do modeli zazwyczaj są dostępne na rynku notowanych na giełdzie dłużnych papierów wartościowych i kapitałowych papierów wartościowych, giełdowych instrumentów pochodnych i zwykłych pozagiełdowych instrumentów pochodnych takich jak swapy stóp procentowych. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli ogranicza konieczność stosowania przez zarządzających osądu i szacunków oraz ogranicza niepewność związaną z określaniem wartości godziwej. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli różni się w zależności od produktów i rynków i jest podatna na zmiany uzależnione od konkretnych wydarzeń i ogólnych warunków na rynkach finansowych.

W przypadku instrumentów bardziej złożonych w ramach instrumentu wykorzystuje się własne modele wyceny, opracowane na podstawie powszechnie przyjętych modeli wyceny. Część lub całość istotnych danych wejściowych do tych modeli może nie być możliwa do zaobserwowania na rynku – są one pozyskiwane na podstawie cen lub stóp rynkowych lub szacowane w oparciu o założenia. Przykładem instrumentów obejmujących istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mogą być niektóre pożyczki i gwarancje, w przypadku których nie istnieje aktywny rynek. Modele wyceny obejmujące istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, wymagają od zarządzających szerszego stosowania osądu i szacunków do ustalenia wartości godziwej. Zastosowanie przez zarządzających osądu i szacunków jest zwykle niezbędne do dokonania wyboru odpowiedniego modelu wyceny, określenia oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z wycenianym instrumentem finansowym, określenia prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta i przedterminowej spłaty oraz dokonania wyboru odpowiednich stóp dyskontowych.

Dla instrumentu ustanowiono strukturę kontroli w odniesieniu do wyceny według wartości godziwej. Struktura ta obejmuje jednostki organizacyjne EBI odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem i zarządzanie danymi rynkowymi. Jednostki te są niezależne od pionu zarządzania jednostkami operacyjnymi i odpowiadają za weryfikację istotnych wycen wartości godziwej. Mechanizmy kontroli obejmują:

- weryfikację dających się zaobserwować cen,
- proces przeglądu i zatwierdzenia nowych modeli wyceny i zmian istniejących modeli,
- kalibrację i weryfikację historyczną modeli w oparciu o zaobserwowane transakcje rynkowe,
- analizę i badanie istotnych zmian w zakresie wyceny,
- przegląd istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, oraz korekty aktualizujące wartość wyceny.

Jeżeli do wyceny wartości godziwej stosuje się informacje osób trzecich, na przykład kwotowania maklerów lub usługi w zakresie wycen, w ramach instrumentu weryfikuje się, czy te wyceny spełniają wymogi MSSF. Obejmuje to:

- ustalenie, czy stosowne jest wykorzystanie wyceny maklera lub wyceny w ramach usługi,
- ocenę, czy dana wycena maklera lub usługa w zakresie wyceny jest wiarygodna,
- stwierdzenie, w jaki sposób uzyskano wartość godziwą, i określenie zakresu, w jakim odzwierciedla ona rzeczywiste transakcje rynkowe,
- stwierdzenie, w przypadku gdy do określenia wartości godziwej wykorzystuje się ceny instrumentów podobnych, w jaki sposób ceny te dostosowano w celu odzwierciedlenia cech instrumentu objętego wyceną.

— Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i należności

Przegląd pożyczek i należności w ramach instrumentu dokonywany jest na każdy dzień sprawozdawczy w celu stwierdzenia, czy w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów należy ująć odpis z tytułu utraty wartości. W szczególności osąd kierownictwa Europejskiego Banku Inwestycyjnego konieczny jest do oszacowania kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych przy określaniu poziomu niezbędnego odpisu. Takie szacunki oparte są na założeniach dotyczących szeregu czynników, a rzeczywiste wyniki mogą się od nich różnić, w związku z czym w przyszłości mogą wystąpić zmiany w odpisie. Oprócz indywidualnych odpisów z tytułu utraty wartości poszczególnych znaczących pożyczek i należności w ramach instrumentu utworzony może zostać również zbiorowy odpis z tytułu utraty wartości tych rodzajów ekspozycji kredytowej, w których wprawdzie nie stwierdzono utraty wartości, ale w przypadku których istnieje większe ryzyko niewywiązania się z płatności niż początkowo przewidywano.

Zasadniczo uważa się, że do utraty wartości pożyczki dochodzi wówczas, gdy spłata odsetek i kwoty głównej jest przeterminowana o 90 dni lub więcej, a jednocześnie kierownictwo Europejskiego Banku Inwestycyjnego zauważa obiektywne sygnały świadczące o utracie wartości.

— Rezerwy z tytułu gwarancji finansowych

Przegląd umów gwarancji dokonywany jest na każdy dzień sprawozdawczy w celu stwierdzenia, czy w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów należy ująć rezerwę z tego tytułu. Przy określaniu poziomu rezerwy konieczny jest szczególny osąd w celu dokonania szacunków i przyjęcia założeń w odniesieniu do kilku czynników, takich jak:

- kwoty i terminy przyszłych przepływów pieniężnych,
- poziom wykorzystania gwarancji,
- czynniki dyskontujące stosowane do szacunkowych przepływów pieniężnych.

— Wycena nienotowanych inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Wycena nienotowanych inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży opiera się zazwyczaj na jednym z następujących elementów:

- ostatnich transakcjach zawartych na warunkach rynkowych,
- bieżącej wartości godziwej innego instrumentu o zasadniczo takim samym charakterze,
- spodziewanych przepływach pieniężnych zdyskontowanych według bieżących stóp procentowych mających zastosowanie do instrumentów o podobnych warunkach i podobnej charakterystyce ryzyka,
- metodzie skorygowanych aktywów netto, lub
- innych modelach wyceny.

Określenie przepływów pieniężnych oraz czynników dyskontujących dla nienotowanych inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży wymaga wykorzystania szacunków w znaczącym stopniu. W ramach instrumentu okresowo porównuje się techniki wyceny i ocenia się je pod kątem wiarygodności, stosując ceny z obserwacji bieżących transakcji rynkowych na takich samych instrumentach lub inne dostępne zaobserwowane dane rynkowe.

— Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

W ramach instrumentu ustalono, że utrata wartości inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży następuje wówczas, gdy występuje istotny lub trwający przez dłuższy czas spadek wartości godziwej poniżej ich kosztu lub gdy istnieją inne obiektywne dowody utraty wartości. Ustalenie, co oznacza „istotny” lub „trwający przez dłuższy czas” wymaga zastosowania osądu. W ramach instrumentu ustalono, że „istotny” zasadniczo oznacza równy lub wyższy niż 30 %, a „trwający przez dłuższy czas” – trwający dłużej niż 12 miesięcy. Ponadto ocenia się również inne czynniki, w tym zwykłe wahania cen akcji w przypadku akcji notowanych oraz przyszłe przepływy pieniężne i czynniki dyskontujące w przypadku nienotowanych instrumentów kapitałowych.

— Konsolidacja jednostek, w których instrument ma udział

Zgodnie z istotnym osądem w ramach instrumentu żadna z jednostek, w których posiada on udziały, nie jest przez niego kontrolowana. Wynika to z faktu, że we wszystkich tych jednostkach wyłączna odpowiedzialność za zarządzanie spółką oraz kontrolowanie jej działań i innych spraw spoczywa na komplementariuszu, zarządzającym funduszem lub zarządzie, który ma również kompetencje i uprawnienia do podejmowania wszelkich działań niezbędnych do realizacji celów spółki zgodnie z wytycznymi dotyczącymi polityki i inwestycji.

2.3. Zmiany zasad rachunkowości

Z wyjątkiem zmian opisanych poniżej, w odniesieniu do instrumentu niezmiennie stosowano zasady rachunkowości określone w informacji dodatkowej 2.4 w przypadku wszystkich okresów objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym. W odniesieniu do instrumentu przyjęto nowe standardy i zmiany standardów przedstawione poniżej.

Przyjęte standardy

Zmiany MSR 7 „Rachunek przepływów pieniężnych” – dokument zatytułowany „Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji”

Zmiany wiążą się z wprowadzeniem wymogu ujawniania informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej obejmujących zarówno zmiany wynikające z przepływów pieniężnych, jak i zmiany wynikające z operacji o charakterze bezgotówkowym. Zmiany obowiązują w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 r. lub później, z możliwością szybkiego przyjęcia.

Dodatkowe ujawnienia mające znaczenie dla instrumentu obejmują zmiany wynikające z:

- przepływów środków pieniężnych, takich jak zaciągnięcia lub spłaty kredytów otrzymanych, oraz
- zmian o charakterze bezgotówkowym, takich jak nabycie, zbycie i niezrealizowane różnice kursowe.

Poprawka do MSR 7 została zatwierdzona przez UE dnia 9 listopada 2017 r. i obowiązuje w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 r. lub później.

Standardy opublikowane, ale jeszcze nie obowiązujące

Następujące standardy, zmiany w standardach i zasadach ich interpretacji obowiązują dla całorocznych okresów rozpoczynających się po dniu 1 stycznia 2017 r. Instrument nie zastosował następujących nowych lub zmienionych standardów podczas opracowywania niniejszego sprawozdania finansowego.

Coroczne zmiany w okresie 2014–2016 – różne standardy (Zmiany w MSSF 12)

Zmiany te precyzują, że wymogi dotyczące ujawnienia informacji zawarte w MSSF 12 mają zastosowanie do udziałów w jednostkach sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży, z wyjątkiem skróconej informacji finansowej. Wcześniej nie było jasne, czy wszystkie wymogi MSSF 12 mają zastosowanie do tych udziałów.

Przyjęcie tych zmian nie miało wpływu na sprawozdanie finansowe instrumentu.

Należy zauważyć, że przedmiotowe zmiany nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE zgodnie z najnowszym stanem zatwierdzenia przez EFRAG.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Przewidywany wpływ przyjęcia MSSF 9 – Instrumenty finansowe

Ostatnia część tego standardu została wydana w dniu 24 lipca 2014 r. i zastępuje istniejące wytyczne zawarte w MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. MSSF 9 dotyczący klasyfikacji, wyceny i usuwania z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych wprowadza nowy model oczekiwanych strat kredytowych służący do obliczania utraty wartości aktywów finansowych oraz nowe zasady dotyczące rachunkowości zabezpieczeń.

MSSF 9 został zatwierdzony przez UE dnia 22 listopada 2016 r. i obowiązuje w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 r. lub później, z możliwością wcześniejszego przyjęcia. W ramach instrumentu nie wdrożono standardu przed datą jego wejścia w życie. W ramach instrumentu oceniono przewidywany wpływ, jakie wstępne stosowanie MSSF 9 będzie miało na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu w sprawozdaniu finansowym.

W tys. EUR	Na dzień 31 grudnia 2017 r.	Szacunkowa korekta w zasobach stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu na dzień 1 stycznia 2018 r.	Szacunkowe skorygowane saldo początkowe na dzień 1 stycznia 2018 r.
Wpływ netto na zasoby stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu	2 837 467	53 891	2 783 576

Wpływ ten oparty jest na bieżącej ocenie i został podsumowany poniżej. Faktyczny wpływ przyjęcia MSSF 9 w dniu 1 stycznia 2018 r. może się zmienić, ponieważ:

- EBI nie zakończył jeszcze testowania i oceny kontroli nad swoimi nowymi systemami IT, oraz
- nowe zasady rachunkowości mogą się zmienić do momentu przedstawienia przez instrument pierwszego sprawozdania finansowego, które obejmuje datę pierwszego zastosowania.

Klasyfikacja i wycena

MSSF 9 zawiera nowe podejście do klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, które odzwierciedla model biznesowy, w ramach którego zarządza się aktywami, oraz charakter przepływów pieniężnych, które z nich wynikają.

MSSF 9 zawiera trzy główne kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: aktywa wyceniane po koszcie zamortyzowanym („AC”), aktywa wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody („FVOCI”) oraz aktywa wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”). Standard eliminuje istniejące kategorie wg MSR 39, czyli aktywa utrzymywane do upływu terminu zapadalności, pożyczki i należności oraz aktywa dostępne do sprzedaży.

Ponadto zgodnie z MSSF 9 nigdy nie rozdziela się instrumentów pochodnych wbudowanych w kontrakty zawierające umowę zasadniczą będącą składnikiem aktywów finansowych objętym zakresem standardu. Zamiast tego na potrzeby klasyfikacji ocenia się cały hybrydowy instrument finansowy.

Opierając się o własną ocenę, w ramach instrumentu nie przewiduje się, aby nowe wytyczne miały znaczący wpływ na klasyfikację i wycenę jego aktywów finansowych i zobowiązań finansowych z wyjątkiem:

- inwestycji kapitałowych: w instrumencie istnieją dwa rodzaje inwestycji kapitałowych: (i) bezpośrednie inwestycje kapitałowe oraz (ii) inwestycje w fundusze venture capital. Na dzień 31 grudnia 2017 r. instrument sklasyfikował inwestycje kapitałowe jako dostępne do sprzedaży o wartości godziwej 497 mln EUR. Na mocy MSSF 9 instrument określi te inwestycje jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”). Powiązana rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą zostanie uruchomiona na podstawie zysków zatrzymanych,
- pożyczek quasi-kapitałowych, które są kategorią „zadłużenia” obciążoną ryzykiem kapitałowym. Przepływy pieniężne tego typu produktów mają cechy kapitałowe, ale nie są powiązane z podstawowym uzgodnieniem pożyczkowym. Zgodnie z wymogami MSSF 9, pożyczki quasi-kapitałowe zostaną obowiązkowo przeklasyfikowane z pożyczek i należności w mocy MSR 39 na aktywa wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na mocy MSSF 9. Wartość godziwa pożyczek quasi-kapitałowych wynosi 1,4 mln EUR na dzień 31 grudnia 2017 r. Korekty wartości godziwej netto wynoszą 0,4 mln EUR.

MSSF 9 w dużej mierze zachowuje istniejące wymogi zawarte w MSR 39 dotyczące klasyfikacji zobowiązań finansowych, a zobowiązania finansowe instrumentu są wyceniane po koszcie zamortyzowanym na mocy MSR 39, a także MSSF 9.

Utrata wartości

MSSF 9 zastępuje przyjętą w MSR 39 koncepcję strat poniesionych perspektywiczną koncepcją oczekiwanych strat kredytowych. Będzie ona wymagała ustalenia – na podstawie ważonego prawdopodobieństwa – wpływu zmian czynników ekonomicznych na oczekiwane straty kredytowe.

Aby spełnić wymogi MSSF EBI opracował model oczekiwanych strat kredytowych dla zbiorczych sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF, który ma zastosowanie również wobec instrumentu.

Nowy model utraty wartości będzie miał zastosowanie wobec aktywów finansowych wycenianych po koszcie zamortyzowanym, jak również wobec zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 odpisy na oczekiwane straty kredytowe będą wyceniane w jeden z następujących sposobów:

- na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, oraz
- na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające ze wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia instrumentu finansowego.

MSSF 9 określa „trzyfazowy” model utraty wartości oparty na zmianach w jakości środków od momentu początkowego ujęcia. Instrumenty finansowe są klasyfikowane w fazie 1 z wyjątkiem tych instrumentów, w odniesieniu do których stwierdzono znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. W celu stwierdzenia, czy nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, EBI opiera się na racjonalnych i możliwych do udokumentowania informacjach, które są istotne i dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań. Obejmuje to informacje i analizy ilościowe i jakościowe, oparte na wcześniejszych doświadczeniach instrumentu i ekspertyzach kredytowych oraz uwzględniające informacje perspektywiczne. Jeżeli nastąpi znaczny wzrost ryzyka kredytowego, instrument finansowy jest przenoszony do fazy 2, jednak nie jest jeszcze uznawany za dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Jeżeli instrument finansowy zostanie dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jest on przenoszony do fazy 3. Ocena banku dotycząca fazy utraty wartości opiera się na metodzie sekwencyjnej wykorzystującej informacje kontrahenta lub informacje dotyczące instrumentu (wewnętrzne zdarzenie niewykonania zobowiązania, szczególnie wysokie ryzyko, lista zagrożeń, obniżenie ratingu, dni zalegania ze spłatą – zobowiązanie przeterminowane ponad 30 dni).

Wycena oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia ma zastosowanie do aktywów fazy 2 i fazy 3, a wycena w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego do aktywów fazy 1.

Przewiduje się, że odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości prawdopodobnie wzrosną i staną się bardziej niestabilne w odniesieniu do aktywów objętych zakresem modelu utraty wartości zgodnie z MSSF 9. W oparciu o metodykę utraty wartości opisaną poniżej w ramach instrumentu oszacowano, że stosowanie wymogów utraty wartości zgodnie z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 r. skutkuje następującymi dodatkowymi odpisami aktualizującymi z tytułu utraty wartości:

W tys. EUR	Szacunkowa dodatkowa utrata wartości ujęta na dzień 1 stycznia 2018 r.
Pożyczki i należności	49 709
Aktywa finansowe	30
Niewypłacone pożyczki	4 152
Dodatkowe odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości brutto	53 891

Aktywa finansowe składają się z papierów wartościowych o wysokiej jakości kredytowej, dlatego w ramach instrumentu zdecydowano o wykorzystaniu środka doraźnego MSSF 9 w odniesieniu do instrumentów finansowych o niskim ryzyku kredytowym.

Oczekiwane straty kredytowe zostały obliczone na podstawie następujących zmiennych:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD),
- strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD),
- ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania (EAD).

PD określa prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania finansowego przez kontrahenta, albo w ciągu kolejnych 12 miesięcy, albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania. PD jest szacowane w konkretnym dniu, który jest obliczany w oparciu o statystyczne modele ratingowe, i oceniane przy wykorzystaniu narzędzi ratingowych właściwych dla różnych kategorii kontrahentów i ekspozycji.

Ratingi stanowią podstawę określenia struktury terminowej PD dla ekspozycji na ryzyko. Ponadto gromadzone są dane dotyczące wykonania i niewykonania zobowiązań w odniesieniu do ekspozycji na ryzyko kredytowe. Zgromadzone dane są dzielone według typu branży i rodzaju regionu. Różne branże i regiony, które reagują w ten sam sposób na cykle kredytowe, są analizowane łącznie.

EBI stosuje modele statystyczne do analizowania zgromadzonych danych i generowania oczekiwanego PD dla ekspozycji na ryzyko w pozostałym okresie życia oraz przewidywanych zmian tych szacunków w czasie. Analiza ta obejmuje stwierdzenie i skalowanie związków między zmianami współczynnika niewykonania a zmianami kluczowych współczynników makroekonomicznych. Za istotny współczynnik makroekonomiczny uznaje się wzrost produktu krajowego brutto (PKB). W oparciu o przewidywane wartości tej zmiennej tworzy się trzy scenariusze makroekonomiczne, które następnie transponuje się na cykle kredytowe, a ostatecznie na wartości PD.

LGD oznacza oczekiwaną wartość straty z tytułu ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania. Definicja LGD opiera się na następującej definicji stopy odzysku (tj. „1-LGD”): stopa odzysku dla każdej niewykonanej umowy stanowi stosunek między zdyskontowanym przepływem pieniężnym otrzymanym po dniu niewykonania zobowiązania a niespłaconym kapitałem na dzień niewykonania zobowiązania. LGD zmienia się w zależności od rodzaju kontrahenta, rodzaju roszczenia i jego uprzywilejowania oraz dostępności zabezpieczenia lub innego wsparcia jakości kredytowej. Stopy odzysku określa się dla trzech głównych kategorii kredytobiorców: państwa spoza UE i instytucje publiczne, instytucje finansowe i przedsiębiorstwa.

EAD oznacza oczekiwaną ekspozycję w przypadku ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania i opiera się na bieżącej ekspozycji na ryzyko wobec kontrahenta i możliwych zmianach bieżącej kwoty dopuszczalnej na mocy umowy wraz z amortyzacją. EAD składnika aktywów finansowych to jego wartość bilansowa brutto oraz podpisana bilansowa należność z tytułu ekspozycji. W przypadku zobowiązań kredytowych i gwarancji finansowych EAD obejmuje kwotę wykorzystaną, jak również możliwe przyszłe kwoty, które mogą zostać wykorzystane na mocy umowy.

W ramach instrumentu oszacowano, że stosowanie wymogów utraty wartości zgodnie z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 r. skutkuje zwiększeniem o 53,9 mln EUR ponad utratę wartości ujętą zgodnie z MSR 39.

W tabeli poniżej przedstawiono informacje dotyczące szacowanego ryzyka kredytowego oraz oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do kredytów i zaliczek dla instytucji kredytowych i klientów oraz niewypłaconych pożyczek. Przegląd ryzyka kredytowego z tytułu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz aktywów finansowych utrzymywanych do upływu terminu zapadalności znajduje się w informacji dodatkowej 3.2.

W tys. EUR	Kwota wypłacona	Kwota niewypłacona	Odpis z tytułu szacunkowej utraty wartości	Dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe
Faza 1	1 265 945	823 023	21 727	Nie
Faza 2	375 716	20 615	32 134	Nie
Faza 3	138 319	—	113 255	Tak
Ogółem	1 779 980	843 638	167 116	

Ujawnianie informacji

MSSF 9 będzie wymagał ujawnienia licznych nowych informacji, szczególnie na temat ryzyka kredytowego i oczekiwanych strat kredytowych. Ocena wstępna obejmowała analizę, której celem było zidentyfikowanie luk w danych w świetle obecnych procesów. W ramach instrumentu planuje się wprowadzić zmiany w systemach i środkach kontroli, jakie wydają się konieczne do wychwycenia wymaganych danych.

Okres przejściowy

Zmiany w zasadach rachunkowości wynikające z przyjęcia MSSF 9 będą zasadniczo stosowane retrospektywnie, z wyjątkami opisanymi poniżej:

- Instrument skorzysta z wyjątku pozwalającego na nieprzedstawianie ponownie informacji porównawczych dla wcześniejszych okresów z tytułu zmian w klasyfikacji i wycenie (w tym utracie wartości). Różnice w wartościach bilansowych aktywów finansowych i zobowiązaniach finansowych wynikające z przyjęcia MSSF 9 zostaną zasadniczo ujęte w zasobach stron wnoszących wkład w wartościach na dzień 1 stycznia 2018 r.
- Następujące wyceny wartości będą musiały być dokonywane na podstawie faktów i okoliczności istniejących przed datą początkowego zastosowania:
 - stwierdzenie modelu biznesowego, w ramach którego utrzymywany jest składnik aktywów finansowych,
 - oznaczenie niektórych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) oraz cofnięcie takiego oznaczenia.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 ustanawia kompleksowe ramy pozwalające ustalić, czy, w jakiej wysokości i kiedy ująć przychody. Zastępuje on istniejące wytyczne dotyczące ujmowania przychodów, w tym MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną i KIMSF 13 Konsumenckie programy lojalnościowe.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest takie ujmowanie przychodu, aby przedstawić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klientów w kwotach odzwierciedlających wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – będzie ona uprawniona w zamian za te towary lub usługi. W szczególności standard wprowadza pięciostopniowe podejście do ujmowania przychodów:

- identyfikacja umowy z klientem,
- identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie,
- ustalenie ceny transakcyjnej,
- przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowach,
- ujęcie przychodu, gdy jednostka wypełni zobowiązania dotyczące wykonania.

Zgodnie z MSSF 15 jednostka ujmuje przychód, gdy następuje wypełnienie zobowiązania, tj. kiedy „kontrola” nad dobrami lub usługami, których dotyczy określone zobowiązanie dotyczące wykonania, zostaje przekazana klientowi.

Aby MSSF 15 był skuteczny, wymagane są dodatkowe ujawnienia.

W standardzie przewidziano kilka możliwych metod przejściowych obejmujących (i) stosowanie w pełni retrospektywnie, (ii) zmodyfikowane stosowanie retrospektywne z opcjonalnymi praktycznymi rozwiązaniami oraz (iii) metodę łącznego efektu bez ponownego przedstawiania informacji porównawczych.

Obecnie kończy się ocenianie w ramach instrumentu, jakie skutki dla sprawozdania finansowego będzie miało stosowanie nowego standardu. Przeanalizowano dokładniej charakter następujących trzech głównych źródeł przychodów, aby stwierdzić, czy standard ma do nich zastosowanie:

- odsetki i podobne przychody
- przychody z tytułu opłat i prowizji
- wynik finansowy netto

Analiza w ramach instrumentu wykazała, że tylko przychody z tytułu opłat i prowizji wchodzą w zakres stosowania MSSF 15.

Jeżeli chodzi o przychody z tytułu opłat i prowizji, w ramach instrumentu przeprowadzana jest obecnie wycena poszczególnych rodzajów opłat. Wstępna ocena opiera się na założeniu, że opłata, która stanowi integralną część obliczenia efektywnej stopy procentowej, uznawana jest za nieobjętą zakresem stosowania MSSF 15 (i objętą zakresem MSSF 9). W odniesieniu do rodzajów opłat, które wchodzą w zakres MSSF 15, w ramach instrumentu szacuje się model ujmowania przychodów dla każdego rodzaju zgodnie z pięciostopniowym podejściem MSSF 15 i porównuje z istniejącym modelem.

MSSF 15 został zatwierdzony przez UE dnia 22 września 2016 r. i obowiązuje w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 r. lub później.

W ramach instrumentu planowane jest przyjęcie standardu z wykorzystaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej, co oznacza, że łączny efekt przyjęcia zostanie ujęty w zyskach zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 r., a informacje porównawcze nie zostaną przedstawione ponownie.

W oparciu o szczegółową ocenę wpływu stosowania MSSF 15 przez instrument, nie przewiduje się, aby ten nowy standard miał znaczący wpływ na sprawozdania finansowe instrumentu.

MSSF 16 Leasing

MSSF 16 został wydany w styczniu 2016 r. i zastępuje obecne wytyczne MSR 17. Będzie to skutkowało tym, że prawie wszystkie pozycje leasingowe będą ujmowane w bilansie, ponieważ zniesione zostanie rozróżnienie między leasingiem operacyjnym a finansowym. Zgodnie z nowym standardem ujmuje się składnik aktywów (prawo do używania przedmiotu leasingu) oraz zobowiązanie finansowe do wniesienia opłaty. Jedynymi wyjątkami są leasing krótkoterminowy i leasing aktywów niskocennych. Zasady rachunkowości dla leasingodawców nie ulegną znaczącym zmianom.

MSSF 16 został zatwierdzony przez UE dnia 31 października 2017 r. i obowiązuje w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 r. lub później, z możliwością wcześniejszego przyjęcia, jeżeli stosowany jest MSSF 15.

Przewiduje się, że zmiana ta nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe instrumentu.

KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry

Interpretacja ma zastosowanie, jeżeli jednostka wypłaca lub otrzymuje wynagrodzenie z góry za umowę denominowaną w walucie obcej. Określa ona, w jaki sposób ustalić datę transakcji do celów stosowania standardu MSR 21 do transakcji w walutach obcych, oraz zawiera wytyczne co do tego, czy datę transakcji stanowi data początkowego ujęcia składnika aktywów, kosztu lub przychodu, czy też wcześniejsza data, w której wynagrodzenie z góry zostaje wypłacone lub otrzymane, wynikająca z ujęcia przedpłaty lub przychodu przyszłych okresów.

Interpretacja nie została jeszcze przyjęta przez UE. Zgodnie z ostatnimi informacjami EFRAG, nie przewiduje się zatwierdzenia przed końcem roku.

W ramach instrumentu nie planuje się wcześniejszego wdrożenia interpretacji; nie przewiduje się też, że będzie ona miała znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe instrumentu.

2.4. Opis istotnych zasad rachunkowości

Sprawozdanie z sytuacji finansowej przedstawia aktywa i zobowiązania w porządku zgodnym z malejącym stopniem płynności, bez wprowadzania podziału na pozycje krótkoterminowe i inne.

2.4.1. Przeliczenie waluty obcej

Walutą wykorzystaną do prezentacji sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu jest euro (EUR), które jest także walutą funkcjonalną. Informacje finansowe przedstawione w euro zostały zaokrąglone do pełnego tysiąca, chyba że zaznaczono inaczej.

Transakcje w walutach obcych przelicza się według kursu wymiany obowiązującego w dniu transakcji.

Aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach innych niż euro przelicza się na euro według kursów wymiany obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe wynikające z przeliczenia walut wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Niepieniężne pozycje wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji według kursu innego niż kurs z dnia transakcji oraz niezrealizowane różnice kursowe wynikające z nierozliczonych aktywów i zobowiązań pieniężnych w walucie obcej ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów przelicza się na euro po kursie wymiany obowiązującym w dniu transakcji.

2.4.2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty zostały zdefiniowane dla instrumentu jako rachunki bieżące, depozyty krótkoterminowe lub komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności wynoszącym do trzech miesięcy.

2.4.3. Aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne

Aktywa finansowe wykazywane są według daty rozliczenia.

— Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa jest to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny na głównym rynku lub – w przypadku jego braku – na najkorzystniejszym rynku, do którego instrument ma dostęp w tym dniu.

W stosownych przypadkach EBI, w imieniu instrumentu, dokonuje wyceny wartości godziwej danego instrumentu, wykorzystując cenę kwotowaną na aktywnym rynku dla tego instrumentu. Rynek uznaje się za aktywny, jeżeli transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać w sposób ciągły informacji na temat cen.

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wybrana technika wyceny obejmuje wszystkie czynniki, jakie uwzględniliby uczestnicy rynku, ustalając cenę transakcji.

EBI dokonuje wyceny według wartości godziwej, stosując następującą hierarchię wartości godziwej, która odzwierciedla znaczenie danych wejściowych wykorzystanych do wyceny:

- poziom 1: dane wejściowe będące nieskorygowanymi kwotowaniami cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, do których instrument ma dostęp,
- poziom 2: dane inne niż ceny kwotowane ujęte na poziomie 1, ale dające się zaobserwować albo bezpośrednio (tj. jako ceny), albo pośrednio (tj. jako pochodne cen). Kategoria ta obejmuje instrumenty wycenione z wykorzystaniem kwotowanych cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, kwotowanych cen dla identycznych lub podobnych instrumentów na rynkach uznawanych za rynki nieaktywne lub innych technik wyceny, w których wszystkie istotne dane wejściowe dają się bezpośrednio lub pośrednio zaobserwować na podstawie danych rynkowych,
- poziom 3: dane wejściowe, których nie da się zaobserwować. Kategoria ta obejmuje wszelkie instrumenty, w przypadku których technika wyceny obejmuje dane wejściowe nieoparte na dających się zaobserwować danych, a dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mają istotny wpływ na wycenę instrumentu. Kategoria ta obejmuje instrumenty wyceniane na podstawie cen kwotowanych dla podobnych instrumentów, jeżeli istotne niedające się zaobserwować korekty lub założenia są niezbędne, by oddać różnicę pomiędzy tymi instrumentami.

Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej w ramach instrumentu ujmują się na koniec okresu sprawozdawczego, w którym wystąpiła zmiana.

— Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności

Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności obejmują notowane obligacje, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności, oraz komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności przekraczającym trzy miesiące.

Takie obligacje i komercyjne papiery dłużne są początkowo ujmowane według ich wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

Na każdy dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej w ramach instrumentu ocenia się, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Uznaje się, że utrata wartości danego składnika lub grupy składników aktywów finansowych występuje wyłącznie wówczas, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że utrata wartości wynika ze zdarzenia lub zdarzeń, które wystąpiły po początkowym ujęciu danego składnika w księgach („zdarzenie powodujące utratę wartości”), i że zdarzenie powodujące utratę wartości („zdarzenie”) ma wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne w odniesieniu do składnika lub grupy składników aktywów finansowych, który można rzetelnie oszacować. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w sprawozdaniu z zysków i strat, a kwotę straty wycenia się jako różnicę między wartością bilansową a wartością bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według początkowej efektywnej stopy procentowej instrumentu.

— Kredyty i pożyczki

Pożyczki z instrumentu ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania pożyczki pożyczkobiorcom. Pożyczki te wykazywane są początkowo według kosztu (kwoty wypłacone netto), który jest równy wartości godziwej środków pieniężnych przekazanych na uruchomienie pożyczki, łącznie z wszelkimi kosztami transakcji. Następnie są one wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnego dochodu, pomniejszonym o rezerwy na pokrycie strat z tytułu utraty wartości lub braku możliwości wyegzekwowania należności.

— Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to instrumenty, które zostały tak oznaczone lub których nie można zaklasyfikować do aktywów wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, utrzymywanych do terminu zapadalności ani do pożyczek i należności. Obejmują one bezpośrednie inwestycje kapitałowe i inwestycje w fundusze venture capital i są początkowo ujmowane według ich wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne.

Po pierwotnej wycenie aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są następnie wykazywane według wartości godziwej. Należy zwrócić uwagę na następujące szczegóły dotyczące wyceny inwestycji kapitałowych według wartości godziwej, której nie można ustalić na podstawie aktywnych rynków:

a. Fundusze venture capital

Wartość godziwa każdego funduszu venture capital opiera się na najnowszej dostępnej wartości aktywów netto zgłoszonej przez fundusz, jeżeli została ona obliczona w oparciu o międzynarodowy standard wyceny uznany za zgodny z MSSF (np.: międzynarodowe wytyczne dotyczące wyceny kapitału private equity i venture capital – International Private Equity and Venture Capital Valuation guidelines – opublikowane przez Europejskie Stowarzyszenie Venture Capital). W ramach instrumentu może jednak zostać podjęta decyzja o skorygowaniu wartości aktywów netto zgłoszonych przez fundusz, jeżeli pojawią się kwestie mogące mieć wpływ na taką wycenę.

b. Bezpośrednie inwestycje kapitałowe

Godziwa wartość inwestycji oparta jest na ostatnim dostępnym sprawozdaniu finansowym, przy czym w stosownych przypadkach wykorzystuje się ponownie ten sam model, który wykorzystano przy nabyciu udziałów w kapitale.

Niezrealizowane zyski i straty z funduszy venture capital oraz bezpośrednich inwestycji kapitałowych wykazywane są w zasobach stron wnoszących wkład do czasu sprzedaży, wykupu lub zbycia inwestycji lub do czasu wykazania utraty wartości inwestycji. W przypadku uznania, że nastąpiła utrata wartości inwestycji dostępnej do sprzedaży, skumulowane niezrealizowane zyski lub straty ujęte wcześniej w kapitale własnym przenosi się do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

W przypadku inwestycji w nienotowane instrumenty wartość godziwa określana jest przy zastosowaniu uznanej metody wyceny (np. skorygowanych aktywów netto, zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub kilku różnych). Inwestycje tego rodzaju wykazywane są według kosztu, jeżeli nie można w sposób rzetelny dokonać pomiaru ich wartości godziwej. Należy zauważyć, że w pierwszych 2 latach inwestycji ujmowane są one według kosztów.

Udziały nabyte w ramach instrumentu to zazwyczaj inwestycje w fundusze private equity i fundusze venture capital. Zgodnie z praktyką branżową tego rodzaju inwestycje są zwykle realizowane wspólnie przez kilku inwestorów, z których żaden nie może pojedynczo wpływać na bieżące funkcjonowanie i działalność inwestycyjną takiego funduszu. W związku z tym ewentualne członkostwo inwestora w organie zarządzającym takim funduszem zasadniczo nie uprawnia takiego inwestora do wpływania na bieżące funkcjonowanie funduszu. Ponadto pojedynczy inwestorzy mający udział w funduszu private equity lub funduszu venture capital nie wpływają na politykę funduszu, na przykład na zasady wypłaty dywidend i wypłaty innych środków. Tego rodzaju decyzje podejmuje zwykle zarząd funduszu na podstawie umowy udziałowców określającej prawa i obowiązki zarządu oraz wszystkich udziałowców funduszu. Umowa udziałowców z reguły również uniemożliwia pojedynczym inwestorom dwustronne przeprowadzanie znaczących transakcji z funduszem, wymienianie się członkami zarządu czy uzyskiwanie uprzywilejowanego dostępu do podstawowych informacji technicznych. Inwestycje w ramach instrumentu realizowane są zgodnie z wyżej opisaną praktyką branżową, co gwarantuje, że instrument nie będzie sprawował kontroli nad którąkolwiek z tych inwestycji ani nie będzie wywierał na nie znaczącego wpływu w rozumieniu MSR 10 i MSR 28; dotyczy to również inwestycji, w których instrument ma ponad 20 % udział w prawach głosu.

— Gwarancje

Umowy gwarancji finansowych to umowy zobowiązujące instrument do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami gwarancje te nie spełniają wymogów definicji umowy ubezpieczeniowej (MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”) i ujmuje się je zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” jako „instrumenty pochodne” lub jako „gwarancje finansowe”, w zależności od ich elementów i cech określonych w MSR 39.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do instrumentów pochodnych przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.5.

W momencie ujęcia początkowego gwarancje finansowe są wykazywane według wartości godziwej, która odpowiada wartości bieżącej netto przewidywanych wpływów premii i pierwotnie oczekiwanej straty. Wyliczenie to jest dokonywane w dniu rozpoczęcia każdej transakcji i jest wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Gwarancje finansowe” w pozycji „Pozostałe aktywa” i „Pozostałe zobowiązania”.

Po ujęciu początkowym wartość zobowiązań w ramach instrumentu z tytułu takich gwarancji jest aktualizowana do wyższej z dwóch wartości:

- początkowo ujętej kwoty, pomniejszonej, tam gdzie ma to zastosowanie, o łączną amortyzację ujętą zgodnie z MSR 18 „Przychody”, oraz
- wartości kosztów, jakie, według najlepszego oszacowania, trzeba ponieść w celu uregulowania wszelkich istniejących zobowiązań finansowych wynikających z gwarancji, zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Najlepszego oszacowania kosztów dokonuje się zgodnie z MSR 37. Rezerwy z tytułu gwarancji finansowych odpowiadają kosztowi uregulowania zobowiązania, które jest oczekiwaną stratą, oszacowanemu na podstawie wszystkich istotnych czynników i informacji dostępnych na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej.

Kiedy operację gwarancji finansowej wycenioną zgodnie z MSR 39 usuwa się z bilansu i traktuje zgodnie z MSR 37, jej wartość wcześniej ujętą w pozycji „Pozostałe zobowiązania” przenosi się do pozycji „Rezerwy na wystawione gwarancje” w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Rezerwę z tytułu gwarancji finansowych (wycenioną zgodnie z MSR 37) ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana stanu rezerw z tytułu gwarancji, bez odwrócenia”.

Otrzymałą premię ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Przychody z opłat i prowizji” na podstawie planu amortyzacji zgodnie z MSR 18 przez cały okres życia gwarancji finansowej.

Ponadto po podpisaniu umowy gwarancyjnej są one ujmowane jako zobowiązanie warunkowe instrumentu, natomiast po uruchomieniu gwarancji – jako zobowiązanie instrumentu.

2.4.4. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej dokonywana jest ocena, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych. Uznaje się, że utrata wartości danego składnika lub grupy składników aktywów finansowych występuje wyłącznie wówczas, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że utrata wartości wynika ze zdarzenia lub zdarzeń, które wystąpiły po początkowym ujęciu danego składnika w księgach („zdarzenie powodujące utratę wartości”), i że zdarzenie powodujące utratę wartości ma wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne w odniesieniu do składnika lub grupy składników aktywów finansowych, który można rzetelnie oszacować. Dowodem utraty wartości może być informacja, że pożyczkobiorca lub grupa pożyczkobiorców znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, nie wywiązuje się z zobowiązań, nie spłaca odsetek lub kwoty głównej, istnieje prawdopodobieństwo, że zostanie wobec nich wszczęte postępowanie upadłościowe lub innego rodzaju postępowanie związane z reorganizacją finansową, a dostępne dane wskazują na wymierne zmniejszenie stanu szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, takie jak zmiany w zaległościach lub uwarunkowaniach gospodarczych powiązanych z niewywiązywaniem się z zobowiązań.

W przypadku pożyczek niespłaconych na koniec roku budżetowego i ujętych według kosztu zamortyzowanego utrata wartości odnotowywana jest w przypadku przedstawienia obiektywnych dowodów na istnienie ryzyka nieodzyskania całości lub części kwot tych pożyczek zgodnie z pierwotnymi warunkami umowy lub wartości im równoważnej. Jeżeli istnieją obiektywne dowody na to, że nastąpiła utrata wartości, kwota tej utraty wyceniania jest jako różnica pomiędzy wartością bilansową danego składnika aktywów a wartością bieżącą szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona przez dokonanie zapisu na koncie odpisów z tytułu utraty wartości, a kwota utraty wartości ujmowana jest w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów. Przychody z tytułu odsetek są nadal naliczane według zmniejszonej wartości bilansowej w oparciu o efektywną stopę procentową danego składnika aktywów. Pożyczki wraz ze związanymi z nimi odpisami aktualizującymi odpisuje się w koszty, gdy nie ma realnej możliwości uzyskania ich spłaty w przyszłości. Jeżeli w kolejnym roku kwota szacowanych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości zwiększa się lub zmniejsza z powodu zdarzenia, jakie wystąpiło po wykazaniu utraty wartości, wykazana pierwotnie strata z tytułu utraty wartości podlega zwiększeniu lub zmniejszeniu przez dokonanie korekty na koncie odpisów z tytułu utraty wartości.

W ramach instrumentu dokonuje się oceny ryzyka kredytowego na podstawie każdej transakcji i nie bierze się pod uwagę zbiorowej utraty wartości.

W przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży dokonuje się oceny w ramach instrumentu na każdy dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej, aby stwierdzić, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości inwestycji. Obiektywnym dowodem jest np. istotny lub trwający przez dłuższy okres spadek wartości godziwej inwestycji poniżej jej kosztu. Jeżeli istnieją dowody utraty wartości, wówczas skumulowane straty (wycenione jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości danej inwestycji ujęte wcześniej w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów) zostają usunięte z pozycji zasobów stron wnoszących wkład do instrumentu i wykazane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży nie są odwracane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów; wzrost ich wartości godziwej po utracie wartości ujmowany jest bezpośrednio w zasobach stron wnoszących wkład.

Dyrekcja Europejskiego Banku Inwestycyjnego ds. Zarządzania Ryzykiem przynajmniej raz do roku dokonuje przeglądu aktywów finansowych pod kątem utraty ich wartości. Wynikające z tego przeglądu korekty obejmują korektę dyskonta w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w całym okresie użytkowania składnika aktywów oraz wszelkie korekty niezbędne w związku z ponownym oszacowaniem początkowej utraty wartości.

2.4.5. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne obejmują swapy walutowe (ang. cross-currency swaps) i walutowo-procentowe, krótkoterminowe umowy swapowe („krótkoterminowe swapy walutowe”) i swapy stóp procentowych.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swapowe w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu, w celu wyrównania ewentualnych zysków lub strat spowodowanych wahaniami kursu wymiany walut.

Instrument nie korzysta z możliwości zabezpieczenia przewidzianych w MSR 39. Wszelkie instrumenty pochodne są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy i wykazywane jako pochodne instrumenty finansowe. Wartości godziwe są wyprowadzane przede wszystkim z modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modeli wyceny opcji oraz ofert osób trzecich.

Instrumenty pochodne wykazywane są według wartości godziwej i ujmowane jako aktywa, kiedy ich wartość godziwa jest dodatnia, a jako zobowiązania – kiedy wartość ta jest ujemna. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych są uwzględniane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych”.

Instrumenty pochodne są początkowo ujmowane na podstawie daty zawarcia transakcji.

2.4.6. *Wkłady*

Wkłady państw członkowskich wykazywane są jako należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w dniu decyzji Rady określającej wkład finansowy, jaki mają wnieść państwa członkowskie do instrumentu.

Wkłady państw członkowskich są klasyfikowane jako kapitał własny, ponieważ spełniają następujące warunki:

- zgodnie z umową w sprawie wkładu upoważniają one państwa członkowskie do decydowania o sposobie wykorzystania aktywów netto instrumentu w przypadku jego likwidacji,
- należą one do kategorii instrumentów podporządkowanych wobec wszystkich innych kategorii instrumentów,
- wszystkie instrumenty finansowe w kategorii instrumentów podporządkowanej wobec wszystkich innych kategorii instrumentów mają identyczne cechy,
- instrument nie zawiera elementów wymagających klasyfikacji jako zobowiązanie, oraz
- całkowite oczekiwane przepływy pieniężne, które można przyporządkować do instrumentu przez okres jego użytkowania, opierają się zasadniczo na zyskach lub stratach, zmianie w ujętych aktywach netto lub zmianie wartości godziwej ujętych i nieujętych aktywów netto instrumentu przez okres jego użytkowania.

2.4.7. *Przychody z tytułu odsetek od pożyczek*

Odsetki od pożyczek z instrumentu ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody”) oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i należności”) według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, która jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wyплаты i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do poziomu wartości bilansowej netto pożyczki. Po zmniejszeniu zaksięgowanej wartości pożyczki z tytułu utraty wartości przychody z tytułu odsetek nadal są ujmowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowej wartości bilansowej.

Opłaty wynikające z zobowiązań są odraczane i ujmowane jako przychód z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej w okresie od wypłaty do spłaty danej pożyczki oraz przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Odsetki i podobne przychody”.

2.4.8. *Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną*

Działalność instrumentu obejmuje także zarządzanie dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną w imieniu państw członkowskich.

Część wkładów państw członkowskich przeznaczona na wypłatę dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie jest uwzględniana w zasobach stron wnoszących wkład do instrumentu, lecz klasyfikowana jako zobowiązania wobec osób trzecich. W pierwszej kolejności dokonuje się wypłaty na rzecz beneficjentów końcowych, a następnie zmniejsza zobowiązania wobec osób trzecich.

Jeżeli kwoty przeznaczone na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie są w pełni rozdysponowane, zostają one przeklasyfikowane jako wkład na rzecz instrumentu.

2.4.9. *Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów*

Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów są wykazywane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów instrumentu według zasady memoriału.

2.4.10. *Opłaty, prowizje i dywidendy*

Opłaty uzyskane z tytułu usług świadczonych w pewnym okresie ujmowane są jako przychody w trakcie świadczenia usług, natomiast opłaty uzyskane po wykonaniu istotnego działania są ujmowane jako przychody po zakończeniu tego działania. Opłaty te są przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Dochody z tytułu opłat i prowizji”.

Dywidendy związane z aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży są ujmowane po ich otrzymaniu i przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zrealizowane zyski netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży”.

2.5. *Podatki*

Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, określa, że aktywa, przychody i inne mienie instytucji Unii są zwolnione ze wszelkich podatków bezpośrednich.

3. Zarządzanie ryzykiem

Poniższa informacja dodatkowa przedstawia ekspozycję instrumentu na ryzyko kredytowe i finansowe oraz zarządzanie tym ryzykiem i kontrolę nad nim; szczególnie dotyczy to ryzyka pierwotnego związanego z wykorzystywaniem instrumentów finansowych. Mowa tu o:

- ryzyku kredytowym – ryzyku poniesienia straty w wyniku niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, wynikającym z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także ryzyku rozrachunku,
- ryzyku płynności – ryzyku, że dany podmiot nie będzie zdolny do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się ze zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat,
- ryzyku rynkowym – ryzyku, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.1. Organizacja zarządzania ryzykiem

Europejski Bank Inwestycyjny, jako podmiot zarządzający instrumentem, na bieżąco dostosowuje swoje zasady zarządzania ryzykiem.

Dyrekcja EBI ds. Zarządzania Ryzykiem zapewnia niezależną identyfikację, ocenę, monitorowanie i zgłaszanie ryzyka, na które instrument jest narażony. W strukturze, w której zachowany jest rozdział obowiązków, Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem jest niezależna od jednostek operacyjnych. Na poziomie EBI Dyrektor Generalny ds. Zarządzania Ryzykiem podlega w kwestiach ryzyka wyznaczonemu Wiceprezesowi Europejskiego Banku Inwestycyjnego ds. Zarządzania Ryzykiem. Do obowiązków tego wiceprezesa należy nadzór nad zgłaszaniem ryzyka Komitetowi Zarządzającemu i Radzie Dyrektorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

3.2. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata, która może być skutkiem niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, a wynika z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także z rozrachunku.

3.2.1. Polityka w zakresie ryzyka kredytowego

W ramach analizy kredytowej kontrahentów pożyczek EBI ocenia ryzyko kredytowe i przewidywane straty w celu jego obliczenia i dokonania wyceny. EBI opracował wewnętrzną metodykę ratingową w celu określenia wewnętrznych ratingów kontrahentów pożyczek będących pożyczkobiorcami lub gwarantami. Metodyka ta oparta jest na systemie arkuszy oceny dostosowanych do każdego z głównych rodzajów kontrahentów pożyczek (np. przedsiębiorstw, banków, jednostek sektora publicznego itp.). Biorąc pod uwagę zarówno sprawdzone praktyki w dziedzinie bankowości, jak i zasady określone w ramach nowej bazylejskiej umowy kapitałowej (Bazylea II), wszyscy kontrahenci związani z profilem kredytowym określonej transakcji są klasyfikowani do poszczególnych kategorii ratingu wewnętrznego z wykorzystaniem odnośnej metodyki dla każdego rodzaju kontrahenta. W następstwie szczegółowej analizy profili ryzyka finansowego i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej kontrahenta oraz warunków ryzyka panujących w kraju, w którym prowadzi on działalność, każdemu kontrahentowi jest przypisywany rating wewnętrzny odzwierciedlający prawdopodobieństwo niewykonania przez niego zobowiązania w walucie obcej.

Ocena kredytowa operacji typu project finance oraz innych strukturyzowanych operacji o ograniczonym zastosowaniu odbywa się z wykorzystaniem narzędzi oceny ryzyka kredytowego właściwych dla danego sektora, skoncentrowanych przede wszystkim na dostępności przepływów pieniężnych i zdolności do obsługi zadłużenia. Narzędzia te obejmują analizę warunków umownych projektów, analizę kontrahentów oraz symulację przepływów pieniężnych. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw i instytucji finansowych, do każdego projektu jest przypisany wewnętrzny rating ryzyka.

Wszystkie ratingi wewnętrzne są monitorowane przez okres trwania pożyczki i okresowo aktualizowane.

Wszystkie operacje bez udziału państwa (czyli bez państwowych gwarancji ani środków) podlegają określonym ograniczeniom co do poziomu zawieranych transakcji i rozmiarów kontrahenta. W stosownych przypadkach ograniczenia dotyczące kontrahenta są określane na poziomie ekspozycji skonsolidowanej grupy. Tego rodzaju ograniczenia zwykle odzwierciedlają np. wysokość funduszy własnych kontrahenta.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego w indywidualnych przypadkach EBI stosuje w razie potrzeby różne środki wsparcia jakości kredytowej w postaci:

- zabezpieczeń dotyczących kontrahenta lub projektu (np. zastaw na udziałach; zastaw na aktywach; cesja praw; zastaw na rachunkach), lub

- gwarancji, z reguły zapewnianych przez sponsora finansowanego projektu (np. gwarancje ukończenia, gwarancje na żądanie) lub gwarancji bankowych.

W celu zmniejszenia ryzyka kredytowego nie stosuje się natomiast kredytowych instrumentów pochodnych.

3.2.2. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia zabezpieczenia ani innych środków wsparcia jakości kredytowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w odniesieniu do poszczególnych składników sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym instrumentów pochodnych. Maksymalną ekspozycję ujęto w wartościach brutto, nie uwzględniając skutków zastosowania zabezpieczenia.

Maksymalna ekspozycja (w tys. EUR)	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	549 101	360 817
Należności od stron wnoszących wkład	150 000	86 395
Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności	144 382	169 398
Pochodne instrumenty finansowe	12 521	6 920
Pożyczki i należności	1 666 725	1 729 380
Pozostałe aktywa	4 385	345
Aktywa ogółem	2 527 114	2 353 255
POZYCJE POZABILANSOWE		
Zobowiązania warunkowe		
— Gwarancje niewykorzystane	74 569	35 337
Zobowiązania		
— Niewypłacone pożyczki	869 983	901 899
— Gwarancje wykorzystane	7 682	8 627
Pozycje pozabilansowe ogółem	952 234	945 863
Ekspozycja kredytowa ogółem	3 479 348	3 299 118

3.2.3. Ryzyko kredytowe z tytułu pożyczek i należności

3.2.3.1. Wycena ryzyka kredytowego z tytułu pożyczek i należności

Każda pożyczka lub gwarancja udzielona z instrumentu jest poprzedzona kompleksową oceną ryzyka i oszacowaniem oczekiwanej straty, które znajdują odzwierciedlenie w klasyfikacji pożyczek. Operacje w ramach zestawu finansowania efektywnego (jak opisano w informacji dodatkowej 23), z wyjątkiem pożyczek udzielanych przy pomocy pośredników, nie podlegają wytycznym polityki ryzyka kredytowego i stosuje się do nich inną procedurę. Klasyfikacje pożyczek są ustalane według ogólnie przyjętych kryteriów na podstawie jakości pożyczkobiorcy, terminu zapadalności pożyczki, gwarancji, a w stosownych przypadkach – gwaranta.

System klasyfikacji pożyczek obejmuje metodykę, procesy, bazy danych i systemy informatyczne służące do oceny ryzyka kredytowego w ramach operacji udzielania pożyczek oraz oszacowanie oczekiwanej straty. Wykorzystuje on duże ilości informacji, aby zapewnić porównawczą ocenę ryzyka kredytowego związanego z pożyczkami. Klasyfikacja pożyczek jest odzwierciedleniem wartości bieżącej szacowanego poziomu oczekiwanej straty, który jest wynikiem prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez głównych dłużników, ekspozycji na ryzyko oraz rozmiarów straty w przypadku braku spłaty należności. Klasyfikacja pożyczek jest wykorzystywana do następujących celów:

- jako ułatwienie w dokładniejszym oszacowaniu ryzyka udzielenia pożyczki,

- jako ułatwienie w podziale zadań z zakresu monitorowania,
- jako opis jakości portfela pożyczek w dowolnym momencie,
- jako jeden z czynników decydujących o wycenie ryzyka na podstawie oczekiwanej straty.

W określeniu klasyfikacji pożyczki brane są pod uwagę następujące czynniki:

- i) zdolność kredytowa pożyczkobiorcy: Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem niezależnie ocenia pożyczkobiorców i ich zdolność kredytową na podstawie metodyki wewnętrznej i zewnętrznych danych. Zgodnie z zastosowanym nowym podejściem zgodnym z regulacjami Bazylea II Bank opracował metodykę ratingu wewnętrznego służącą do określenia wewnętrznego ratingu pożyczkobiorców i gwarantów. Opiera się ona na zestawie arkuszy oceny dostosowanych do poszczególnych rodzajów kontrahentów;
- ii) skorelowanie ryzyka niewykonania zobowiązania: służy ono do pomiaru prawdopodobieństwa równoczesnego zaistnienia trudności finansowych w przypadku pożyczkobiorcy i gwaranta. Im wyższa korelacja tego prawdopodobieństwa, tym niższa jest wartość gwarancji, a tym samym też pozycja w klasyfikacji pożyczek;
- iii) wartość instrumentów gwarancyjnych i zabezpieczeń: wartość ta jest szacowana na podstawie połączenia zdolności kredytowej wystawcy oraz rodzaju wykorzystanego instrumentu;
- iv) warunki umowne: rzetelne warunki umowne poprawiają jakość pożyczki i podnoszą jej pozycję w wewnętrznej klasyfikacji;
- v) okres spłaty pożyczki: przy niezmienności pozostałych warunków, im dłuższy okres spłaty pożyczki, tym wyższe ryzyko zaistnienia trudności w obsłudze pożyczki.

Oczekiwana strata w związku z pożyczką obliczana jest przez połączenie pięciu elementów omówionych powyżej. W zależności od poziomu tej straty, pożyczka zostaje przypisana do jednego z następujących poziomów klasyfikacji pożyczek:

- A Pożyczki najwyższej jakości: na tym poziomie istnieją trzy podkategorie. A obejmuje ryzyko dotyczące państw w całej UE, tj. pożyczki udzielone państwom członkowskim lub pożyczki w całości, wyraźnie i bezwarunkowo gwarantowane przez państwa członkowskie, w przypadku których nie oczekuje się trudności w spłacie i którym przypisuje się 0 % prawdopodobieństwa straty. A+ oznacza pożyczki przyznane podmiotom innym niż państwa członkowskie (lub gwarantowane przez takie podmioty), w przypadku których nie oczekuje się pogorszenia jakości w całym okresie spłaty. A- obejmuje te operacje udzielenia pożyczek, w przypadku których istnieją pewne wątpliwości co do utrzymania ich obecnego statusu (na przykład ze względu na długi okres zapadalności lub spodziewaną dużą zmienność przyszłej ceny znakomitego pod innymi względami zabezpieczenia), ale stopień takiego pogorszenia jakości powinien być dość ograniczony.
- B Pożyczki wysokiej jakości: stanowią one kategorię aktywów, które są dla banku bezpieczne, mimo że nie można wykluczyć nieznacznego pogorszenia ich jakości w przyszłości. B+ i B- stosowane są na oznaczenie względnego prawdopodobieństwa takiego pogorszenia.
- C Pożyczki dobrej jakości: przykładem mogą być niezabezpieczone pożyczki udzielone stabilnym bankom i przedsiębiorstwom o terminie zapadalności z jednorazową spłatą po 7 latach lub spłacane w ratach, licząc od daty wypłaty, przez okres równoważny.
- D Rating ten wyznacza granicę między pożyczkami o dopuszczalnej jakości a tymi, które stały się źródłem problemów. Dokładnie rzecz biorąc, granica w klasyfikacji pożyczek przebiega między podkategoriami D+ i D-. Pożyczki o ratingu D- wymagają podwyższonego monitorowania.
- E Ta kategoria w klasyfikacji pożyczek obejmuje pożyczki o profilu ryzyka wyższym niż ogólnie przyjmowane. Obejmuje ona pożyczki, które w okresie trwania przysporzyły poważnych problemów, a ich przekształcenie w stratę nie może być wykluczone. Z tego względu pożyczki te objęte są uważnym i podwyższonym monitorowaniem. Podkategorie E+ i E- odzwierciedlają różnice w intensywności tego specjalnego procesu monitorowania, przy czym w przypadku operacji zaklasyfikowanych jako E- zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że nie uda się zapewnić obsługi długu w terminie, a zatem potrzebna jest jakaś forma restrukturyzacji długu, co może nawet prowadzić do dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.
- F (fail – niewywiązanie się z zobowiązania) oznacza pożyczki, w przypadku których poziom ryzyka jest niemożliwy do przyjęcia. Pożyczki zaklasyfikowane jako F- mogą być wyłącznie wynikiem nierozliczonych transakcji, w przypadku których po złożeniu podpisów wystąpiły nieprzewidziane, wyjątkowe i poważne okoliczności. Wszystkie operacje, w przypadku których dochodzi do utraty kwoty głównej pożyczki, są klasyfikowane w kategorii F, a na ich pokrycie stosowana jest specjalna rezerwa.

Zasadniczo pożyczki zaklasyfikowane wewnętrznie do kategorii D- lub niższej są umieszczane na liście pożyczek obserwowanych. Jeżeli jednak pożyczka została początkowo zatwierdzona z profilem ryzyka D- lub gorszym, zostaje umieszczona na tej liście tylko w przypadku wystąpienia istotnego zdarzenia kredytowego powodującego jej dalszy spadek w klasyfikacji pożyczek.

Tabela w sekcji 3.2.3.3. przedstawia analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na podstawie opisanych wyżej kategorii klasyfikacji pożyczek.

3.2.3.2. Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach działalności pożyczkowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w związku z pożyczkami podpisanymi i wypłaconymi, w rozbiu na poszczególne rodzaje pożyczkobiorców, z uwzględnieniem gwarancji udzielonych przez gwarantów:

(W tys. EUR)

Na 31.12.2017	Zabezpieczone	Inne środki wsparcia jakości kredytowej	Niezabezpieczone	Ogółem	% całości
Banki	46 860	11 651	919 216	977 727	59 %
Przedsiębiorstwa	145 914	59 462	285 492	490 868	29 %
Instytucje publiczne	30 882	—	—	30 882	2 %
Państwa	—	3 218	164 030	167 248	10 %
Wypłacone ogółem	223 656	74 331	1 368 738	1 666 725	100 %
Podpisane niewypłacone	89 597	—	780 385	869 983	

(W tys. EUR)

Na 31.12.2016	Zabezpieczone	Inne środki wsparcia jakości kredytowej	Niezabezpieczone	Ogółem	% całości
Banki	22 691	34 597	933 609	990 897	57 %
Przedsiębiorstwa	110 849	97 213	320 406	528 468	31 %
Instytucje publiczne	38 330	—	—	38 330	2 %
Państwa	—	3 764	167 921	171 685	10 %
Wypłacone ogółem	171 870	135 574	1 421 936	1 729 380	100 %
Podpisane niewypłacone	94 976	—	806 923	901 899	

Do zadań Dyrekcji ds. Zarządzania Transakcjami i Restrukturyzacji należy monitorowanie kredytobiorcy i gwaranta, a także monitorowanie projektów pod względem finansowym i w kwestii przestrzegania warunków umowy. Tak więc zdolność kredytowa pożyczek, pożyczkobiorców i gwarantów instrumentu jest stale monitorowana, co najmniej raz do roku, lub częściej w zależności od potrzeb oraz od zachodzących zdarzeń kredytowych. W szczególności Dyrekcja ds. Zarządzania Transakcjami i Restrukturyzacji kontroluje wykonywanie praw wynikających z umowy, a w razie obniżenia ratingu lub niedotrzymania warunków umowy podejmowane są czynności zaradcze. W razie konieczności stosowane są środki ograniczające ryzyko zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ryzyka kredytowego. W przypadku odnawiania gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami zapewnia się również zastąpienie tych gwarancji lub inne działania w odpowiednim czasie.

3.2.3.3. Analiza jakości kredytowej według rodzaju pożyczkobiorcy

Poniższe tabele przedstawiają analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2016 r. w podziale na poszczególne kategorie klasyfikacji pożyczek, z uwzględnieniem operacji podpisanych (wyłaconych i niewyłaconych).

(W tys. EUR)

Na dzień 31.12.2017		Wysoka ocena	Ocena standardowa	Minimalne akceptowane Ryzyko	Wysokie ryzyko	Brak oceny	Ogółem	% całości
		A do B-	C	D+	D- i niższa			
Pożyczkobiorca	Banki	208 601	187 225	189 727	870 912	—	1 456 465	58 %
	Przedsiębiorstwa	114 769	8 018	3 288	533 382	1 428	660 885	26 %
	Institucje publiczne	—	—	30 882	—	—	30 882	1 %
	Państwa	—	—	13 861	374 614	—	388 476	15 %
Ogółem		323 370	195 243	237 758	1 778 908	1 428	2 536 708	100 %

(W tys. EUR)

Na 31.12.2016		Wysoka ocena	Ocena standardowa	Minimalne akceptowane Ryzyko	Wysokie ryzyko	Brak oceny	Ogółem	% całości
		A do B-	C	D+	D- i niższa			
Pożyczkobiorca	Banki	94 081	53 970	315 524	1 038 705	126 951	1 629 231	62 %
	Przedsiębiorstwa	125 810	—	19 389	393 877	152 355	691 431	26 %
	Institucje publiczne	—	—	38 330	—	—	38 330	1 %
	Państwa	—	—	18 131	254 156	—	272 287	11 %
Ogółem		219 891	53 970	391 374	1 686 738	279 306	2 631 279	100 %

3.2.3.4. Koncentracja ryzyka w ramach pożyczek i należności

3.2.3.4.1. Analiza geograficzna

Na podstawie kraju pożyczkobiorcy portfel pożyczek udzielonych w ramach instrumentu można przeanalizować według następujących regionów geograficznych (w tys. EUR):

Kraj pożyczkobiorcy	31.12.2017	31.12.2016
Kenia	331 891	341 805
Nigeria	230 042	241 547
Uganda	169 869	175 424
Zjednoczona Republika Tanzanii	116 093	115 239
Jamajka	85 728	90 237
Burundi	74 703	87 373
Mauretania	64 007	85 008
Demokratyczna Republika Konga	62 439	47 122
Dominikana	61 326	81 230
Etiopia	51 719	59 837
Ghana	49 895	45 715
Togo	45 574	64 605
Rwanda	38 555	29 918
Mauritius	26 598	31 518
Barbados	25 124	6 809
Kamerun	25 012	41 255
Malawi	22 800	11 493
Nowa Kaledonia	21 670	2 191
Republika Zielonego Przylądka	20 487	23 029
Mozambik	19 212	22 389
Polinezja Francuska	17 235	21 387
Kajmany	14 958	11 221
Angola	14 850	19
Senegal	13 881	18 544
Zambia	10 910	11 079
Botswana	7 618	7 889
Burkina Faso	6 041	4 480
Haiti	6 006	6 879
Niger	5 631	523
Mali	5 612	6 159
Samoa	5 100	6 356
Seszele	5 036	2 058
Vanuatu	2 162	2 470

Kraj pożyczkobiorcy	31.12.2017	31.12.2016
Namibia	1 971	—
Kongo	1 730	3 460
Liberia	1 553	1 759
Palau	1 384	1 929
Mikronezja	868	1 088
Region – AKP	751	15 640
Republika Południowej Afryki	653	1 336
Tonga	31	46
Trynidad i Tobago	—	528
Saint Lucia	—	392
Bahamy	—	392
Sint Maarten	—	2
Ogółem	1 666 725	1 729 380

3.2.3.4.2. Analiza według sektorów przemysłu

Poniższa tabela przedstawia analizę portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu w podziale na sektory, w których działają pożyczkobiorcy. Operacje, w przypadku których pożyczki wypłacane są najpierw pośrednikowi finansowemu, a potem beneficjentowi końcowemu, są wykazywane w pozycji „Pożyczki globalne” (w tys. EUR).

Sektor przemysłu, w którym działa pożyczkobiorca	31.12.2017	31.12.2016
Usługi i inne	991 282	1 027 202
Energia elektryczna, węgiel i inne	290 364	283 489
Rozwój i odnowa obszarów miejskich oraz transport miejski	194 101	205 152
Materiały podstawowe i górnictwo	59 462	82 242
Drogi i autostrady	40 960	48 600
Lotniska i systemy zarządzania ruchem lotniczym	30 882	38 330
Telekomunikacja	20 310	1 981
Łańcuch żywnościowy	15 586	14 257
Ropa, gaz i nafta	12 466	8 384
Odzyskiwanie odpadów	8 018	7 988
Przetwórstwo materiałów, budownictwo	2 194	8 691
Infrastruktura społeczna, edukacja i zdrowie	1 100	2 280
Dobra konsumpcyjne	—	784
Ogółem	1 666 725	1 729 380

3.2.3.5. Zaległości w spłacie pożyczek oraz utrata wartości

Kwoty zaległości są określone, monitorowane i zgłaszane zgodnie z procedurami określonymi w obowiązujących w całym banku wytycznych i procedurach w zakresie monitorowania finansowego („Finance Monitoring Guidelines and Procedures”). Procedury te są zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i przyjęte w stosunku do wszystkich pożyczek zarządzanych przez EBI.

Proces monitorowania jest tak skonstruowany, aby gwarantował, że (i) potencjalne zaległości są należycie wykrywane i jak najszybciej zgłaszane odpowiedzialnym służbom; (ii) przypadki krytyczne są szybko przekazywane na odpowiedni szczebel operacyjny i decyzyjny; (iii) kierownictwo EBI i państwa członkowskie otrzymują regularne sprawozdania na temat ogólnego statusu zaległości oraz podjętych lub planowanych działań w celu odzyskania środków.

Zaległości i utratę wartości w odniesieniu do pożyczek można przeanalizować następująco (w tys. EUR):

	Informacja dodatkowa	Pożyczki i należności 31.12.2017	Pożyczki i należności 31.12.2016
Wartość bilansowa		1 666 725	1 729 380
Indywidualna utrata wartości			
Kwota brutto		136 827	119 381
Odpis z tytułu utraty wartości	7	- 106 203	- 117 640
Wartość bilansowa składników z indywidualną utratą wartości		30 624	1 741
Portfelowa utrata wartości			
Kwota brutto		—	—
Odpis z tytułu utraty wartości		—	—
Wartość bilansowa składników z portfelową utratą wartości		—	—
Przeterminowane, ale które nie utraciły wartości			
Przeterminowane			
0–30 dni		1 227	1 620
30–60 dni		77	30
60–90 dni		31	—
90–180 dni		18	—
więcej niż 180 dni		1	1
Wartość bilansowa pożyczek zaległych bez utraty wartości		1 354	1 651
Wartość bilansowa składników innych niż pożyczki zaległe i objęte utratą wartości		1 634 747	1 725 988
Wartość bilansowa pożyczek i należności ogółem		1 666 725	1 729 380

3.2.3.6. Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie

W ramach instrumentu uznaje pożyczki podlegają zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli w reakcji na niekorzystne zmiany sytuacji finansowej pożyczkobiorcy w ramach instrumentu renegocjuje się pierwotne warunki umowy z pożyczkobiorcą mające bezpośredni wpływ na przyszłe przepływy pieniężne związane z instrumentem finansowym, co może przynieść instrumentowi stratę. Wpływ finansowy działań restrukturyzacyjnych ogranicza się jednak zazwyczaj do ewentualnych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, ponieważ w ramach instrumentu zapewnia się neutralność finansową, która ma odzwierciedlenie w renegocjowanych warunkach dotyczących ustalania cen operacji podlegających restrukturyzacji.

W normalnych warunkach działalności klasyfikacja takich pożyczek zostałaby zmieniona na niższą, a przed renegotiacją pożyczka zostałaby umieszczona na liście pożyczek obserwowanych. Po renegotiacji pożyczki te będą ściśle monitorowane w ramach instrumentu. Jeżeli renegotjowane warunki płatności nie umożliwią odzyskania pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów, uznanie zostanie, że utracił on wartość. Wysokość odpowiednich odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości zostanie obliczona na podstawie prognozowanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według początkowej efektywnej stopy procentowej. Wszystkie pożyczki, których jakość obniżyła się w klasyfikacji do poziomu E-, monitoruje się regularnie pod kątem konieczności dokonania odpisu aktualizującego; wszystkie pożyczki zaklasyfikowane do kategorii F wymagają dokonania odpisu. Kiedy klasyfikacja pożyczki wyraźnie się poprawi, pożyczka zostanie usunięta z listy pożyczek obserwowanych zgodnie z procedurami w ramach instrumentu.

Działania i praktyki związane z udzieleniem zwłoki podejmowane przez zespół restrukturyzacyjny obsługujący instrument w okresie sprawozdawczym obejmują przedłużenie terminu wymagalności, odroczenie spłat wyłącznie w odniesieniu do kapitału, odroczenie spłat odsetek i kapitału oraz kapitalizację zaległych wpłat. Takie działania związane z udzieleniem zwłoki nie prowadzą do usunięcia z bilansu operacji bazowej.

Ekspozycji podlegających zmianom warunków umownych, które nie mają wpływu na przyszłe przepływy pieniężne, takie jak zabezpieczenie lub zrzeczenie się praw określonych umowie, nie uznaje się za wstrzymane i dlatego zdarzenia te same w sobie nie są uznawane za wystarczającą podstawę do stwierdzenia utraty wartości.

Operacje podlegające działaniom związanym z udzieleniem zwłoki wykazano jako takie w tabeli poniżej:

(W tys. EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
Liczba operacji podlegających działaniom związanym z udzieleniem zwłoki	27	22
Wartości bilansowe W tym:	136 973	171 135
o utraconej wartości	112 423	124 250
Z ujętym odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości	107 256	113 052
Przychody z tytułu odsetek w odniesieniu do operacji podlegających zwłóce/wstrzymaniu	8 418	19 877
Ekspozycje trwale odpisane (po zakończeniu/sprzedży operacji)	9 395	31 298

(W tys. EUR)

	Działania związane z udzieleniem zwłoki						
	31.12.2016	Przedłużenie terminu wymagalności	Odroczenie spłat wyłącznie w odniesieniu do kapitału	Odroczenie spłat odsetek i kapitału	Inne	Spłata umowna i wygaśnięcie umów ⁽¹⁾	31.12.2017
Banki	37 276	—	2 886	—	5 490	- 15 305	30 347
Przedsiębiorstwa	133 859	10 062	2 803	—	3 013	- 43 111	106 626
Ogółem	171 135	10 062	5 689	—	8 503	- 58 416	136 973

⁽¹⁾ Zmniejszenia wynikają ze spłat kapitału, które miały miejsce w ciągu roku w odniesieniu do operacji już uznanych za podlegające zwłóce/wstrzymaniu na dzień 31 grudnia 2017 r., oraz z wygaśnięcia środków podlegających zwłóce/wstrzymaniu w ciągu roku.

3.2.4. Ryzyko kredytowe z tytułu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Dostępne środki są inwestowane zgodnie z ustalonym w ramach instrumentu harmonogramem zobowiązań umownych w zakresie wypłat. Na dzień 31 grudnia 2017 r. i dzień 31 grudnia 2016 r. inwestycje miały postać depozytów bankowych, certyfikatów depozytowych i komercyjnych papierów dłużnych.

Zatwierdzone jednostki posiadają rating podobny do krótko- i długoterminowych ratingów wymaganych w przypadku własnych depozytów skarbowych EBI. W przypadku różnic w ratingach przyznanych przez różne agencje ratingowe, decydujące znaczenie ma rating najniższy. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego banku wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Wyjątek od tej zasady stanowi Societe Generale, który prowadzi operacyjne rachunki pieniężne instrumentu. Limit krótkoterminowego zaangażowania kredytowego dla Societe Generale na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2016 r. wynosi 110 000 000 EUR (sto dziesięć milionów euro). Ten zwiększony limit dotyczy kwot środków pieniężnych na operacyjnych rachunkach pieniężnych oraz instrumentów wystawionych przez kontrahentów i utrzymywanych w ramach portfela skarbowego.

Wszystkie inwestycje powierzono zatwierdzonym jednostkom z okresem zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące, licząc od daty waluty. Na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2016 r. wszystkie depozyty terminowe, komercyjne papiery dłużne i środki pieniężne w kasie utrzymywane w ramach portfela skarbowego instrumentu miały rating nie niższy niż P-1 (ekwiwalent według agencji Moody's) na dzień rozliczenia.

Poniższa tabela przedstawia stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z naliczonymi odsetkami (w tys. EUR):

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)	31.12.2017		31.12.2016	
P-1	Aaa	49 616	9 %	37 949	10 %
P-1	Aa2	—	0 %	46 963	13 %
P-1	Aa3	89 971	16 %	40 436	11 %
P-1	A1	143 080	26 %	100 012	28 %
P-1	A2	266 434	49 %	135 457	38 %
	Ogółem	549 101	100 %	360 817	100 %

3.2.5. Ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych

3.2.5.1. Polityka dotycząca ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi to strata, którą jedna ze stron ponosi, gdy druga strona nie jest w stanie wywiązać się z ciążących na niej zobowiązań umownych. Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi zależy od szeregu czynników (takich jak stopy procentowe i kursy wymiany walut) i z reguły odpowiada tylko niewielkiej części ich wartości nominalnej.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swapowe w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu. Wszystkie umowy swapowe są zawierane przez Europejski Bank Inwestycyjny z zewnętrznymi kontrahentami. Operacje swapowe podlegają tym samym umowom ramowym (Master Swap Agreement) i umowom CSA zawartym przez Europejski Bank Inwestycyjny z jego partnerami zewnętrznymi.

3.2.5.2. Wycena ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Wszystkie operacje swapowe wykonane przez Europejski Bank Inwestycyjny i związane z instrumentem są traktowane zgodnie z tymi samymi warunkami umownymi i zgodnie z tą samą metodyką, które są stosowane do instrumentów pochodnych wynegocjowanych przez Bank do własnych celów. Między innymi kwalifikowalność kontrahentów operacji swapowych jest ustalana przez Bank według tych samych warunków kwalifikowalności, jakie są stosowane do celów innych operacji swapowych.

Europejski Bank Inwestycyjny dokonuje pomiaru ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu operacji swapowych i operacji na instrumentach pochodnych, stosując w kwestii sprawozdawczości i monitorowania limitów strategię Net Market Exposure (ekspozycja rynkowa netto) oraz Potential Future Exposure (potencjalna przyszła ekspozycja). Obie te strategię w pełni uwzględniają instrumenty pochodne związane z Instrumentem Inwestycyjnym.

- Poniższa tabela przedstawia terminy zapadalności swapów walutowo-procentowych z podziałem według ich wartości nominalnej i wartości godziwej:

(W tys. EUR)

Umowy swapowe na 31.12.2017	Na okres krótszy niż 1 rok	1 rok do 5 lat	5 lat do 10 lat	Na ponad do 10 lat	Ogółem za 2017 r.
Wartość nominalna	—	8 098	—	—	8 098
Wartość godziwa (tj. zdyskontowana wartość netto)	—	- 955	—	—	- 955

(W tys. EUR)

Umowy swapowe na 31.12.2016	Na okres krótszy niż 1 rok	1 rok do 5 lat	5 lat do 10 lat	Na ponad do 10 lat	Ogółem za 2016 r.
Wartość nominalna	—	7 430	—	—	7 430
Wartość godziwa (tj. zdyskontowana wartość netto)	—	- 3 051	—	—	- 3 051

- W ramach instrumentu zawiera się krótkoterminowe umowy swapowe („krótkoterminowe swapy walutowe”) służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż EUR. Krótkoterminowe swapy walutowe mają termin zapadalności nie dłuższy niż trzy miesiące i są regularnie rolowane. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych wynosiła 1 500,0 mln EUR w dniu 31 grudnia 2017 r. i 1 611,0 mln EUR w dniu 31 grudnia 2016 r. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych wynosiła 12,0 mln EUR w dniu 31 grudnia 2017 r. i -15,3 mln EUR w dniu 31 grudnia 2016 r.
- W ramach instrumentu zawiera się umowy swapowe na stopy procentowe w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej na udzielonych pożyczkach. Na dzień 31 grudnia 2017 r. pozostają dwa nierozliczone swapy stóp procentowych o wartości nominalnej wynoszącej 31,7 mln EUR (w 2016 r.: 41,2 mln EUR) i wartości godziwej wynoszącej 0,3 mln EUR (w 2016 r.: 0,1 mln EUR).

3.2.6. Ryzyko kredytowe z aktywów finansowych utrzymywanych do upływu terminu zapadalności

Poniższa tabela przedstawia stan portfela aktywów utrzymywanych do upływu terminu zapadalności w całości składającego się z wydanych lub gwarantowanych przez Włochy, Portugalię i Hiszpanię bonów skarbowych i obligacji, których termin zapadalności przypada w okresie do trzech miesięcy. Kwalifikowanymi emitentami są państwa członkowskie UE, ich agencje, banki oraz podmioty pozabankowe. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego emitenta wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Inwestycje w średnio- i długoterminowe obligacje również mogą być brane pod uwagę zgodnie z wytycznymi inwestycyjnymi, zależnie od wymogów dotyczących płynności.

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)	31.12.2017		31.12.2016	
P-1	Aa2	—	0 %	18 012	10 %
P-1	A1	—	0 %	30 002	18 %
P-2	Bez ratingu	—	0 %	20 025	12 %

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)	31.12.2017		31.12.2016	
P-2	Baa2	94 353	65 %	—	0 %
NP	Ba1	50 029	35 %	50 005	30 %
Bez ratingu	Baa2	—	0 %	51 354	30 %
Ogółem		144 382	100 %	169 398	100 %

3.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności odnosi się do zdolności jednostki do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się ze zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat. Ryzyko płynności można podzielić na ryzyko płynności finansowania i ryzyko płynności rynkowej. Ryzyko płynności finansowania jest to ryzyko, że jednostka nie będzie w stanie skutecznie sprostać zarówno oczekiwany, jak i nieoczekiwany obecnym i przyszłym potrzebom w zakresie przepływów pieniężnych bez pogorszenia swojej bieżącej działalności lub kondycji finansowej. Ryzyko płynności rynkowej jest to ryzyko, że jednostka nie będzie mogła łatwo kompensować lub zlikwidować pozycji po cenie rynkowej ze względu na niewystarczającą głębokość rynku lub zakłócenia jego funkcjonowania.

3.3.1. Zarządzanie ryzykiem płynności

Instrument jest finansowany głównie z rocznych wkładów państw członkowskich oraz ze środków powracających z operacji instrumentu. W ramach instrumentu ryzykiem płynności finansowania zarządza się przede wszystkim poprzez planowanie potrzeb związanych z płynnością netto i wymaganych rocznych wkładów państw członkowskich.

W celu obliczenia rocznych wkładów państw członkowskich przez cały rok analizuje się i monitoruje harmonogram wypłat bieżących i przygotowywanych. Wydarzenia wyjątkowe, takie jak wcześniejsze spłaty, sprzedaż udziałów lub niewywiązanie się dłużnika z zobowiązań, są uwzględniane w celu skorygowania rocznych wymogów w zakresie płynności.

W celu dalszego zminimalizowania ryzyka płynności instrument utrzymuje rezerwy płynności wystarczające, aby w dowolnym momencie pokryć prognozowane wypłaty gotówkowe, o których okresowo informuje odpowiedzialny za pożyczki departament EBI. Fundusze inwestuje się na rynku pieniężnym i rynku obligacji w formie depozytów międzybankowych i innych krótkoterminowych instrumentów finansowych, uwzględniając zobowiązania instrumentu dotyczące wypłat. Aktywami płynnymi instrumentu zarządza Departament Skarbu Banku w celu utrzymania odpowiedniej płynności, tak aby możliwe było wywiązywanie się ze zobowiązań w ramach instrumentu.

Zgodnie z zasadą podziału obowiązków między jednostkami operacyjnymi i jednostkami rozliczeniowymi operacje rozliczeniowe związane z inwestowaniem tych aktywów wchodzi w zakres obowiązków Departamentu Planowania i Rozliczania Operacji EBI. Ponadto zatwierdzanie kontrahentów oraz określanie limitów dla inwestycji finansowych, a także monitorowanie tych limitów jest obowiązkiem Dyrekcji ds. Zarządzania Ryzykiem Banku.

3.3.2. Wycena ryzyka płynności

W tabelach zawartych w niniejszej sekcji przeanalizowano zobowiązania finansowe instrumentu według daty wymagalności na podstawie okresu od dnia bilansowego do terminu wymagalności określonego w umowie (według niedyskontowanych przepływów pieniężnych).

Jeżeli chodzi o zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania pochodne, instrument utrzymuje zobowiązania w postaci niewypłaconych części kredytów na podstawie podpisanych umów udzielenia pożyczki, niewypłaconych części środków na mocy podpisanych umów subskrypcji kapitału/umów inwestycyjnych, udzielonych gwarancji pożyczkowych lub przyznanych dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną.

Pożyczki udzielane w ramach instrumentu inwestycyjnego mają termin wypłaty. Wypłat dokonuje się jednak w momentach i w kwotach odpowiadających postępowi odnośnych projektów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki instrumentu inwestycyjnego są transakcjami realizowanymi w warunkach operacyjnych, dla których typowe są dość duże wahania, gdyż ich harmonogram wypłat jest obciążony znacznym stopniem niepewności.

Inwestycje kapitałowe stają się wymagalne w momencie wydania przez osoby zarządzające środkami własnymi ważnego wezwania do opłacenia kapitału, stosownie do postępów w działalności inwestycyjnej. Całkowity okres wypłaty pożyczki wynosi zwykle 3 lata, przy czym jest on często przedłużany o rok lub dwa. Niektóre zobowiązania z tytułu wypłaty zwykle wykraczają poza okres wypłaty pożyczki do czasu pełnego zbycia odnośnych inwestycji funduszu, ponieważ jego płynność może być niekiedy niedostateczna do pokrycia niektórych opłat lub innych wydatków.

Gwarancje nie są ujmowane jako osobne zobowiązania do wypłaty, do czasu uruchomienia gwarancji. Pozostała kwota gwarancji jest zmniejszana zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczek objętych gwarancją.

Wpływy środków pieniężnych na przyznane dotacje na spłatę odsetek występują w przypadku pożyczek subsydiowanych finansowanych z zasobów własnych Banku. W związku z tym zgłaszane wpływy stanowią wyłącznie zobowiązania związane z tymi pożyczkami, a nie całkowitą kwotę przyznanych, niewypłaconych dotacji na spłatę odsetek. Podobnie jak w przypadku pożyczek, harmonogram ich wypłaty jest niepewny.

„Nominalne wpływy brutto” na przyznaną pomoc techniczną w tabeli „Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne” dotyczą łącznej niewypłaconej kwoty podpisanych umów na pomoc techniczną. Schemat czasowy dokonywania wypłat charakteryzuje wysoki stopień niepewności. Wpływy środków pieniężnych w kolumnie „3 miesiące lub mniej” stanowią kwotę niezapłaconych faktur, które otrzymano do dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania dotyczące zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne, w przypadku których nie określono umownych terminów wymagalności, umieszczono w kolumnie „Nieokreślony termin wymagalności”. Zobowiązania, w przypadku których na dzień sprawozdawczy zarejestrowano wniosek o wypłatę, umieszczono w odpowiedniej kolumnie.

Jeżeli chodzi o pochodne zobowiązania finansowe, ich profil wymagalności odpowiada określonym w umowie niezdyktowanym przepływom pieniężnym brutto z transakcji swapowych, w tym swapów walutowych, swapów walutowo-procentowych, krótkoterminowych swapów walutowych i swapów stóp procentowych.

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne W tys. EUR na 31.12.2017	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wpływy brutto
Wpływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	5 543	—	—	—	864 440	869 983
Wpływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	5 039	—	—	—	316 656	321 695
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	—	—	—	—	82 251	82 251
Wpływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	1 245	—	—	—	286 066	287 311
Wpływy na przyznaną pomoc techniczną	1 931	—	—	—	24 720	26 651
Ogółem	13 758	—	—	—	1 574 133	1 587 891

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne W tys. EUR na 31.12.2016	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wpływy brutto
Wpływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	82 405	—	—	—	819 494	901 899
Wpływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	4 592	—	—	—	239 458	244 050
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	—	—	—	—	43 964	43 964

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne W tys. EUR na 31.12.2016	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wypływy brutto
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	—	—	—	—	275 917	275 917
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	2 671	—	—	—	24 807	27 478
Ogółem	89 668	—	—	—	1 403 640	1 493 308

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych W tys. EUR na 31.12.2017	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nominalne wpływy/wypływy brutto
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wpływy	7	3 144	5 122	—	8 273
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wypływy	—	- 4 051	- 5 959	—	- 10 010
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 500 000	—	—	—	1 500 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	- 1 493 987	—	—	—	- 1 493 987
Swapy stóp procentowych – Wpływy	355	1 102	4 138	625	6 219
Swapy stóp procentowych – Wypływy	—	- 1 502	- 3 782	- 556	- 5 840
Ogółem	6 375	- 1 307	- 482	69	4 655

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych W tys. EUR na 31.12.2016	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nominalne wpływy/wypływy brutto
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wpływy	3	2 409	5 222	—	7 634
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wypływy	—	- 3 688	- 7 377	—	- 11 065
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 611 000	—	—	—	1 611 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	- 1 636 001	—	—	—	- 1 636 001
Swapy stóp procentowych – Wpływy	411	1 234	5 529	1 550	8 724
Swapy stóp procentowych – Wypływy	—	- 1 962	- 5 316	- 1 329	- 8 607
Ogółem	- 24 587	- 2 007	- 1 942	221	- 28 315

3.3.3. Długoterminowe aktywa i zobowiązania finansowe

W poniższej tabeli przedstawiono wartości bilansowe aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi oraz zobowiązań finansowych, których odzyskanie lub rozliczenie jest spodziewane po upływie 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(W tys. EUR)		
	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa finansowe:		
Pożyczki i należności	1 608 488	1 692 867
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	497 539	516 884
Pozostałe aktywa	318	141
Ogółem	2 106 345	2 209 892
Zobowiązania finansowe:		
Rezerwy na wystawione gwarancje	549	497
Zobowiązania wobec osób trzecich	109 004	69 960
Ogółem	109 553	70 457

3.4. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.4.1. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej wynika ze zmienności wartości ekonomicznej pozycji związanych ze stopami procentowymi lub przychodów uzyskanych z tych pozycji ze względu na niekorzystne zmiany wysokości stóp procentowych.

Wahania wartości ekonomicznej instrumentu ani niedopasowanie wyceny między poszczególnymi aktywami, zobowiązaniami i instrumentami zabezpieczającymi nie mają bezpośredniego wpływu na instrument, ponieważ (i) nie wiążą się z nim żadne bezpośrednie koszty finansowania zewnętrznego ani oprocentowane zobowiązania oraz (ii) w ramach instrumentu akceptuje się wpływ wahań stopy procentowej na przychody z inwestycji.

W ramach instrumentu wrażliwość portfela pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro na wahania stopy procentowej wycenia się przez obliczenie wartości według punktu bazowego.

Wartość według punktu bazowego pozwala wycenić zysk lub stratę według wartości bieżącej netto odnośnego portfela w wyniku wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy (0,01 %) w określonym przedziale czasowym „rynek pieniężny – do jednego roku”, „bardzo krótki – od 2 do 3 lat”, „krótki – od 4 do 6 lat”, „średni – od 7 do 11 lat”, „długi – od 12 do 20 lat” lub „bardzo długi – powyżej 21 lat”.

Aby określić wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w EUR, w ramach instrumentu stosuje się podstawową krzywą finansowania w EUR. Europejskiego Banku Inwestycyjnego (krzywa swapu EUR skorygowana o globalny spread finansowania EBI). Krzywa finansowania w USD Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest stosowana do obliczania wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w USD. Wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w walutach, dla których wiarygodne i wystarczająco kompletne krzywe dyskontowe nie są dostępne, określa się, zastępczo stosując podstawową krzywą finansowania w EUR. Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Do obliczenia wartości bieżącej netto swapów zabezpieczających w skali mikro instrument wykorzystuje krzywą swapu w EUR dla przepływów pieniężnych denominowanych w EUR oraz krzywą swapu w USD dla przepływów pieniężnych denominowanych w USD.

Zgodnie z poniższą tabelą wartość bieżąca netto portfela pożyczek po uwzględnieniu odnośnych swapów zabezpieczających w skali mikro na dzień 31 grudnia 2017 r. zmniejszyłaby się o 488 tys. EUR (na dzień 31 grudnia 2016 r.: spadek o 516 tys. EUR), gdyby wszystkie istotne krzywe stóp procentowych wzrosły równocześnie i równoległe o 1 punkt bazowy.

Wartość według punktu bazowego W tys. EUR Na dzień 31.12.2017	Rynek pieniężny 1 rok	Bardzo krótki od 2 do 3 lat	Krótki od 4 do 6 lat	Średni od 7 do 11 lat	Długi od 12 do 20 lat	Bardzo długi 21 lat	Ogółem
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	- 49	- 96	- 159	- 168	- 16	—	- 488

Wartość według punktu bazowego W tys. EUR Na 31.12.2016	Rynek pieniężny 1 rok	Bardzo krótki od 2 do 3 lat	Krótki od 4 do 6 lat	Średni od 7 do 11 lat	Długi od 12 do 20 lat	Bardzo długi 21 lat	Ogółem
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	- 46	- 101	- 164	- 175	- 30	—	- 516

3.4.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe instrumentu to ryzyko utraty wpływów lub wartości ekonomicznej wynikające z niekorzystnych zmian w kursach wymiany walut.

Z uwagi na walutę księgową odniesienia (jaką dla instrumentu jest euro), ekspozycja na ryzyko walutowe w przypadku instrumentu istnieje zawsze, gdy występuje niedopasowanie aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia. Ryzyko walutowe obejmuje także skutki zmian wartości przyszłych przepływów środków pieniężnych denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia, np. płatności z tytułu odsetek i dywidend, ze względu na wahania kursów wymiany.

3.4.2.1. Ryzyko walutowe a aktywa finansowe

Aktywa finansowe instrumentu denominowane są albo w EUR, albo w USD.

Ryzyko walutowe jest zabezpieczone transakcjami walutowymi typu spot lub forward, krótkoterminowymi swapami walutowymi lub swapami walutowymi. Departament Skarbu EBI może w razie konieczności i stosownie do sytuacji wykorzystać zgodnie z polityką Banku jakikolwiek inny instrument, który zapewnia ochronę przed ryzykiem rynkowym związanym z działalnością finansową w ramach instrumentu.

3.4.2.2. Ryzyko walutowe a operacje finansowane i gwarantowane przez instrument

Wkłady państw członkowskich na rzecz instrumentu przyjmowane są w euro. Operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument, a także dopłaty do oprocentowania mogą być denominowane w EUR, USD lub innej zatwierdzonej walucie.

Ekspozycja na ryzyko walutowe (w stosunku do EUR jako waluty referencyjnej) występuje, gdy transakcje denominowane w walutach innych niż EUR są niezabezpieczone. Wytyczne dotyczące zabezpieczania ryzyka walutowego opisano poniżej.

3.4.2.2.1. Zabezpieczanie operacji denominowanych w USD

Ryzyko walutowe wynikające z operacji instrumentu denominowanych w USD jest zabezpieczone zbiorczo za pomocą krótkoterminowych swapów walutowych w EUR/USD, okresowo rolowanych i dostosowywanych kwotowo. Krótkoterminowe swapy walutowe pełnią dwie funkcje. Z jednej strony zapewnia się niezbędną płynność na potrzeby nowych wypłat (pożyczki i kapitał), a z drugiej strony utrzymuje się zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym w skali makro.

Na początku każdego okresu przepływy pieniężne, które w kolejnym okresie mają być otrzymane lub wypłacone w USD, są oszacowywane na podstawie planowanych lub oczekiwanych środków powracających i wypłat. Następnie krótkoterminowe swapy walutowe osiągające termin zapadalności są rolowane, a ich kwota jest korygowana, tak aby pokrywała co najmniej płynność w USD potrzebną w kolejnym okresie.

- Co miesiąc pozycja walutowa w USD jest zabezpieczana transakcjami typu spot lub forward, jeżeli przekracza odpowiednie limity.
- W okresie odnawiania swapów nieoczekiwane niedobory środków w USD są pokrywane za pomocą doraźnych operacji krótkoterminowych swapów walutowych, natomiast nadwyżki środków są inwestowane w aktywa finansowe lub przeliczane na EUR, jeżeli wynikają ze zwiększenia pozycji walutowej.

3.4.2.2.2. Zabezpieczanie operacji denominowanych w walutach innych niż EUR i USD

- Operacje w ramach instrumentu denominowane w walutach innych niż EUR i USD są zabezpieczane za pomocą umów na swapy walutowe o tym samym profilu finansowym, co stanowiąca ich podstawę pożyczka, pod warunkiem że funkcjonuje rynek swapowy.
- W przypadku instrumentu występują operacje denominowane w walutach, dla których możliwości zabezpieczenia nie są łatwo dostępne lub ich koszt jest wysoki. Operacje te denominowane są w walutach lokalnych, ale rozliczane w EUR lub USD. Zasady ramowe Instrumentu Inwestycyjnego dotyczące ryzyka finansowego, zatwierdzone przez Komitet Instrumentu Inwestycyjnego w dniu 22 stycznia 2015 r., oferują możliwość zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko walutowe w walutach lokalnych, które są w znaczącym stopniu dodatnio skorelowane z USD w sposób syntetyczny przez instrumenty pochodne denominowane w USD. Waluty lokalne zabezpieczone syntetycznie przy pomocy instrumentów pochodnych denominowanych w USD wykazano w sekcji 3.4.2.2.3 poniżej w pozycji „Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)”, natomiast waluty lokalne niezabezpieczone syntetycznie USD wykazano w tej samej tabeli w pozycji „Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)”.

3.4.2.2.3. Pozycja walutowa (w tys. EUR)

W tabelach w niniejszej informacji dodatkowej przedstawiono pozycję walutową instrumentu.

Pozycja walutowa w poniższych tabelach została przedstawiona zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka w ramach instrumentu (opisaną w zasadach ramowych Instrumentu Inwestycyjnego dotyczących ryzyka finansowego). Zgodnie z tą polityką pozycja walutowa jest oparta na danych księgowych i określana jako różnica między wybranymi aktywami a zobowiązaniami. Aktywa i zobowiązania określone w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są dobierane w taki sposób, aby zapewnić, że zyski będą przeliczane na walutę sprawozdawczą (EUR) dopiero po ich otrzymaniu.

Niezrealizowane zyski/straty oraz utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są – zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka – uwzględnione w pozycji walutowej, podobnie jak utrata wartości pożyczek i należności. Instrumenty pochodne uwzględnione w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są wyceniane według wartości nominalnej, a nie wartości godziwej, aby dostosować je do zachowanej wartości aktywów, które są również wyceniane według wartości nominalnej skorygowanej o utratę wartości pożyczek.

W poniższych tabelach pozostała część aktywów i zobowiązań, która obejmuje głównie naliczone odsetki od pożyczek, instrumentów pochodnych i dotacji, jest przedstawiona jako „Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka”.

Na 31 grudnia 2017	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe	
	Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka		Bilansowa pozycja walutowa
USD		- 206 535	6 087	- 200 448	377 994
Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)					
KES		88 532	2 854	91 386	—
TZS		98 722	1 820	100 542	—
DOP		37 785	1 494	39 279	—
UGX		52 653	1 505	54 158	—

Na 31 grudnia 2017	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
RWF	32 714	354	33 068	—
<i>Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)</i>				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP	30 802	183	30 985	—
Ogółem waluty inne niż EUR	134 673	14 297	148 970	377 994
EUR	—	2 688 497	2 688 497	1 278 511
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	134 673	2 702 794	2 837 467	1 656 505

(*) Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

Na 31 grudnia 2016	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
USD	- 258 496	7 578	- 250 918	282 991
<i>Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)</i>				
KES	117 881	3 869	121 751	—
TZS	97 116	1 931	99 046	—
DOP	52 553	2 013	54 566	—
UGX	36 776	1 077	37 854	—
RWF	22 258	194	22 452	—
<i>Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)</i>				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW	22 534	252	22 786	246
Ogółem waluty inne niż EUR	90 622	16 914	107 537	283 237
EUR	—	2 591 845	2 591 845	1 241 229
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	90 622	2 608 759	2 699 382	1 524 466

(*) Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.3. Analiza wrażliwości na wahania kursów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2017 r. 10-procentowy spadek wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby zwiększenie zasobów stron wnoszących wkład o 16,6 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2016 r.: 12,0 mln EUR). 10-procentowy wzrost wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby spadek zasobów stron wnoszących wkład o 13,6 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2016 r.: 9,9 mln EUR).

3.4.2.4. Kurs wymiany

Do sporządzenia bilansu na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2016 r. zastosowano następujące kursy wymiany:

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Waluty spoza UE		
Botswana – pula (BWP)	11,7512	11,2657
Dominikana – peso (DOP)	57,1465	48,7476
Fidzi – dolar (FJD)	2,4186	2,1969
Haiti – gourde (HTG)	75,69	68,78
Kenia – szyling (KES)	123,7	108,06
Mauretania – ugija (MRO)	422,36	375,79
Mauritius – rupia (MUR)	40,07	37,85
Mozambik – metical (MZN)	70,09	75,25
Rwanda – frank (RWF)	1 003,37	856,80
Tanzania – szyling (TZS)	2 681,78	2 296,99
Uganda – szyling (UGX)	4 357,00	3 805,00
Stany Zjednoczone – dolar amerykański (USD)	1,1993	1,0541
Frank CFA (XAF/XOF)	655,957	655,957
Republika Południowej Afryki – rand (ZAR)	14,8054	14,457
Zambia – kwacha (ZMW)	11,965	10,4653

3.4.3. Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmniejszy się w wyniku zmian w poziomie cen akcji lub w wartości inwestycji kapitałowych.

Instrument jest narażony na ryzyko cen akcji poprzez swoje bezpośrednie inwestycje kapitałowe i inwestycje w fundusze venture capital.

Wartość nienotowanych pozycji kapitałowych nie jest na bieżąco dostępna do celów stałego monitorowania i kontroli. Dla takich pozycji najlepsze dostępne wskaźniki obejmują ceny ustalone za pomocą dowolnej stosownej techniki wyceny.

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu (wskutek zmiany wartości godziwej portfela instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży) ze względu na +/-10 % zmianę wartości poszczególnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze venture capital, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi odpowiednio 49,8 mln EUR/-49,8 mln EUR na dzień 31 grudnia 2017 r. (odpowiednio 51,7 mln EUR/-51,7 mln EUR na dzień 31 grudnia 2016 r.).

4. Wartości godziwe instrumentów finansowych

4.1. Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe i wartości godziwe poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w tym ich poziom w hierarchii wartości godziwej. Nie obejmuje to informacji o wartości godziwej poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych niewykazanych według wartości godziwej, w przypadku gdy wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Na 31 grudnia 2017	Wartość bilansowa							Wartość godziwa		
	Przeznaczone do obrotu	Dostępne do sprzedaży	Środki pieniężne, pożyczki i należności	Utrzymywane do upływu terminu zapadalności	Inne zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe wykazane według wartości godziwej:										
Pochodne instrumenty finansowe	12 521	—	—	—	—	12 521	—	12 521	—	12 521
Fundusze venture capital	—	420 104	—	—	—	420 104	—	—	420 104	420 104
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	—	77 435	—	—	—	77 435	24 458	—	52 977	77 435
Ogółem	12 521	497 539	—	—	—	510 060	24 458	12 521	473 081	510 060
Aktywa finansowe niewykazane według wartości godziwej:										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	—	—	549 101	—	—	549 101	—	—	—	—
Pożyczki i należności	—	—	1 666 725	—	—	1 666 725	—	1 852 507	—	1 852 507
Należności od stron wnoszących wkład	—	—	150 000	—	—	150 000	—	—	—	—
Obligacje	—	—	—	144 382	—	144 382	144 382	—	—	144 382
Pozostałe aktywa	—	—	4 385	—	—	4 385	—	—	—	—
Ogółem	—	—	2 370 211	144 382	—	2 514 593	144 382	1 852 507	—	1 996 889
Aktywa finansowe ogółem	12 521	497 539	2 370 211	144 382	—	3 024 653				
Zobowiązania finansowe wykazane według wartości godziwej:										
Pochodne instrumenty finansowe	- 1 153	—	—	—	—	- 1 153	—	- 1 153	—	- 1 153
Ogółem	- 1 153	—	—	—	—	- 1 153	—	- 1 153	—	- 1 153

Na 31 grudnia 2017	Wartość bilansowa							Wartość godziwa			
	Przeznaczone do obrotu	Dostępne do sprzedaży	Środki pieniężne, pożyczki i należności	Utrzymywane do upływu terminu zapadalności	Inne zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem	
Zobowiązania finansowe niewykazane według wartości godziwej:											
Rezerwy na wystawione gwarancje	—	—	—	—	- 484	- 484					
Zobowiązania wobec osób trzecich	—	—	—	—	- 157 285	- 157 285					
Pozostałe zobowiązania	—	—	—	—	- 2 462	- 2 462					
Ogółem	—	—	—	—	- 160 231	- 160 231					
Zobowiązania finansowe ogółem	- 1 153	—	—	—	- 160 231	- 161 384					

Na 31 grudnia 2016	Wartość bilansowa							Wartość godziwa			
	Przeznaczone do obrotu	Dostępne do sprzedaży	Środki pieniężne, pożyczki i należności	Utrzymywane do upływu terminu zapadalności	Inne zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem	
Aktywa finansowe wykazane według wartości godziwej:											
Pochodne instrumenty finansowe	6 920	—	—	—	—	6 920	—	6 920	—	6 920	
Fundusze venture capital	—	437 788	—	—	—	437 788	—	—	437 788	437 788	
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	—	79 096	—	—	—	79 096	22 880	—	56 216	79 096	
Ogółem	6 920	516 884	—	—	—	523 804	22 880	6 920	494 004	523 804	
Aktywa finansowe niewykazane według wartości godziwej:											
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	—	—	360 817	—	—	360 817	—	—	—	—	
Pożyczki i należności	—	—	1 729 380	—	—	1 729 380	—	1 951 786	—	1 951 786	
Należności od stron wnoszących wkład	—	—	86 395	—	—	86 395	—	—	—	—	
Obligacje	—	—	—	169 398	—	169 398	120 123	48 031	—	168 154	
Pozostałe aktywa	—	—	345	—	—	345	—	—	—	—	
Ogółem	—	—	2 176 937	169 398	—	2 346 335	120 123	1 999 817	—	2 119 940	
Aktywa finansowe ogółem	6 920	516 884	2 176 937	169 398	—	2 870 139					
Zobowiązania finansowe wykazane według wartości godziwej:											
Pochodne instrumenty finansowe	- 25 189	—	—	—	—	- 25 189	—	- 25 189	—	- 25 189	
Ogółem	- 25 189	—	—	—	—	- 25 189	—	- 25 189	—	- 25 189	

Na 31 grudnia 2016	Wartość bilansowa							Wartość godziwa			
	Przeznaczone do obrotu	Dostępne do sprzedaży	Środki pieniężne, pożyczki i należności	Utrzymywane do upływu terminu zapadalności	Inne zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem	
Zobowiązania finansowe niewykazane według wartości godziwej:											
Rezerwy na wystawione gwarancje	—	—	—	—	- 625	- 625					
Zobowiązania wobec osób trzecich	—	—	—	—	- 116 114	- 116 114					
Pozostałe zobowiązania	—	—	—	—	- 2 546	- 2 546					
Ogółem	—	—	—	—	- 119 285	- 119 285					
Zobowiązania finansowe ogółem	- 25 189	—	—	—	- 119 285	- 144 474					

4.2. Wycena według wartości godziwej

4.2.1. Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować

W poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące technik wyceny i istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, zastosowanych do wyceny instrumentów finansowych, zaliczanych do poziomu 2 i 3 w hierarchii wartości godziwej.

Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe wykazane według wartości godziwej:		
Pochodne instrumenty finansowe	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się na podstawie kursów forward i stóp procentowych (z dających się zaobserwować kursów forward i krzywych rentowności na koniec okresu sprawozdawczego) oraz kontraktów terminowych typu forward i stóp procentowych, zdyskontowanych stopą odzwierciedlającą ryzyko kredytowe różnych kontrahentów.	Nie dotyczy.
Fundusz venture capital	Metoda skorygowanych aktywów netto: Wartość godziwą określa się albo przez zastosowanie wielkości procentowej odpowiadającej udziałowi właścicielowemu instrumentu w podmiocie bazowym w stosunku do wartości aktywów netto z ostatniego sprawozdania skorygowanej o przepływy pieniężne, albo, w miarę możliwości, przez zastosowanie dokładnej wartości udziału na ten sam dzień, przedłożonej przez odpowiedni organ zarządzający funduszem. Aby wypełnić lukę pomiędzy ostatnią dostępną wartością aktywów netto i sprawozdawczością na koniec roku, przeprowadza się następnie procedurę przeglądu zdarzeń i w razie konieczności koryguje podawaną wartość aktywów netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu venture capital i dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych i opłat za zarządzanie, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych funduszu venture capital, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych.
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Skorygowane aktywa netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym jednostki, w której dokonano inwestycji, a dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych jednostki, w której dokonano inwestycji, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych, podwyższenia kapitału, sprzedaży/zmiany kontroli. Potrącenie z tytułu braku zbywalności (płynności) określone poprzez odniesienie do poprzednich cen transakcyjnych dla podobnych inwestycji kapitałowych w kraju/regionalnie waha się w przedziale od 5 do 30 %.
		Im więcej czasu upływa pomiędzy dniem wyceny wartości godziwej a ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu venture capital, tym wyższa jest korekta związana z upływem czasu. Im więcej czasu upływa pomiędzy dniem wyceny wartości godziwej a ostatnim dniem sprawozdawczym jednostki, w której dokonano inwestycji, tym wyższa jest korekta związana z upływem czasu. Im wyższe potrącenie z tytułu braku zbywalności, tym niższa wartość godziwa.

Technika wyceny		Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe niewykazane według wartości godziwej			
Pożyczki i należności	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: W modelu wyceny stosuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy, uwarunkowane brakiem niewykonania zobowiązania przez dłużnika, i nie uwzględnia się wartości zabezpieczeń ani możliwości wcześniejszej spłaty. Aby uzyskać wartość bieżącą netto pożyczek, w stosowanym modelu dyskontuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy każdej pożyczki z wykorzystaniem skorygowanej krzywej dyskonta rynkowego. Wartość bieżąca netto poszczególnych pożyczek jest następnie korygowana z uwzględnieniem właściwej powiązanej oczekiwanej straty. Wyniki są następnie sumowane, aby otrzymać wartość godziwą pożyczek i należności.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.

Przy zastosowaniu MSSF 13 korekty aktualizujące wartość wyceny ujmuje się w wartości godziwej instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2017 i 2016 r.; mowa tu o:

- korekcie wyceny kredytowej (CVA), odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę - 38 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2017 r. i - 76,4 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2016 r.,
- korekcie wyceny debetowej (DVA), odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę + 29,5 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2017 r. i + 42,9 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2016 r.

4.2.2. Przesunięcie pomiędzy poziomami 1 i 2

Zgodnie z polityką instrumentu przesunięcia pomiędzy poziomami uznaje się z dniem wystąpienia zdarzenia lub zmiany okoliczności, które wywołały przesunięcie.

W 2017 i 2016 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z poziomu 1 do 2 ani z poziomu 2 do 1 w hierarchii wartości godziwej.

4.2.3. Poziom 3 – wartości godziwe

Poziom 3 – wartości godziwe: uzgodnienie

W poniższych tabelach przedstawiono zmiany w zakresie instrumentów poziomu 3 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2016 r.

(W tys. EUR)

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	
Stan na dzień 1 stycznia 2017 r.	494 004
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
— zrealizowane zyski netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	2 711
— utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	- 22 024
Ogółem	- 19 313
Zyski lub straty uwzględnione w innych całkowitych dochodach:	
— zmiana netto wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	- 17 592
Ogółem	- 17 592
Wypłaty	62 660
Kwoty spłacone	- 44 568
Odpisy	- 2 110
Stan na dzień 31 grudnia 2017 r.	473 081

(W tys. EUR)

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	
Stan na dzień 1 stycznia 2016 r.	419 175
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
— zrealizowane zyski netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	- 6 504
— utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	- 2 493
Ogółem	- 8 997
Zyski lub straty uwzględnione w innych całkowitych dochodach:	
— zmiana netto wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	- 24 628
Ogółem	- 24 628
Wypłaty	153 986
Kwoty spłacone	- 37 978
Odpisy	- 7 554
Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.	494 004

W 2017 i 2016 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z poziomu 3 ani do poziomu 3 w strukturze wartości godziwej.

Analiza wrażliwości

Zmiana jednej z istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować i które wykorzystano do wyceny wartości godziwej funduszy venture capital i bezpośrednich inwestycji kapitałowych, o +/-10 % na dzień sprawozdawczy, przy założeniu, że pozostałe dane wejściowe pozostałyby niezmienione, miałyby następujący wpływ na inne całkowite dochody:

Na 31 grudnia 2017 (w tys. EUR)	Zwiększenie	Zmniejszenie
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	—	—

Na 31 grudnia 2016 (w tys. EUR)	Zwiększenie	Zmniejszenie
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	10	- 10
Ogółem	10	- 10

5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (w tys. EUR)

Podział środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne w kasie	166 445	51 462
Lokaty terminowe	367 653	259 337
Komercyjne papiery dłużne	15 003	50 018
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	549 101	360 817
Naliczone odsetki	68	5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w rachunku przepływów pieniężnych	549 169	360 822

6. Pochodne instrumenty finansowe (w tys. EUR)

Główne składniki pochodnych instrumentów finansowych, zaklasyfikowanych jako utrzymywane do sprzedaży, są następujące:

Na 31 grudnia 2017	Wartość godziwa		Wartość nominalna
	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowo-procentowe	149	- 1 105	8 098
Swapy stóp procentowych	393	- 48	31 711
Krótkoterminowe swapy walutowe	11 979	—	1 500 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	12 521	- 1 153	1 539 809

Na 31 grudnia 2016	Wartość godziwa		Wartość nominalna
	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowo-procentowe	—	- 3 051	7 430
Swapy stóp procentowych	388	- 335	41 233
Krótkoterminowe swapy walutowe	6 532	- 21 803	1 611 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	6 920	- 25 189	1 659 663

7. Pożyczki i należności (w tys. EUR)

Główne składniki pożyczek i należności są następujące:

	Pożyczki globalne (*)	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna na dzień 1 stycznia 2017 r.	994 527	764 339	71 563	1 830 429
Wypłaty	305 059	63 603	—	368 662
Odpisy	- 3 257	- 6 138	—	- 9 395
Kwoty spłacone	- 162 361	- 91 125	—	- 253 486
Odsetki skapitalizowane	—	—	—	—
Różnice kursowe	- 128 874	- 43 180	- 9 017	- 181 071
Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2017 r.	1 005 094	687 499	62 546	1 755 139
Utrata wartości na dzień 1 stycznia 2017 r.	- 18 185	- 28 294	- 71 161	- 117 640
Utrata wartości ujęta w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	- 5 105	- 11 572	—	- 16 677
Odpisy	3 257	6 138	—	9 395
Odwrócenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	2 204	3 752	—	5 956
Różnice kursowe	914	3 234	8 615	12 763
Utrata wartości na dzień 31 grudnia 2017 r.	- 16 915	- 26 742	- 62 546	- 106 203
Zamortyzowany koszt	- 3 802	- 3 408	—	- 7 210
Odsetki	15 122	9 877	—	24 999
Pożyczki i należności na dzień 31 grudnia 2017 r.	999 499	667 226	—	1 666 725

(*) W tym umowy agencyjne.

	Pożyczki globalne (*)	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna na dzień 1 stycznia 2016 r.	661 792	818 007	160 555	1 640 354
Wypłaty	476 685	51 691	—	528 376
Odpisy	—	- 109	- 31 189	- 31 298
Kwoty spłacone	- 178 282	- 107 259	- 65 927	- 351 468
Odsetki skapitalizowane	—	—	7 183	7 183
Różnice kursowe	34 332	2 009	941	37 282
Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2016 r.	994 527	764 339	71 563	1 830 429
Utrata wartości na dzień 1 stycznia 2016 r.	- 9 403	- 22 445	- 159 198	- 191 046
Utrata wartości ujęta w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	- 8 794	- 11 999	—	- 20 793
Odpisy	—	109	31 189	31 298
Odwrocenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	360	6 100	58 698	65 158
Różnice kursowe	- 348	- 59	- 1 850	- 2 257
Utrata wartości na dzień 31 grudnia 2016 r.	- 18 185	- 28 294	- 71 161	- 117 640
Zamortyzowany koszt	- 3 906	- 3 682	—	- 7 588
Odsetki	14 807	9 371	1	24 179
Pożyczki i należności na dzień 31 grudnia 2016 r.	987 243	741 734	403	1 729 380

(*) W tym umowy agencyjne.

8. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (w tys. EUR)

Główne składniki aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są następujące:

	Fundusze venture capital	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2017 r.	331 253	72 636	403 889
Wypłaty	62 660	—	62 660
Kwoty spłacone/sprzedaż	- 41 678	- 2 890	- 44 568
Odpisy	- 437	- 1 673	- 2 110
Różnice kursowe przy kwotach spłaconych/przy sprzedaży	1 600	55	1 655
Koszty na dzień 31 grudnia 2017 r.	353 398	68 128	421 526

	Fundusze venture capital	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2017 r.	129 427	13 457	142 884
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	- 18 242	1 174	- 17 068
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2017 r.	111 185	14 631	125 816
Utrata wartości na dzień 1 stycznia 2017 r.	- 22 892	- 6 997	- 29 889
Utrata wartości ujęta w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w ciągu roku	- 22 024	—	- 22 024
Odpisy	437	1 673	2 110
Utrata wartości na dzień 31 grudnia 2017 r.	- 44 479	- 5 324	- 49 803
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2017 r.	420 104	77 435	497 539
	Fundusze venture capital	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2016 r.	267 331	22 979	290 310
Wypłaty	101 323	52 663	153 986
Kwoty spłacone/sprzedaż	- 37 948	- 30	- 37 978
Odpisy	- 4 594	- 2 960	- 7 554
Różnice kursowe przy kwotach spłaconych/przy sprzedaży	5 141	- 16	5 125
Koszty na dzień 31 grudnia 2016 r.	331 253	72 636	403 889
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2016 r.	153 901	10 092	163 993
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	- 24 474	3 365	- 21 109
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2016 r.	129 427	13 457	142 884
Utrata wartości na dzień 1 stycznia 2016 r.	- 25 029	- 9 921	- 34 950
Utrata wartości ujęta w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w ciągu roku	- 2 457	- 36	- 2 493
Odpisy	4 594	2 960	7 554
Utrata wartości na dzień 31 grudnia 2016 r.	- 22 892	- 6 997	- 29 889
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2016 r.	437 788	79 096	516 884

9. Należności od stron wnoszących wkład (w tys. EUR)

Należności od stron wnoszących wkład obejmują wyłącznie wkłady państw członkowskich niewniesione pomimo wezwania.

10. Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności (w tys. EUR)

Portfel aktywów utrzymywanych do upływu terminu zapadalności złożony jest z notowanych obligacji, których rezydualny termin zapadalności przypada w okresie krótszym niż trzy miesiące od dnia sprawozdawczego. Poniższa tabela przedstawia zmiany w portfelu aktywów utrzymywanych do upływu terminu zapadalności:

Saldo na dzień 1 stycznia 2017 r.	169 398
Nabycie	1 084 149
Zapadalności	- 1 109 563
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	- 59
Zmiana stanu naliczonych odsetek	457
Saldo na dzień 31 grudnia 2017 r.	144 382
Saldo na dzień 1 stycznia 2016 r.	228 521
Nabycie	1 159 704
Zapadalności	- 1 219 953
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	- 87
Zmiana stanu naliczonych odsetek	1 213
Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r.	169 398

11. Pozostałe aktywa (w tys. EUR)

Główne składniki pozostałych aktywów są następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Należności od EBI	4 117	1
Gwarancje finansowe	268	344
Pozostałe aktywa ogółem	4 385	345

12. Przychody przyszłych okresów (w tys. EUR)

Główne składniki przychodów przyszłych okresów są następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Dotacje na spłatę odsetek przyszłych okresów	24 895	25 884
Prowizje z tytułu pożyczek i należności przyszłych okresów	907	399
Przychody przyszłych okresów ogółem	25 802	26 283

13. Rezerwy na wystawione gwarancje (w tys. EUR)

Kwota rezerw na wystawione gwarancje jest ujmowana na podstawie wartości kosztów, jakie według najlepszego oszacowania trzeba ponieść w celu uregulowania wszelkich istniejących zobowiązań finansowych wynikających z gwarancji, i stanowi sumę:

- początkowo ujętych kwot, pomniejszych, tam gdzie ma to zastosowanie, o łączną amortyzację ujętą zgodnie z MSR 18 „Przychody”, oraz
- nadwyżki względem kwot, o których mowa powyżej, obliczonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

	2017	2016
Saldo na 1 stycznia	625	—
Zwiększenia wartości ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	65	242
Wykorzystane	- 206	—
Przesunięcie z pozycji „Pozostałe zobowiązania”, gwarancje finansowe	—	383
Saldo na 31 grudnia	484	625

14. Zobowiązania wobec osób trzecich (w tys. EUR)

Główne składniki zobowiązań wobec osób trzecich są następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Ogólne koszty administracyjne netto należne EBI	45 105	43 483
Inne zobowiązania wobec EBI	580	—
Niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim	111 600	72 631
Zobowiązania wobec osób trzecich ogółem	157 285	116 114

15. Pozostałe zobowiązania (w tys. EUR)

Główne składniki pozostałych zobowiązań są następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Spłaty pożyczek otrzymane wcześniej	1 986	2 081
Przychody przyszłych okresów z dotacji na spłatę odsetek	436	458
Gwarancje finansowe	40	7
Pozostałe zobowiązania ogółem	2 462	2 546

16. Wkład państw członkowskich, do którego opłacenia wezwano (w tys. EUR)

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania) (*)
Austria	65 597	8 387	73 984	3 615
Belgia	96 872	12 340	109 212	5 295

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania) (*)
Bułgaria	644	266	910	210
Cypr	414	171	585	135
Republika Czeska	2 346	969	3 315	765
Dania	53 220	6 875	60 095	3 000
Estonia	230	95	325	75
Finlandia	37 206	4 920	42 126	2 205
Francja	589 781	72 062	661 843	29 325
Niemcy	574 815	72 516	647 331	30 750
Grecja	32 475	4 589	37 064	2 205
Węgry	2 530	1 045	3 575	825
Irlandia	16 939	2 620	19 559	1 365
Włochy	317 104	42 453	359 557	19 290
Łotwa	322	133	455	105
Litwa	552	228	780	180
Luksemburg	7 207	930	8 137	405
Malta	138	57	195	45
Niderlandy	129 685	16 715	146 400	7 275
Polska	5 980	2 470	8 450	1 950
Portugalia	25 243	3 579	28 822	1 725
Rumunia	1 702	703	2 405	555
Słowacja	966	399	1 365	315
Słowenia	828	342	1 170	270
Hiszpania	156 239	23 306	179 545	11 775
Szwecja	68 760	9 129	77 889	4 110
Zjednoczone Królestwo	329 205	46 392	375 597	22 230
Ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.	2 517 000	333 691	2 850 691	150 000
Ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.	2 377 000	273 691	2 650 691	86 395

(*) W dniu 26 października 2017 r. Rada ustaliła wysokość wkładu finansowego, jaki ma wnieść każde państwo członkowskie. Na dzień 31 grudnia 2017 r. niewpłacone pozostało 150 000 000 EUR.

17. **Zobowiązania warunkowe i zobowiązania do przyszłego finansowania (w tys. EUR)**

	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania		
Niewypłacone pożyczki	869 983	901 899
Niewypłacone zobowiązania dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	321 695	244 050
Gwarancje wystawione	7 682	8 627
Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	382 576	334 553
Zobowiązania warunkowe		
Gwarancje podpisane, niewystawione	74 569	35 337
Zobowiązania warunkowe i zobowiązania do przyszłego finansowania ogółem	1 656 505	1 524 466

18. **Przychody z tytułu odsetek, koszty odsetek oraz podobne przychody i koszty (w tys. EUR)**

Główne składniki przychodów z tytułu odsetek i podobnych przychodów są następujące:

	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Pożyczki i należności	97 440	102 580
Dotacje na spłatę odsetek	3 966	4 118
Przychody z tytułu odsetek i podobne przychody ogółem	101 406	106 698

Główne składniki kosztu odsetek i podobnych kosztów są następujące:

	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Pochodne instrumenty finansowe	- 980	- 1 142
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	- 1 037	- 752
Aktywa finansowe utrzymywane do upływu terminu zapadalności	- 654	- 413
Odsetki i podobne koszty ogółem	- 2 671	- 2 307

19. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji (w tys. EUR)

Główne składniki przychodów z tytułu opłat i prowizji są następujące:

	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Opłaty i prowizje od pożyczek i należności	—	515
Opłaty i prowizje od gwarancji finansowych	209	183
Inne	1	1
Przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem	210	699

Główne składniki kosztów opłat i prowizji są następujące:

	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Prowizje wypłacone osobom trzecim w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	- 60	- 48
Koszty opłat i prowizji ogółem	- 60	- 48

20. Zrealizowane zyski netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (w tys. EUR)

Główne składniki zrealizowanych zysków netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są następujące:

	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Wpływy netto z aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	1 030	2 159
Przychody z dywidend	1 681	4 345
Zrealizowane zyski netto z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	2 711	6 504

21. Ogólne koszty administracyjne (w tys. EUR)

Ogólne koszty administracyjne stanowią rzeczywiste koszty poniesione przez EBI w związku z zarządzaniem instrumentem pomniejszone o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu.

	Od 1.1.2017 do 31.12.2017	Od 1.1.2016 do 31.12.2016
Faktyczne koszty poniesione przez EBI	- 48 285	- 45 858
Przychody z opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio od klientów korzystających z instrumentu	3 180	2 375
Ogólne koszty administracyjne ogółem	- 45 105	- 43 483

22. Zaangażowanie w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji (w tys. EUR)

Definicja jednostki strukturyzowanej

Jednostka strukturyzowana to jednostka zorganizowana w taki sposób, że prawa głosu lub uprawnienia o podobnym charakterze nie są najważniejszym czynnikiem decydującym o sprawowaniu w niej kontroli. Zgodnie z MSSF 12 jednostka strukturyzowana często posiada niektóre lub wszystkie poniższe cechy:

- ograniczony zakres działalności,
- wąski i szczegółowo określony cel, np. efektywny podatkowo leasing, prowadzenie działalności w zakresie badań i rozwoju, zapewnianie źródeł kapitału lub finansowania jednostce lub zapewnianie możliwości inwestycyjnych inwestorom poprzez przenoszenie ryzyka i korzyści powiązanych z aktywami jednostki strukturyzowanej na inwestorów,
- kapitał własny niewystarczający, aby pozwolić jednostce strukturyzowanej na finansowanie własnej działalności bez podporządkowanego wsparcia finansowego,
- finansowanie w postaci wielu powiązanych umownie instrumentów na rzecz inwestorów, którzy tworzą koncentrację ryzyka kredytowego lub innych rodzajów ryzyka (transze).

Jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji

Termin „jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji” odnosi się do wszystkich jednostek strukturyzowanych, które nie są kontrolowane przez instrument, oraz obejmuje udziały w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Definicja udziałów w jednostkach strukturyzowanych:

W MSSF 12 „udziały” zdefiniowano ogólnie, tak aby obejmowały umowne i nieumowne zaangażowanie, które wiąże się z ekspozycją jednostki sprawozdawczej na zmienność zwrotu finansowego z wyników jednostki. Przykładem takich udziałów jest posiadanie udziałów kapitałowych oraz inne formy zaangażowania, takie jak zapewnianie finansowania, pomoc na utrzymanie płynności finansowej, środki wsparcia jakości kredytowej, zobowiązania i gwarancje wobec innej jednostki. Zgodnie z MSSF 12 jednostka sprawozdawcza nie musi koniecznie posiadać udziałów w innej jednostce tylko z powodu istnienia typowej relacji między klientem a dostawcą.

Poniższa tabela wyszczególnia rodzaje jednostek strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji przez instrument, ale w których posiada on udziały.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	Charakter i cel	Udziały instrumentu
Finansowanie typu project finance – pożyczki dla spółek specjalnego przeznaczenia	Transakcje typu project finance to transakcje, w przypadku których instrument polega w zakresie obsługi swojego zadłużenia na pożyczkobiorcy, którego jedyne lub główne źródło przychodów jest generowane przez jeden składnik aktywów lub ich ograniczoną liczbę, które to aktywa są finansowane z tego zadłużenia, lub przez inne wcześniej istniejące aktywa powiązane z danym projektem na mocy umowy. Transakcje typu project finance często są finansowane za pośrednictwem spółek specjalnego przeznaczenia.	Kwoty wypłacone netto Przychody z tytułu odsetek
Operacje kapitału wysokiego ryzyka	Instrument finansuje fundusze venture capital i fundusze inwestycyjne. Fundusze venture capital i fundusze inwestycyjne gromadzą środki (i zarządzają nimi) od inwestorów zainteresowanych inwestycjami na niepublicznym rynku kapitałowym w małych i średnich przedsiębiorstwach o dużym potencjale wzrostu oraz finansującymi projekty infrastrukturalne.	Inwestycje w jednostki uczestnictwa lub udziały wyemitowane przez jednostkę venture capital Dywidendy otrzymane jako przychody z dywidend

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe jednostek strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, w których na dzień sprawozdawczy instrument ma udziały, jak również maksymalną ekspozycję instrumentu na stratę w stosunku do tych jednostek. Maksymalna ekspozycja na stratę obejmuje wartości bilansowe oraz związane z nimi niewypłacone zobowiązania.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	Nazwa	Wartość bilansowa na 31.12.2017	Wartość bilansowa na 31.12.2016	Maksymalna ekspozycja na stratę na 31.12.2017	Maksymalna ekspozycja na stratę na 31.12.2016
Fundusze venture capital	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	420 104	437 788	737 661	672 222
Ogółem		420 104	437 788	737 661	672 222

23. Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR)

W czerwcu 2013 r. Rada Ministrów AKP-UE zatwierdziła nowy protokół finansowy do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), obejmujący okres 2014–2020.

Uzgodniono, że na Instrument Inwestycyjny przydzielone zostaną nowe środki w wysokości 500 mln EUR. Jest to tzw. zestaw finansowania efektywnego, który umożliwi wsparcie w ramach instrumentu projektów, które mają szczególnie duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, a jednocześnie obciążone są większym ryzykiem inwestycyjnym. Zestaw ten zapewni nowe możliwości zwiększenia w ramach instrumentu akcji kredytowej na rzecz sektora prywatnego przez inwestycje w następujące instrumenty:

Fundusze kapitałowe realizujące cele społeczne – propagowane przez nową grupę zarządców funduszy private equity, dla których rozwiązywanie kwestii społecznych lub środowiskowych jest centralnym elementem strategii inwestycyjnych funduszy, którymi zarządzają, i którzy jednocześnie dążą do długookresowej stabilności finansowej zarówno na poziomie funduszu, jak i podmiotów, w które dokonano inwestycji.

Pożyczki dla pośredników finansowych– (np. instytucje mikrofinansowe, banki lokalne i unie kredytowe) działające w państwach AKP, w których EBI nie może rozważać finansowania – szczególnie w walucie krajowej – przy obowiązujących wytycznych dotyczących ryzyka kredytowego, np. ze względu na wysokie ryzyko kraju, wahania waluty lub brak wartości referencyjnych wyceny. Głównym celem takich pożyczek będzie finansowanie projektów o dużym potencjale w zakresie skutków rozwojowych, zwłaszcza w dziedzinie wsparcia mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw i rolnictwa, które zwykle nie kwalifikują się do finansowania z instrumentu finansowego.

Instrumenty ułatwiające podział ryzyka, które przyjmują formę gwarancji pierwszej straty („części obejmujące pierwsze straty”) ułatwiających operacje oparte na podziale ryzyka przeprowadzane przez EBI z lokalnymi pośrednikami finansowymi (głównie bankami komercyjnymi) na użytek MŚP, którzy nie mogą uzyskać wystarczających pożyczek, oraz małych projektów, które spełniają kryteria finansowania efektywnego w sytuacjach, gdy stwierdzono lukę rynkową w zakresie dostępu MŚP do finansowania/dostępu do finansowania małych projektów. Części obejmujące pierwsze straty miałyby strukturę kontrgwarancji na korzyść uprzywilejowanych transzy gwarancji finansowanych przez EBI – w ramach instrumentu inwestycyjnego – oraz przez inne międzynarodowe instytucje finansowe/instytucje finansowania rozwoju, co generowałoby znaczący efekt dźwigni.

Finansowanie bezpośrednie – za pomocą instrumentów dłużnych lub kapitałowych w projekty, które mają solidnych promotorów z odpowiednim doświadczeniem i duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, ale z którymi wiąże się wyższe prawdopodobieństwo strat i trudności z odzyskaniem inwestycji (ryzyko kapitałowe z wyższym niż zwykle prawdopodobieństwem strat). EBI zastosuje rygorystyczne kryteria wyboru i kwalifikowalności dla tego instrumentu, gdyż projekty te, bez względu na ich duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, nie byłyby w stanie spełnić możliwych do przyjęcia kryteriów finansowania (tj. istnieje niskie prawdopodobieństwo odzyskania inwestycji lub skompensowania strat odsetkami/zwrotami z kapitału).

Zestaw finansowania efektywnego umożliwi także dywersyfikację i uwzględnienie nowych sektorów, takich jak zdrowie i edukacja, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, a także rozwój nowych i innowacyjnych instrumentów oparty na podziale ryzyka.

Z finansowego i księgowego punktu widzenia zestaw finansowania efektywnego stanowi część portfela Instrumentu Inwestycyjnego i jest rozliczany w ramach rocznego sprawozdania finansowego Instrumentu Inwestycyjnego.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości bilansowe oraz zaangażowane, lecz niewypłacone kwoty według rodzajów aktywów:

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wartość bilansowa na 31.12.2017	Wartość bilansowa na 31.12.2016	Kwota niewypłacona na 31.12.2017	Kwota niewypłacona na 31.12.2016
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	7 839	5 021	51 720	19 567

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wartość bilansowa na 31.12.2017	Wartość bilansowa na 31.12.2016	Kwota niewypłacalna na 31.12.2017	Kwota niewypłacalna na 31.12.2016
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i należności	30 804	23 702	44 017	46 958
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	296	- 288	64 569	33 719
Finansowanie bezpośrednie – udziały kapitałowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	42 981	39 986	4 014	14
Ogółem		81 920	68 421	164 320	100 258

24. Późniejsze zdarzenia

Po sporządzeniu bilansu nie wystąpiły żadne znaczące zdarzenia, które wymagałyby ujawnienia lub dokonania korekty w sprawozdaniu finansowym według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.